

لغت و املاي دهم صادق طاهري

گزینه ۳

۱

تمام واژه‌های گروه "ب"، درست معنا شده‌اند و معنای تمام واژگان گروه "د" نادرست است.
 الف) هنگامه: غوغا، دادو فریاد، شلوغی، جمعیت مردم
 ج) ارتجالاً: بی‌درنگ
 د) استرحام: رحم خواستن، طلب رحم کردن / تکیده: لاغر و باریک‌اندام

گزینه ۱

۲

فضل: بخشش، کرم، نیکویی، دانش
 خیره: سرگشته، حیران، فرومانده، لجوج، بیهوده
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۲": عنود: ستیزه‌کار، دشمن و بدخواه
 گزینه "۳": بهایم: چارپایان، ستورن
 گزینه "۴": اوان: هنگام، وقت

گزینه ۱

۳

معنی "ناجوانمرد" برای "عنود" درست نیست.
 عنود: ستیزه‌کار، دشمن و بدخواه

گزینه ۲

۴

معنی "رحم کردن" برای واژه "استرحام"، معنی "هلاک‌شده" برای واژه "ورطه" و معنی "خودرأی" برای واژه "عنود" نادرست است.

گزینه ۳

۵

تقریر: بیان کردن - درم: مسکوک نقره - اوان: وقت، هنگام

گزینه ۴

۶

مخذول: زبون گردیده، خوار
 ورطه: مهلکه، زمین پست، هلاکت
 فضل: کرم، بخشش، دانش، نیکویی
 بهایم: ج بهیمه، چارپایان، ستورن

گزینه ۱

۷

استرحام: طلب رحم کردن، تقریر: بیان کردن، مفتاح: کلید، اوان: وقت و هنگام

گزینه ۲

۸

"یکی زلزله" نقش متمم دارد، زیرا "به‌مانند" حرف اضافه است.

"فلک" مفعول و "زهردر" مسند است، اما در گزینه "۴"، "رهاتر" مسند و در "راز مرا"، (م) مضاف‌الیه است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": "دست" مفعول / "سوزان" مسند
گزینه "۲": "خون" مفعول / "سیاه" مسند
گزینه "۳": "آب" مفعول / "آتش" مسند (آتش مقدسی) ترکیب وصفی مقلوب

در بیت گزینه "۳"، مصراع دوم یک جمله مرکب دارد. "منه از دست"، جمله هسته و "سیل غم از جا ببرد"، جمله وابسته است که مفعول جمله هسته آن چون در مصراع اول یک بار آمده است، برای بار دوم حذف شده است. در حقیقت جمله این‌گونه است که "[جام مینایی] می را از دست منه که سیل غم، تو را از جا می‌برد."

فقط در بیت "ج"، واژه "حلال" نادرست انتخاب شده و درست آن "هلال" است. در سایر موارد شکل صحیح کلمه مشخص شده است.

گزینه ۱: قفل: متمم، گشایش: مفعول
گزینه ۲: گره: مفعول، عشق: نهاد
گزینه ۴: رخ: متمم، نور: نهاد

گرده: پشت، بالای کمر

بیغوله: کنج گوشه‌ای دور از مردم، غارب: میان دو کتف، رندانه: زیرکانه (گرده، بالای کمر)

ماسوا: همه مخلوقات، لعل: سنگ قیمتی سرخ‌رنگ، طالع: بخت و اقبال، سرنوشت

جیب: گریبان، یقه / سور: جشن

صولت: هیبت، قدرت، شکوه و جلال
ملال: اندوه، پژمردگی، افسردگی

واژه‌هایی که نادرست معنی شده‌اند:
مقری: کسی که آیات قرآن را به آواز خواند، قرآن‌خون / مهیب: ترسناک، ترس‌آور، هولناک / توسن: اسب سرکش، مقابل رام

۱۹

گزینه ۱

معنی درست سایر واژگان:
تقریظ: ستودن، نوشتن یادداشت ستایش‌آمیز دربارهٔ یک کتاب / فراق: جدایی، دوری / وقاحت: بی‌شرمی، بی‌حیایی

۲۰

گزینه ۲

استرحام: رحم خواستن، طلب رحم کردن

۲۱

گزینه ۲

(۱) آخره: قوس زیر گردن، چنبرهٔ گردن / (۳) کاید: حيله‌گر، مکار / (۴) تنگ‌مايه: محدود، کم‌توان

۲۲

گزینه ۱

۲۳

گزینه ۲

کمیت: اسب سرخ مایل به سیاه، یله‌دادن: تکیه دادن، بیشه: نیزار، جنگل کوچک

۲۴

گزینه ۲

واژهٔ "راست" در همهٔ ابیات به جز بیت گزینهٔ "۳" در معنای "درست" و در این بیت در معنای جهت، در برابر "چپ" آمده است.

۲۵

گزینه ۴

موارد غلط و معنای درست آن‌ها:
الف) مستغنی: بی‌نیاز
ج) اهلیت: شایستگی، لیاقت

۲۶

گزینه ۴

واژگانی که معنای آن‌ها نادرست آمده است:
ج) گرده: پشت، بالای کمر / د) حقارت: خواری، پستی

۲۷

گزینه ۲

دمان: خروشنده، غرنده، مهیب، هولناک

۲۸

گزینه ۳

واژهٔ "داد" در بیت گزینهٔ "۳" در معنای "حق و انصاف" یکسان به کار رفته است.
واژهٔ "داد" در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴، به معنای "حق و انصاف" و "فعل داد" است.

۲۹

گزینه ۱

الف) سودایی یعنی "عاشق، شیفته، شیدا" این واژه صفت است اما "شیفتگی" اسم است.
ج) غنا: توانگری، بی‌نیازی. در این بیت "توانگر" با "ی" نکره به کار رفته است و نمی‌تواند معادلی برای "غنا" باشد.
د) لاجرم: ناگزیر

۳۰

گزینه ۲

موارد نادرست: ج) شوخ: آلودگی، چرک / د) فراغ: آسایش و آرامش، آسودگی

۳۱

گزینه ۱

در حال: بی‌درنگ، فوراً

۳۲

گزینه ۲

غارب: میان دو کتف / آخره: چنبره گردن، قوس زیر گردن / تسلّا: آرامش یافتن / مرّفه: راحت و آسوده

۳۳

گزینه ۱

واژه‌هایی که غلط معنی شده‌اند:
سرآید: به پایان رسد / رندانه: زیرکانه

۳۴

گزینه ۴

گرده: پشت، بالای کمر

۳۵

گزینه ۴

ملال: اندوه، پژمردگی، افسردگی

۳۶

گزینه ۲

معنای صحیح واژه عبارت است از: قدس: پاکی

۳۷

گزینه ۱

همه معنای آمده برای واژگان "الف، ج" صحیح هستند.
در قسمت "ب"، جمال و در قسمت "د"، بدبخت نادرست است.

۳۸

گزینه ۳

پدرام: آراسته، نیکو، شاد

۳۹

گزینه ۳

معنای درست واژه‌ها:
گزینه ۱: غارب: میان دو کتف (وقب: هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم)
گزینه ۲: بدسگال: بداندیش، بدخواه
گزینه ۳: تقریر: بیان، بیان کردن

۴۰

گزینه ۱

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
 کیوان: سیارهٔ زحل
 سنان: سرنیزه، تیزی هر چیزی
 آورد: جنگ، نبرد، کارزار
 درع: زره

۴۱

گزینه ۳

واژه‌هایی که مترادف نیستند: سنان: سرنیزه، تیزی هر چیز / سلیح: افزار جنگ، ممال سلاح / خدنگ: چوبی سخت و محکم که از آن تیر و نیزه می‌سازند. / تیر: ابزار جنگی / ستوه: درمانده و ملول، خسته و آزار

۴۲

گزینه ۴

معنای واژهٔ "باره" در گزینه‌های "۱"، "۲" و "۳": اسب
 معنای واژهٔ "باره" در گزینهٔ "۴": حصار و قلعه

۴۳

گزینه ۲

معنای درست واژگان:
 بسیج: فراهم کردن، آمادگی
 طرفه: شگفت‌آور، عجیب
 مقبل: خوشبخت، نیکبخت و خوش‌اقبال

۴۴

گزینه ۲

طرفه: شگفت‌آور، عجیب
 مفلس: تهیدست، درویش و بی‌چیز
 خلعت: جامه‌ای که بزرگی به کسی بخشد.

۴۵

گزینه ۲

"همت" در گزینهٔ "۲" در معنای "اراده، سعی و بلندنظری" به کار رفته است اما در سایر گزینه‌ها به معنای عرفانی "توجه قلب با تمام قوای روحانی خود به‌جانب حق برای رسیدن به کمال در خود یا دیگری" آمده است.

۴۶

گزینه ۱

تاک: درخت انگور / تاکستان: باغ انگور، باغی که در آن تاک کاشته باشند.

۴۷

گزینه ۴

ورطه: زمین پست، مهلکه، هلاکت جای خطرناک، منجلاب، گرداب

۴۸

گزینه ۴

دو واژهٔ "سکن" پیچ و خم زلف" و "زهردر: ترسناک" نادرست و چهار واژهٔ دیگر درست معنا شده است.

۴۹

گزینه ۳

بین واژه‌های صورت سؤال، چهار واژه نادرست و شش واژه درست معنا شده است. معنای صحیح واژه‌هایی که نادرست معنا شده است:
تقریر: بیان کردن / ضمایم: پیوست‌ها / مفتول: سیم / اولن: وقت، هنگام

۵۰

گزینه ۴

غارب: میان دو کتف / کله: برآمدگی پشت پای اسب

۵۱

گزینه ۱

"فسوس" در گزینه ۱، باتوجه به واژه "رنج" به معنی "دریغ و حسرت و افسوس" است، اما در بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۲، ۳ و ۴، "فسوس" در معنی "مسخره کردن، تمسخر و ریشخند" به کار رفته است.

۵۲

گزینه ۴

خذلان: درماندگی، بی‌بهرگی از یاری / مشیت: اراده، خواست خدای تعالی / دهش: جود، بخشندگی / مقری: قرآن‌خوان

۵۳

گزینه ۴

جلجل: زنگوله، زنگ / طزاز: دزد / عنب: انگور / خلنگ: نام گیاهی است، علف چارو

۵۴

گزینه ۲

ورطه: مهلکه
لهو: بازی و سرگرمی، آنچه مردم را مشغول کند.

۵۵

گزینه ۲

صور: شاخ و جز آن که در آن دمنند تا آواز برآید / ملال: افسردگی

۵۶

گزینه ۴

توسن: اسب سرکش

۵۷

گزینه ۳

درع: زره / زه: چله کمان

۵۸

گزینه ۱

در بیت صورت سؤال، شاعر به مخاطب می‌گوید: "اگر تو بلا تشبیه (بلا اشباه) روح خدا نیستی، چطور نفست مرده زنده می‌کند؟"

۵۹

گزینه ۳

گرده: پشت، بالای کمر / مشوش: آشفته، پریشان / کله: برآمدگی پشت پای اسب

۶۰

گزینه ۲

الف) ماسوا: آنچه غیر از خداست، همه مخلوقات؛ مخفف ماسوی الله / هـ) گرده: پشت، بالای کمر

۶۱

گزینه ۲

در گزینه "۲"، گرفتن در معنای فرض کردن آمده است.

۶۲

گزینه ۳

فعل "شد" در ابیات گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" فعل اسنادی و در بیت گزینه "۳" در معنای "رفت" است.

۶۳

گزینه ۲

در گروه (الف) مشیت: اراده، خواست خدای تعالی
در گروه (ج) مکاری: کسی که اسب و شتر و الاغ کرایه می‌دهد یا کرایه می‌کند.

۶۴

گزینه ۳

گرده: پشت، بالای کمر / مشوش: آشفته، پریشان / کله: برآمدگی پشت پای اسب

۶۵

گزینه ۲

ورطه: مهلکه، زمین پست، هلاکت / گلین: بوتۀ گل

۶۶

گزینه ۲

برازندگی: لیاقت / نمط: روش

۶۷

گزینه ۴

لثیمی: پستی، فرومایگی / رقعہ: نامه / مرمت: اصلاح و رسیدگی / قفا: پس گردن، پشت گردن، پشت

۶۸

گزینه ۴

مشیت: اراده، خواست الهی

۶۹

گزینه ۳

شاعر در بیت گزینه "۳" از مخاطب می‌خواهد حقه دلش را نشکند. در این بیت به اشتباه به جای "حقه"، "فرقت" نوشته شده است.

۷۰

گزینه ۲

پدرام: آراسته، نیکو، شاد - زبون: خوار

۷۱

گزینه ۳

گوینده بیت صورت سؤال از بداقبالی خود صحبت می‌کند و اینکه سر ادبار بر سر زانوی خود نهاده است.

۷۲

گزینه ۳

دوده: طایفه، دودمان، خاندان - بهرام: سیارهٔ مریخ

۷۳

گزینه ۴

دستبرد: هجوم و حمله، دزدی

۷۴

گزینه ۲

معنای صحیح واژه‌هایی که نادرست معنا شده‌اند:
فرقت: دوری، جدایی / بهایم: جمع بهیمه، چارپایان

۷۵

گزینه ۲

معنای صحیح واژه‌ای که نادرست معنا شده است:
بهایم: جمع بهیمه، چارپایان

۷۶

گزینه ۱

واژهٔ "کتیف" به معنای "غلیظ" در گذشته به کار می‌رفته است و امروزه به معنای "آلوده" به کار می‌رود.

۷۷

گزینه ۲

دستار: پارچه‌ای که به دور سر پیچند، سربند و عمامه
دد: جانور دژنده، مانند شیر و پلنگ و گرگ
تقریظ: ستودن، نوشتن یادداشتی ستایش‌آمیز دربارهٔ یک کتاب

۷۸

گزینه ۱

جلال: زنگ‌ها، زنگوله‌ها / مندرس: کهنه، فرسوده

۷۹

گزینه ۲

کَلَّه: برآمدگی پشت پای اسب / مهمیز: ابزاری فلزی که بر پاشنهٔ چکمه وصل می‌کنند و به وسیلهٔ آن، اسب را به حرکت درمی‌آورند.

۸۰

گزینه ۲

"استرحام" به معنای "رحم خواستن" و "طلب رحم کردن" است.

۸۱

گزینه ۳

گزینهٔ ۱: غارب: میان دو کتف (آخره: چنبرهٔ گردن)
گزینهٔ ۲: هُزَا: صدا و غوغا، آواز مهیب
گزینهٔ ۴: خلنگ: علف جارو، نام گیاهی است. (خدنگ: چوبی سخت و محکم که از آن تیر و نیزه می‌سازند)

۸۲

گزینه ۴

معنای پنج واژه صحیح آمده است.

موارد نادرست و صحیح آن‌ها عبارت‌اند از: پلاس: جامه‌ای کم‌ارزش، گلیم درشت و کلفت / مُنْکَر: زشت، ناپسند / بدسگال: بدخواه، بداندیش / وقاحت: بی‌شرمی

۸۳

گزینه ۴

سه واژه نادرست معنا شده است: پویدن و به‌شتاب رفتن / خور: زمین پست، شاخه‌ای از دریا / عنان: افسار، دهانه به معنای دیگر واژگان در انتهای واژه‌نامه هم دقت شود مانند:
تقریب: نوشتن یادداشتی ستایش‌آمیز درباره یک کتاب / خیره: سرگشته، حیران، لجوج، فرومانده / مُحال: دروغ، بی‌اصل، ناممکن

۸۴

گزینه ۳

غارب: میان دو کتف / کمیت: اسب سرخ مایل به سیاه (کرنند: اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد) / هُزّا: صدا و غوغا، آواز مهیب

۸۵

گزینه ۲

واژه‌های "ازدحام" و "ترجیح" در ترکیب‌های صورت سؤال، نادرست نوشته شده است.

۸۶

گزینه ۱

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
الف) صلاح - سلاح / ب) سدر - صدر / ج) غیاث - قیاس

۸۷

گزینه ۳

املائی صحیح کلمه: اشباه

۸۸

گزینه ۲

موهش - موحش
رغعه - رقععه

۸۹

گزینه ۴

ذلت (خواری و زبونی) - زلت (لغزش و گناه)

۹۰

گزینه ۲

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
۱- مستغلات - مستغلات
۲- فراق - فراغت

۹۱

گزینه ۴

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: املائی "عَلَم" درست است نه "آلم".
گزینه ۲: املائی "صولت" درست است نه "سولت".
گزینه ۳: املائی "طبع" درست است نه "تبع".

۹۲

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
ه) فراغ - فراق / ج) اشباح - اشباه

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۲: ذَلَّت - زَلَّت
 گزینه ۳: غربت - قربت
 گزینه ۴: اشباه - اشباح

تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "ذَلَّت" غلط است و صورت صحیح آن "زَلَّت" به معنای "لغزش"
 گزینه ۲: "فراق" غلط است و صورت صحیح آن "فراغ" به معنای "آسایش و راحتی"
 گزینه ۴: "برپا خواست" غلط است و صورت صحیح آن "برپا خاست" است.

تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: قضا: سرنوشت
 گزینه ۲: رسا: رسنده به چیزی، بلند
 گزینه ۳: قالب: پیکر، جسم

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
 ج) خواست (طلب کرد) - خاست (برخاست، پدید آمد)
 ه) جذر (اصطلاحی در ریاضی) - جزر (پایین رفتن آب دریا)

گزینه ۱: "تو را ... می‌گذارد (= قرار می‌دهد)
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۲: خواب گزاردن (= تعبیر کردن)
 گزینه ۳: حق گزاردن: حق را ادا کردن
 گزینه ۴: مقصود گزاردن: مقصود ادا کردن
 توجه: ۱- "گزاردن" در معنای "به‌جای آوردن، ادا کردن" با کلماتی ترکیب می‌شود که جنبه معنوی دارند و قابل‌درک با حواس پنج‌گانه نیستند، مانند: نماز، حق، شکر، سپاس، طاعت، کار، حج و ... + گزاردن
 ۲- در معنای "پرداختن" با واژگانی مانند: وام، قرض، خراج + گزاردن
 ۳- در معنای "رساندن": پیغام + گزاردن

در بیت الف املائی درست "کارگزاران" است.

"طول أهل" یعنی زیادی آرزو و خواسته؛ "بر سطر هستی خط بطلان کشید" به معنی از بین بردن و باطل کردن زندگی است.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: در اینجا "عرض" به معنی نیت و هدف است. واژه‌های مهم املائی: عمارت: آبادی، بنا کردن / حظ: بهره، نصیب
 گزینه ۲: نادرستی املائی ندارد. قضا را: ارقضا، اتفاقاً / گفتار نغز: سخن و بیان دلنشین
 گزینه ۴: رخس صور آوا: اسبی که صدایش به اندازه صور قیامت مهیب است.

۱۰۰

گزینه ۲

صورت صحیح واژه‌ها:

ب: بیغوله: ویرانه، کنج / د: مسلخ: رخت‌کن حمام / ه: فراق: دوری با وصال در مصراع دوم تضاد دارد (راه شناخت غلط املایی)
توجه: در پیدا کردن غلط‌های املایی، واژه‌هایی که دارای حروف شش‌گانه "س، ذ، ه، ت، ق، ع" هستند، اهمیت دارند و باتوجه‌به قبل و بعد این واژه‌ها می‌توان از طریق ترادف یا تضاد معنایی پی به درست یا غلط بودن واژه برد.

۱۰۱

گزینه ۳

گزینه "۱": متحیر، گزینه "۲": لئیم، گزینه "۳": اجل، غالب، گزینه "۴": فراق

۱۰۲

گزینه ۲

"قربت" در معنای نزدیکی شکل درست کلمه است.

۱۰۳

گزینه ۳

گزینه "۱": خواست، گزینه "۲": زیون، گزینه "۳": ثنا، خار، گزینه "۴": فراغت
(خاست: بلند شد) (سنا: روشنی) (خوار: دلیل) (فراقت: دوری)

۱۰۴

گزینه ۴

در بیت گزینه "۴" و در مصراع نخست، شاعر دعا می‌کند حکم ممدوح مانند باد در اطراف خشکی و دریا روان باشد. در این بیت، "بحر" به معنی "دریا" نادرست نوشته شده است.

۱۰۵

گزینه ۳

املای "بیغوله" و "تسلًا" به همین شکل درست است.

۱۰۶

گزینه ۲

املای "مخدول و نالان" و "مهمیز بچگکان" به همین شکل درست است.

۱۰۷

گزینه ۴

املای "غضب" در بیت "ج" به همین شکل درست است.

۱۰۸

گزینه ۴

واژه‌هایی که در متن صورت سؤال نادرست نوشته شده است، عبارت است از "سفاهت"، "تحسین"، "زبون" و "قهر".

۱۰۹

گزینه ۴

املای "شکرگزار"، "سپاسگزار" و "نمازگزار" به همین شکل درست است. بنابراین ابیات به شکل "که تواند گزارد شکر و سپاس" و "چو نماز می‌گزارم" کامل می‌شوند.

۱۱۰

گزینه ۳

املای کلمه "موحش" در گزینه "۳" به نادرست آمده است.

۱۱۱

گزینه ۳

اون: وقت، هنگام / مندرس: فرسوده / گله: برآمدگی پشت پای اسب

۱۱۲

گزینه ۱

خذلان: درماندگی / صور: شاخ و جز آن / نسیان: فراموشی / وسواس: دودلی

۱۱۳

گزینه ۴

شاعر در بیت "د" می‌گوید از "فراق" گریسته است، نه از "فراغ".

۱۱۴

گزینه ۱

در بیت گزینه ۱ "دقت کنید فرض را می‌گذارند"، یعنی "کار واجب را ادا می‌کنند".

۱۱۵

گزینه ۲

"مخزول و نالان" نادرست است و صحیح آن "مخذول و نالان" است.

۱۱۶

گزینه ۱

برپای خواستن - برپای خاستن / صوله‌های غواص‌ها - سوله / دعای فرج و توصل - توشل / نسیان و غفلت - نسیان / راهیابی به مراتب غرب - قرب / الم‌داران - غلمداران

۱۱۷

گزینه ۴

املای صحیح واژه "اشباه" است.

۱۱۸

گزینه ۲

شکل درست واژه:
منسوب: نسبت داده‌شده، وابسته (منسوب: بر کاری گماشته شده)

۱۱۹

گزینه ۲

املای "بیفتد" به همین شکل درست است.

۱۲۰

گزینه ۱

واژه "سهل" در متن صورت سؤال نادرست نوشته شده است و این تنها غلط املایی متن صورت سؤال است.

۱۲۱

گزینه ۴

در بیت گزینه ۴، "۴" شاعر عبارت "بیانی نغز" را در نظر داشته است.

۱۲۲

گزینه ۴

صورت صحیح کلمه نادرست: "حقه اسرار"

گزینه ۴

۱۲۳

میان دو کتف: غارب / فرستادن: گسیل کردن

گزینه ۴

۱۲۴

ترکیب‌هایی که در صورت سؤال نادرستی املایی دارد:
حازم و محتاط - غبطه و رشک - خذلان و پستی - مرقه و آسوده

گزینه ۲

۱۲۵

املای درست فراق: دوری است نه فراغ: آسایش

گزینه ۲

۱۲۶

املای "بحر" به معنای "دریا" به همین شکل درست است.

گزینه ۲

۱۲۷

در بیت گزینهٔ "۲" واژهٔ "حلال" در معنای "روا" به اشتباه به شکل "هلال" نوشته شده است.

گزینه ۴

۱۲۸

موارد غلط و املای درست آن‌ها:

گزینهٔ "۱": غرابت - قرابت

گزینهٔ "۲": مقلوب - مغلوب

گزینهٔ "۳": مسخره‌گی - مسخرگی

گزینه ۳

۱۲۹

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ "۱": معلوف - مألوف

گزینهٔ "۲": بهر مودت - بحر مودت

گزینهٔ "۴": مخزول - مخذول

گزینه ۴

۱۳۰

املای صحیح واژه "لثیم" است.

گزینه ۲

۱۳۱

موارد غلط و املای درست آن‌ها:

قارب - غارب

درمانده‌گی‌اش - درماندگی‌اش

گزینه ۴

۱۳۲

فراق (دوری و جدایی) - فراق (آسودگی؛ از چیزی فراغ داشتن - بی‌نیاز بودن از آن)

۱۳۳

گزینه ۲

فارق: متمایزکننده / فارغ: آسوده

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: غیاث: پناه / قیاس: سنجش

گزینه ۳: طاس: کاسه مسی / تاس: مهره بازی

گزینه ۴: شست: انگشت، نوعی انگشتر که زمان تیراندازی در انگشت می‌کردند / شصت: عدد ۶۰

۱۳۴

گزینه ۱

املای درست واژه‌ها عبارت‌اند از: گزینه ۲: امارت - عمارت / گزینه ۳: بهر - بحر / گزینه ۴: وقاحت - وقاحت

۱۳۵

گزینه ۲

سوراصرافیل - سوراصرافیل

۱۳۶

گزینه ۲

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ماصی - معاصی

گزینه ۳: مخزول - مخذول (خوار، زبون گردیده)

گزینه ۴: قوک - غوک (قورباغه)

۱۳۷

گزینه ۲

املای درست غوک و قورباغه است.

۱۳۸

گزینه ۱

املای درست کلمه: عظم - عزم

۱۳۹

گزینه ۳

املای درست واژه نادرست:

خوار - خار

۱۴۰

گزینه ۲

غلط‌های املائی عبارت‌اند از: قارب - غارب / درمانده‌گی‌اش - درماندگی‌اش

۱۴۱

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

گزینه ۱: عجل - اجل (مرگ)

گزینه ۲: خواسته - خاسته (برخاسته)

گزینه ۳: تبع - طبع

۱۴۲

گزینه ۴

تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: صریر - سریر (عرش، تخت)
 گزینه ۲: بیقوله - بیغوله (کنج، گوشه‌ای دور از مردم)
 گزینه ۳: فراغ - فراق (دوری، جدایی)

۱۴۳

گزینه ۲

قرابت: خویشی و نزدیکی، غرابت: پوشیده و دور بودن

۱۴۴

گزینه ۴

در گزینه ۳، "برخاستند" و در گزینه ۴، "فراق و غرض" شکل درست املائی کلمات است.

۱۴۵

گزینه ۳

ذلت: خواری، نغز: دلنشین، امارت: فرمانروایی، صور: جشن

۱۴۶

گزینه ۲

"قالب‌های شعری" شکل درست کلمه است.

۱۴۷

گزینه ۲

"آزادگان، سطور، فارغ" شکل درست املائی کلمات است.

۱۴۸

گزینه ۳

"مألوف، مسخرگی، فراغ، غوک" شکل درست کلمات هستند.

۱۴۹

گزینه ۳

اسرار: رازها که در کنار واژه "محرم" قرار گرفته به این شکل درست است. (اصرار: پافشاری و الحاج)

۱۵۰

گزینه ۱

در بیت گزینه ۱ ترکیب "جزرومد" نادرست نوشته شده است.

لغت و املا یازدهم صادق طاهری

گزینه ۳

۱

مرشد: ارشادکننده، راهنما، پیشوا، متضاد مُرید و سالک

گزینه ۴

۲

حضرت: آستانه، پیشگاه، درگاه / کوشک: قصر و هر بنای رفیع / مشتبه‌شدن: به اشتباه افتادن / به‌غایت: در حدّ نهایت، بی‌نهایت

گزینه ۳

۳

ربوبیت: الوهیت و خدایی، پروردگاری

گزینه ۲

۴

در گزینهٔ ۳، بین "درخت و سرو" رابطهٔ تضمن و بین "بلند و پست" رابطهٔ تضاد وجود دارد.

گزینه ۴

۵

مقارِب: نزدیک شونده، همگرا

گزینه ۲

۶

نژند: خوار و زبون، اندوهگین / دَغَل: مکر و ناراستی، در درس: مگار و تنبل / یک دوال: یک لایه، یک پاره / (دوال: چرم و پوست) / زهد: پارسایی، پرهیزگاری

گزینه ۴

۷

تمگن: توانگری، ثروت / صباحت: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی / رایب: بیرق، پرچم، درفش / حضرت: آستانه، پیشگاه، درگاه

گزینه ۱

۸

تمگن: توانگری، ثروت

گزینه ۲

۹

سیماب: جیوه (سیم: نقره)

گزینه ۲

۱۰

موعِد: هنگام، زمان، زمان یا مکان وعده داده شده

۱۱

گزینه ۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
 گزینه "۱": ملالت: آزرده‌گی، ماندگی، به ستوه آمدن
 گزینه "۳": وقیعت: سرزنش، بدگویی
 گزینه "۴": ده‌ها: زیرکی و هوش

۱۲

گزینه ۳

معنای صحیح واژگان عبارت است از:
 (ب) پشت‌پای: روی پا، سینۀ پا / د) غضنفر: شیر
 توضیح معنای برخی از واژگان:
 الف) دژم = زیان: خشمگین، (درفش: بیرق، علم، پرچم) / ب) غو: نعره کشیدن، فریاد، خروش، غریو / ج) گشن: انبوه، پر شاخ و برگ / د) وقیعت: سرزنش، بدگویی (خایب: بی‌بهره و ناامید)

۱۳

گزینه ۱

مسامحه: آسان گرفتن، ساده‌انگاری / مفزح: شادی‌بخش، نشاط‌آور

۱۴

گزینه ۱

میان واژه‌های گزینه "۱" دوه‌دو رابطه تضاد برقرار است.
 گزینه "۲": عزل و نصب، جزر و مد، مضرات و منافع – تضاد / هزاهز و غریو – مترادف
 گزینه "۳": ایجاز و اطناب، مدح و ذم – تضاد / سلاست و روانی، ینوع و چشمه – مترادف
 گزینه "۴": بدو و ختم، افراط و تفریط، انقباض و انبساط – تضاد / ابطال و الغا – مترادف

۱۵

گزینه ۲

رضولن در این بیت به معنای "فرشته نگهبان بهشت" است.

۱۶

گزینه ۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
 (۱) شایق: آرزومند، مشتاق
 (۳) غنا: توانگری، بی‌نیازی
 (۴) خرگه: خیمه بزرگ، سراپرده بزرگ

۱۷

گزینه ۳

در گزینه "۳"، "گر" به معنای "یا" است و در گزینه‌های دیگر حرف شرط است.

۱۸

گزینه ۳

غضنفر: شیر

۱۹

گزینه ۳

"جال" به معنای "دام و تور" است.

۲۰

گزینه ۲

غیرت: تعصب، رشک بردن، حمیت

۲۱

گزینه ۱

تنها در بیت گزینه ۳، "مثال" به معنی "امر و فرمان" آمده است و در گزینه‌های دیگر "مثال" به معنای "مثل و مانند" به کار رفته است.

۲۲

گزینه ۱

معنای صحیح واژگان نادرست:

الف) الحاج: اصرار، درخواست کردن (اسرار: رازها)

ب) ملالت: آزدگی، ماندگی، به ستوه آمدن (ملاط: سرزنش)

۲۳

گزینه ۴

ملالت: آزدگی، ماندگی، به ستوه آمدن / ملاط: سرزنش

۲۴

گزینه ۴

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: مناسک: جمع منسک یا منسک: جاهای عبادت حاجیان

گزینه ۲: نماز پیشین: نماز ظهر

گزینه ۳: عقد: گردنبد

۲۵

گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

املای صحیح واژگان در گزینه‌های دیگر عبارت‌اند از:

گزینه ۱: فراغ (آسایش، آسودگی) / گزینه ۲: اصرار (پافشاری) / گزینه ۳: حلال (حلال: روا، جایز / هلال: ماه نو)

۲۶

گزینه ۳

ب) چاشنی، مزه / ث: مرغزار، سبزه‌زار، چراگاه، علفزار

۲۷

گزینه ۳

چنبر: چنبره، گردنبد، طوق، حلقه

۲۸

گزینه ۲

معنای درست واژه‌های نادرست:

ب) برافراختن: برافراشتن، بلند کردن / ج) سترگ: بزرگ، عظیم

۲۹

گزینه ۴

معنی "سرزنش" برای "ملالت"، "ج" و معنای "رهایی دادن" برای "رستن"، "ه" نادرست است.

ج) ملالت: آزدگی، ماندگی، به ستوه آمدن / ه) رستن: رهاشدن، نجات یافتن

۳۰

گزینه ۴

معنای صحیح واژگان عبارت‌اند از: گسیل کردن: فرستادن، روانه کردن / مخنقه: گردنبند / نژند: خوار و زبون، اندوهگین / خطوات: (جمع خطوه)، گام‌ها، قدم‌ها

۳۱

گزینه ۳

واژه‌هایی که معنی آن‌ها نادرست بیان شده است:
اجنبی: بیگانه، خارجی / نهیب: فریاد، هراس، هیبت / درایت: آگاهی، تدبیر

۳۲

گزینه ۲

واژه‌هایی که غلط معنی شده‌اند:
حمیت: غیرت، جوانمردی، مردانگی / چنگ: نوعی ساز که سر آن خمیده است و تارها دارد. / دون‌همت: کوتاه‌همت، دارای طبع پست و کوتاه اندیشه

۳۳

گزینه ۱

شراع: سایه‌بان، خیمه / گسیل کردن: فرستادن، روانه کردن / صلت: بخشش / شبگرد: شب‌رو / تیره‌رایی: بداندیشی، ناراستی

۳۴

گزینه ۱

تهنیت: مبارک باد گفتن، شادباش گفتن / شائبه: شک و گمان / لفاف: پارچه و کاغذی که بر چیزی پیچند / غایت: نهایت / رغبت: میل و اراده، خواست / غنا: بی‌نیازی، توانگری / نفایس: جمع نفیسه، چیزهای نفیس و گران‌بها

۳۵

گزینه ۲

نوند: اسب، اسب تندرو
ژیان: خشمگین

۳۶

گزینه ۳

(فایق: برگزیده، پیروز) (اساطیر: افسانه‌ها و داستان‌های خدایان و پهلوانان ملل قدیم) (تخلص: رهایی، رهاشدن) (موجب: وظایف و اعمال واجب)

۳۷

گزینه ۳

موارد نادرست:
تعلیمی: عصای سبکی که به دست گیرند.
شماقت: ملامت، سرزنش، سرکوفت
چله: زه کمان، روده تابیده که بر کمان بندند.
خولن: سفره فراخ و گسترده

۳۸

گزینه ۲

جیب: گریبان، یقه / سور: جشن

۳۹

گزینه ۴

موارد نادرست و معنای صحیح آن‌ها:
گزینه ۱: نژند: خوار و زبون، اندوهگین
گزینه ۲: خطوات: ج خطوه، گام‌ها، قدم‌ها
گزینه ۳: گرازان: جلوه‌کنان و با ناز راه رونده

۴۰

گزینه ۱

واژه‌هایی که معنی آن‌ها نادرست آمده است:
 گزینه^۳: زخندان: چانه
 گزینه^۳: نفیر: فریاد و زاری با صدای بلند
 گزینه^۴: جال: دام

۴۱

گزینه ۲

موارد غلط و معنی درست آن‌ها:
 گرازان: جلوه‌کنان و با ناز راه‌رونده
 چاشتگاه: هنگام چاشت، نزدیک ظهر
 خرگه: خیمه بزرگ، سراپرده بزرگ

۴۲

گزینه ۳

خیرخیر: سریع / توقیع: امضا کردن فرمان، مهر کردن نامه و فرمان / صباحت: خوب‌رویی و سفیدی رنگ انسان، زیبایی

۴۳

گزینه ۱

واژه‌ای که غلط معنی شده است: سور: جشن

۴۴

گزینه ۴

مناسک: جاهای عبادت حاجیان (جمع منسک است.) / استسقا: نام مرضی که بیمار آب بسیار خواهد.

۴۵

گزینه ۴

لاف زدن: خودستایی کردن، دعوی باطل کردن / ابرش: اسبی که بر اعضای او نقطه‌ها باشد. / ژیان: خشمگین / منزه: پاک و بی‌عیب

۴۶

گزینه ۴

سیادت: سروری، بزرگی / فُلا کردن: کلک زدن، کمین کردن برای شیطنت / مجادله: جدال و ستیزه / گرازان: جلوه‌کنان و با ناز راه‌رونده

۴۷

گزینه ۳

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
 بتر: خشکی، بیابان
 رشحه: قطره، تراوش کرده و چکیده
 شرع: سایه‌بان، خیمه

۴۸

گزینه ۱

وقیعت: سرزنش، بدگویی

۴۹

گزینه ۲

خایب: ناامید، بی‌بهره / یم: دریا

۵۰

گزینه ۴

آز: طمع / اذن: اجازه / افراط: زیاده‌روی / اهتزاز: جنبیدن

۵۱

گزینه ۳

خرابین: گنجینه‌ها نه گنجینه
هم‌خانوادهٔ وسائط، کلمهٔ "وسیع" نمی‌تواند، باشد، تفاوت معنایی دارد.
(وسائط جمع واسطه و وسیطه است یعنی آنچه به مدد یا از طریق آن به مقصود می‌رسند)
مفرد "الطاف" هم "لطف" است نه "لطیفه".
توجه: واژگان جمع به صورت جمع معنا می‌شوند و واژگان مفرد، مفرد معنا می‌شوند.

۵۲

گزینه ۱

نژند: خوار و زبون، اندوهگین / کراهیت: ناپسندی / شب‌گیر: سحرگاه، پیش از صبح / راغ: دامنهٔ کوه، صحرا / جیب: گریبان، یقه / توقیع: امضا کردن فرمان، مهر کردن نامه و فرمان

۵۳

گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها:
گزینهٔ "۱": درایت: تدبیر، آگاهی
گزینهٔ "۲": تلبیس: دروغ و نیرنگ‌سازی
گزینهٔ "۳": افسر: تاج و کلاه پادشاهان، صاحب‌منصب / طوع: اطاعت، فرمان‌برداری

۵۴

گزینه ۴

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینهٔ "۱": رقعت: نامهٔ کوتاه
گزینهٔ "۲": سیماب: جیوه
گزینهٔ "۳": غنا: بی‌نیازی (غنا: پایکوبی و سرود و موسیقی)

۵۵

گزینه ۴

گزینهٔ "۱": حدیث / گزینهٔ "۲": مهمات / گزینهٔ "۳": افسر

۵۶

گزینه ۳

شوخ: چرک (قدیم) / بذله، لطیفه، مقابل جدی (جدید)
رعا: زن نادان / زیبا
تماشا: راه رفتن / نگاه کردن
مزخرف: به جواهر آراسته / زشت و بی‌هوده
کنیف: انبوه، غلیظ / مقابل تمیز
زین، سپر، رکاب: با حفظ معنای قدیم معنای جدید گرفته‌اند.
صره، درزی، دستار: متروک شده‌اند.
چشم: با همان معنای قدیم امروز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۵۷

گزینه ۲

زندان: چانه، مناسک: آیین‌ها و مراسم، تشریح: شریعت، شاب: جوان

۵۸

گزینه ۴

گزینه ۱: توقیع: امضای نامه، مهر کردن نامه و فرمان
گزینه ۲: خطوات: گام‌ها، جمع خطوه
گزینه ۳: صباحت: خوب‌رویی، زیبایی

۵۹

گزینه ۳

خرگه: خرگاه، خیمه به‌ویژه خیمه بزرگ / خیرخیر: سریع، سُر سُر / کراهیت: ناپسندی / خطوات: گام‌ها

۶۰

گزینه ۱

پایاب: بخش کم‌عمق آب (بی‌پایاب: عمیق، ژرف) / خُود: کلاهی که سربازان هنگام جنگ یا تشریفات نظامی بر سر می‌گذارند. / رستاخیز: برخاستن مردگان، جنبش، روز محشر / شب‌گیر: سحرگاه

۶۱

گزینه ۳

معنی دو واژه نادرست آمده است.
فروغ: پرتو / زیونی: فروماپیگی

۶۲

گزینه ۳

موارد نادرست:
ب) (تفریط: کوتاهی کردن در کاری)
ت) (افراط: زیاده‌روی)

۶۳

گزینه ۲

بررسی واژه‌های نادرست:
(زندان: چانه)، (توقیع کردن: مهر زدن یا امضا کردن)، (روضه: باغ، گلزار)، (وزر: بار گناه)، (یوز: یوزپلنگ، جانور شکاری کوچک‌تر از پلنگ که با آن به شکار روند). بقیه واژه‌ها درست هستند.

۶۴

گزینه ۱

معنی درست واژه‌ها:
درايت: آگاهی، دانش، بینش / بختک: کابوس، موجود خیالی یا سپاهی‌ای که بر روی شخص خوابیده می‌افتد؛ کابوس / تفریط: کوتاهی کردن در کاری، مقابل افراط / زنبورک: نوعی توپ جنگی کوچک دارای دو چرخ که در زمان صفویه و قاجاریه روی شتر می‌بستند. / خصال: جمع خصلت، خوی‌ها / دارالسلطنه: پایتخت

۶۵

گزینه ۱

گزارکاری: بیهوده‌کاری / محمل: مهد / جفا: ستم

۶۶

گزینه ۴

واژه "اتفاق" در گزینه "۴" به معنای "حادثه" و در سایر گزینه‌ها به معنی "موافقت و همراهی" است.

۶۷

گزینه ۴

مقارَب: نزدیک به هم، در کنار هم / چاشتگاه: هنگام چاشت، نزدیک ظهر / متألُّغ: درخشان، تابان / تشَرَع: شریعت، مقابل طریقت و عرفان

۶۸

گزینه ۱

(دون همت: کوتاه همت) / (دلدار: معشوق)

۶۹

گزینه ۲

املای "بحر" به معنای "دریا" به همین شکل درست است.

۷۰

گزینه ۱

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از: بیت "الف": نگذارد - نگزارد / بیت "ب": برخواستن - برخواستن / بیت "ج": تبع - طبع

۷۱

گزینه ۱

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از:
الف) غَرَض (هدف) / د) ترجیح

۷۲

گزینه ۳

املای صحیح کلمه، "سور" به معنی "جشن" است.

۷۳

گزینه ۴

بیت "ب": خورد - خُرد
بیت "ج": نواهی - نواحی
بیت "د": فراقی - فَرَاغی

۷۴

گزینه ۳

گزینه ۱: آری - عاری: فاقد، مُبْزَا
گزینه ۲: فروگذار - فروگذار: رها کن
گزینه ۳: غالب - قالب: تن، بدن

۷۵

گزینه ۳

پیام محوری ابیات ب و د، تقابل عشق و عقل است.
بیت الف: شاعر می‌گوید که غم از دلش بیرون نمی‌رود.
بیت ج: شاعر معتقد است همان‌طور که گنج از ویرانه دلگیر نمی‌شود، عشق از خرابات به جای دیگر نمی‌رود.

۷۶

گزینه ۲

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
گزینه ۱: قربت - غربت
گزینه ۲: مرهم - مرهم
گزینه ۳: آلم - عَلم

۷۷

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
 گزینه ۱: "مؤونت" - "معونت"
 گزینه ۲: "مُحفل" - "مهفل"
 گزینه ۳: "فراق" - "فراغ"

۷۸

گزینه ۱

"عزاً" به معنی پیکار و "قضا" به معنی تقدیر است. در این بیت "عزاً" درست است.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۲: نگذارد - نگزارد (ادا نکند)
 گزینه ۳: تألیمی - تعلیمی (عضای سبکی که به دست گیرند)
 گزینه ۴: صفر - سفیر (فرستاده)

۷۹

گزینه ۳

موارد غلط و املائی درست آن‌ها:
 گزینه ۱: منصوب - منسوب (نسبت داده شده)
 گزینه ۲: سنا - ثنا (ستایش)
 گزینه ۴: غالب - قالب (دربگیرنده)

۸۰

گزینه ۱

خواست - خاست (برخاست، بلند شد)

۸۱

گزینه ۱

املائی صحیح واژه: محجوب

۸۲

گزینه ۲

املائی صحیح کلمه "صفر" است.

۸۳

گزینه ۲

واژگان بیت دوم صحیح هستند.
 موارد نادرست و املائی درست آن‌ها:
 گزینه ۱: حلا - هلا
 گزینه ۳: گزیده‌اند - گزیده‌اند
 گزینه ۴: بی‌نظیر - بی‌نظیر

۸۴

گزینه ۲

زوال: نیست‌شدن، نابودی / سلاح: ابزار جنگ، اسلحه / توقیع: امضا کردن نامه و فرمان

۸۵

گزینه ۴

املائی "روضه" صحیح است.

۸۶

گزینه ۴

املای صحیح کلمه "سلاح" است.

۸۷

گزینه ۴

غلط گزینه‌های دیگر و املای درست آن‌ها:

(۱) پژمرده‌گی - پژمردگی

(۲) خوردسال - خُردسال

(۳) برخواستند - برخاستند

۸۸

گزینه ۴

ثمرت (= ثمره): میوه، بار، حاصل

۸۹

گزینه ۴

باتوجه به معنی عبارت گزینه "۴"، محراب درست است.

۹۰

گزینه ۱

املای صحیح کلمه "خاست" است: بانگ و هزاهز و غریو خاست.

۹۱

گزینه ۲

واژه‌های نادرست: خالیگر، مایع، پوده

صورت صحیح واژه‌های نادرست: خوالیگر، مایه، پوزه

۹۲

گزینه ۳

زهر؛ این بیت یک غلط املایی دارد.

املای صحیح واژه‌ها در سایر گزینه‌ها عبارت‌اند از:

گزینه "۱": معمور / بهر

گزینه "۲": قضا (تقدیر) / برخاست

گزینه "۴": گذارند / غلتان

۹۳

گزینه ۳

بیت گزینه "۳" نیز همچون بیت صورت سؤال، قیاسی بین محبوب و دیگران دارد و می‌گوید هیچ‌کس به‌جز محبوب در دل عاشق جای نمی‌گیرد. این مقایسه در دیگر ابیات نیست.

۹۴

گزینه ۴

املای صحیح کلمه "نواحی" است.

۹۵

گزینه ۲

گزینه "۱": غذا - قضا

گزینه "۳": برخواست - برخاست

گزینه "۴": طاعت‌گذار - طاعت‌گزار

۹۶

گزینه ۲

متلألئء - متلألئ

۹۷

گزینه ۱

غلط املائی: سرسپردگی - سرسپردگی

۹۸

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

گزینه "۱": ثواب - صواب

گزینه "۲": احمال - اهمال

گزینه "۳": مضاهرت - مظاهرت

۹۹

گزینه ۱

املائی صحیح کلمه "مظاهرت" است.

۱۰۰

گزینه ۱

املائی صحیح کلمات عبارت‌اند از: "ترجیح، گزارند"

۱۰۱

گزینه ۱

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

گزینه "۲": احمال - اهمال / گزینه "۳": مسطور - مستور (پنهان و محجوب) / گزینه "۴": فراق - فراغ (آسایش)

۱۰۲

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

ب) احتزاز - اهتزاز

د) سفیر - صفیر

۱۰۳

گزینه ۲

املائی صحیح واژگان به ترتیب عبارت‌اند از: خاست، خواست، خواست

خاستن: بلند شدن / خواستن: درخواست کردن، طلبیدن

۱۰۴

گزینه ۱

املائی واژه زیر غلط نوشته شده است.

معونت: کمک و پشتیبانی (مؤونت: هزینه زندگی، خرجی روزانه)

۱۰۵

گزینه ۲

در گزینه ۲: یک غلط وجود دارد: "قفا"
گزینه‌های دیگر هرکدام ۲ غلط املایی دارند:
گزینه ۱: سیادت - دهر
گزینه ۳: خار - سلاح
گزینه ۴: تریاق نزه

۱۰۶

گزینه ۲

واژه غلط و املای درست آن: سیادت ← سیادت

۱۰۷

گزینه ۳

املای درست واژه: قضا ← (غزا) جنگ

۱۰۸

گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:
املای درست واژه‌ها:
گزینه ۱: معمور ← مأمور
گزینه ۲: خاست ← خواست
گزینه ۴: بحر ← بهر

۱۰۹

گزینه ۲

مسامحه ← مسامحه

۱۱۰

گزینه ۲

گزینه ۱: مستور، گزینه ۳: سور، گزینه ۴: خوار (دوم) شکل درست کلمات است.

۱۱۱

گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: برگذاریم ← برگزاریم
گزینه ۲: قربت ← غربت
گزینه ۴: فراغ ← فراق

۱۱۲

گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۲: "زایل"
گزینه ۳: "گزارد"
گزینه ۴: "خاست" (در مصراع اول)

۱۱۳

گزینه ۲

املای صحیح مصراع:
تا چه بر قالب زند بهر تو قالب‌کاریت

گزینه ۴

۱۱۴

در گزینه "۳"، "عزا" به معنای "جنگ" به جای "قضا" به معنای "سرنوشت" درست است.

گزینه ۳

۱۱۵

کلمات با املای نادرست در سایر گزینه‌ها:
گزینه "۱": عاری / گزینه "۲": نظیر / گزینه "۴": طراوت

گزینه ۱

۱۱۶

واژه‌های "تشنگی" و "خواست" با املای نادرست نوشته شده‌اند. در سایر گزینه‌ها به ترتیب واژه‌های "خار (اول)، حلول، طور" نادرست نوشته شده‌اند.

گزینه ۳

۱۱۷

املای درست واژه: قرض

گزینه ۱

۱۱۸

بیانگارد: بینگارد / نذر: نظر

گزینه ۴

۱۱۹

"گزار" اشتباه و "گذار" درست است. "گذار کردن" به معنای "عبور کردن و گذشتن" است که در این بیت، معنای درستی را به وجود می‌آورد.

گزینه ۲

۱۲۰

معانی درست واژه‌هایی که در صورت سؤال غلط معنا شده‌اند: تازی: عرب / مذلت: فرومایگی، خواری، مقابل عتّ / پرورده: پرورش یافته

گزینه ۴

۱۲۱

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": نشست و خواست: نشست و خاست
گزینه "۲": اعزاز: اعزاز
گزینه "۳": غالب: قالب

گزینه ۱

۱۲۲

املای صحیح کلمه "قالب" است.

گزینه ۴

۱۲۳

گزینه "۱": نقض – نغز
گزینه "۲": غربت – قربت
گزینه "۳": غذا – قضا

گزینه ۱

۱۲۴

املای صحیح کلمه عبارت است از: "حلول"

۱۲۵

گزینه ۱

املای صحیح کلمه "بهر" به معنای "برای" صحیح است.

۱۲۶

گزینه ۱

املای صحیح کلمه "بخاست" است.

۱۲۷

گزینه ۱

واژه "غضه" غلط املائی است که صحیح آن "قضه" می‌باشد. پس گزینه "۱" فقط یک غلط املائی دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۲": در مصراع اول املای "قضه کردن" صحیح است نه "غضه کردن". / در مصراع دوم املای "غضه خوردن" صحیح است نه "قضه خوردن".

گزینه "۳": املای "طبع" صحیح است نه "تبع".

گزینه "۴": املای "بگذار" صحیح است نه "بگزار".

۱۲۸

گزینه ۱

املای صحیح کلمه "مظاهرت" است.

۱۲۹

گزینه ۲

املای صحیح کلمات، "ترجیح" و "گزارند" است.

۱۳۰

گزینه ۲

واژه "حلال" در معنای "روا"، مخالف "حرام" است. واژه "هلال" در معنای "باریکه ماده"، مخالف "بدر" است. در گزینه "۲" واژه "هلال" به اشتباه به شکل "حلال" نوشته شده است: رؤیتِ هلال ماه رمضان

۱۳۱

گزینه ۱

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از:

بیت "الف": "غزاً" به معنای جنگ / بیت "د": "تأقل" به معنای اندیشه کردن

۱۳۲

گزینه ۳

در گزینه‌های دیگر به ترتیب واژگان "غرض"، "عار" و "محراب" نادرست نوشته شده‌اند.

۱۳۳

گزینه ۲

"برخاست" به معنی "بلندشدن" به این شکل درست است.

۱۳۴

گزینه ۱

املای "مینداز" به همین شکل درست است.

۱۳۵

گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: مستور (به معنای پوشیده و پنهان)

گزینه ۲: صغیر (به معنای صدا و بانگ)

گزینه ۳: ترجیح (به معنای اولویت و برتری)

گزینه ۴: صلت (به معنای جایزه و پاداش)، وزر (به معنای بار سنگین و گناه)

۱۳۶

گزینه ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بگذاردند - بگذارند

گزینه ۲: فراقت - فراغت

گزینه ۴: بحر - بهر

۱۳۷

گزینه ۲

"برخواست" در این بیت درست است.

۱۳۸

گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: قربت / گزینه ۳: خواری / گزینه ۴: قوتیه

۱۳۹

گزینه ۴

باتوجه به معنی بیت‌ها به ترتیب: اسرار - اصرار - خواری

آسار: رازها / اصرار: پافشاری / خواری: پستی، زبونی، ذلت

۱۴۰

گزینه ۴

"خُرد و بزرگ / درخواست و طلب / سیروسفر / نواحی و مناطق / اخلاق و سیرت / عزم و اراده"

۱۴۱

گزینه ۱

در گزینه‌های دیگر، واژه‌های "قربت"، "مذلت" و "قالب" نادرست نوشته شده‌اند.

۱۴۲

گزینه ۳

معنای درست واژه‌های صورت سؤال "اشتباه‌کننده، غیرتمند، فرمان‌برداری، فرجام، جاسازی کردن" است.

۱۴۳

گزینه ۱

این کتاب، اثر نجم‌الدین رازی و در ردیف آثار منثور است، اما در ساختار نوشتاری آن از نظم هم استفاده شده است.

گزینه ۳

۱۴۴

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: محمل
گزینه ۲: خواستی
گزینه ۴: مهیب

گزینه ۲

۱۴۵

واژه "صلاح" در گزینه ۱، واژه "سفر" در گزینه ۳ و واژه "مایه" در گزینه ۴ با املای نادرست نوشته شده‌اند.

گزینه ۴

۱۴۶

واژه "عزم" نادرست نوشته شده است.

گزینه ۱

۱۴۷

واژه "قربت" نادرست نوشته شده است.

گزینه ۲

۱۴۸

"شیخ سلاح‌الدین زرکوب" نادرست است و باید به صورت "صلاح‌الدین زرکوب" نوشته شود.

گزینه ۲

۱۴۹

"می‌گذاری" به معنی رها می‌کنی املای درست واژه است.

گزینه ۴

۱۵۰

املای صحیح واژه‌ها ← گزارده، صواب، خواستی

لغت و املاي دوازدهم صادق طاهري

گزینه ۴

۱

عرصه: میدان، صحراء، پهنه، فراخنا، ساحت، فضا

گزینه ۳

۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
گزینه ۱: تاک: درخت انگور، رز
گزینه ۲: نبات: گیاه، رستنی
گزینه ۳: ممد: یاری‌رساننده، مددکننده

گزینه ۴

۳

در گزینه ۳، معنی تمام واژه‌ها درست است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: وسیم: دارای نشان پیامبری
گزینه ۲: اعراض: انصراف، روی‌گردانی، روی‌گرداندن از چیزی
گزینه ۳: قدوم: قدم نهادن، فرارسیدن، آمدن (اقدام: جمع قدم‌ها)

گزینه ۲

۴

وسیم: دارای نشان پیامبری

گزینه ۳

۵

(ب) روزی: یک روز
(ت) کرامت: توانایی خارق‌العاده
(ث) ممت: احسان را به رخ دیگران کشیدن

گزینه ۲

۶

گزینه ۱: سلسله‌جنبان: محزک، آن‌که دیگران را به کاری برمی‌انگیزد.
گزینه ۲: خمار: می‌فروش
گزینه ۳: محتسب: مأمور حکومتی شهر که کار او نظارت بر اجرای احکام دین و رسیدگی به اجرای احکام شرعی بود.

گزینه ۳

۷

گرزه: ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک

گزینه ۲

۸

قدوم: آمدن، قدم نهادن، فرارسیدن (اقدام: گام‌ها)

۹

گزینه ۱

تعبیر: بیان کردن، شرح دادن، بازگویی / قاش: قاش، قسمت برآمده جلوی زین: کوهه زین / بزم: محفل، ضیافت / شرزه: خشمگین، غضبناک

۱۰

گزینه ۱

املای صحیح کلمه عبارت است از: مُطاع و فرمانروا (متاع: جنس، کالا)

۱۱

گزینه ۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها
گزینه ۱: "کزند: اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد."
گزینه ۳: "اندوه‌گسار: غم‌گسار"
گزینه ۴: "داعیه، ادعا"

۱۲

گزینه ۴

معنی واژه‌ها: "تداعی": یادآوری، به خاطر آوردن / "بازبسته": وابسته، پیوسته و مرتبط / "پس‌افکنند": پس‌افکنده، میراث / "استبعاد": دور دانستن و بعید شمردن چیزی

۱۳

گزینه ۲

گزینه ۱: "ولیمه: طعامی که در مهمانی و عروسی می‌دهند."
گزینه ۳: "بلامعارض: بی‌رقیب"
گزینه ۴: "رجز: شعری که در میدان جنگ برای مفاخره می‌خوانند."

۱۴

گزینه ۱

در قسمت "الف، ج" معنای واژگان صحیح آمده است.
معنای صحیح سایر واژگان:
(ب) اکناف: ج کنف، اطراف، کناره‌ها (د) وخامت: خطرناک بودن، بدفرجامی

۱۵

گزینه ۱

اعانت: یاری‌دادن، یاری / مخاصمت: دشمنی، خصومت / انضمام: ضمیمه کردن / محظوظ: بهره‌ور

۱۶

گزینه ۳

به ترتیب بیت "د": بی‌قرار / بیت "الف": مکان / بیت "ب": اعتماد

۱۷

گزینه ۴

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
اعانت: یاری دادن، یاری
غرس: نشانیدن و کاشتن درخت و گیاه
محظوظ: بهره‌ور

۱۸

گزینه ۴

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
الف) روایی: ارزش، اعتبار
ج) محظوظ: بهره‌ور

۱۹

گزینه ۲

موارد نادرست و املائی درست آن‌ها:
گزینه ۱: "تحرییر: کتابت، نوشتن (تقریر بیان)
گزینه ۳: "حشم: خدمتکاران، خویشان و زیردستان فرمانروا
گزینه ۴: "بلامعارض: بی‌رقیب

۲۰

گزینه ۱

ب) "طاق" در معنای، "فرد، یکتا و بی‌مانند، رواق (عمارتی که شکل آن هلالی باشد) و "سقف" آمده است. / ت) "اندیشه" در معنای، "بدگمانی، ترس، اندوه و فکر، اضطراب"

۲۱

گزینه ۳

ج) بهاران: مفهوم زمان و هنگام / لاله عذارین: مفهوم جمع / د) نیازمندان: مفهوم جمع / خندان: مفهوم صفت فاعلی / بقیه کلمات در سایر گزینه‌ها مفهوم جمع دارند.

۲۲

گزینه ۳

فقط معنای واژه دستور (وزیر) درست بیان شده است.
بیت "الف": پیر: مرشد، راهنما، مراد / بیت "ب": اندیشه: ترس / بیت "ج": همت: دعای خیر

۲۳

گزینه ۱

تجرید در اصطلاح تصوف یعنی خالی‌شدن قلب سالک از آنچه جز خدا است.
حلیه: زیور، زینت

۲۴

گزینه ۳

فضل: بخشش، کرم / انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی / قسیم: صاحب‌جمال (جمال: زیبایی) / باسق: بلند، بالیده

۲۵

گزینه ۴

انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی

۲۶

گزینه ۱

معنی درست واژه‌ها:
مسلک: روش، طریق
اجانب: جمع اجنبی، بیگانگان
دینار: واحد پول، سکه طلا که در گذشته رواج داشته است.

۲۷

گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": فائق: برگزیده، برتر
گزینه "۲": استقرار: برپایی، برقرار و ثابت کردن کسی یا چیزی در جایی، مستقرشدن
گزینه "۳": درهم: درهم، مسکوک نقره، که در گذشته به‌عنوان پول رواج داشته و ارزش آن کسری از دینار بوده است.

۲۸

گزینه ۳

اختر سعد: سیاره مشتری است که به "سعد اکبر" مشهور است.

۲۹

گزینه ۱

واژگانی که معنای آن‌ها نادرست آمده است:
الف) اعراض: روی‌گرداندن از کسی یا چیزی، روی‌گردانی
ب) اجانب: ج اجنبی، بیگانگان

۳۰

گزینه ۴

صبح: بامداد، سپیده‌دم، پگاه
تداعی: یادآوری، به‌خاطر آوردن
کازیه: جاکاغذی
طیلسان: نوعی ردا

۳۱

گزینه ۱

"همت" در بیت صورت سؤال به معنای "دعا، عنایت و توجه باطنی" آمده که در گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴"، یکسان است ولی "همت" در گزینه "۱"، به معنی خواست و اراده است.

۳۲

گزینه ۳

ب) ارغند: خشمگین و قهرآلود
ج) طاق: سقف خمیده و محدب، سقف قوسی‌شکل که با آجر بر روی اطاق یا جایی دیگر سازند.

۳۳

گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها:
گزینه "۱": پایمرد: شفیع، شفاعت‌کننده
گزینه "۲": قدوم: آمدن، قدم نهادن، فرارسیدن
گزینه "۳": مطاع: فرمانروا، اطاعت‌شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد.

۳۴

گزینه ۳

الف) ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک: گرز
ج) سریر: اورنگ، تخت پادشاهی

۳۵

گزینه ۱

معنی درست واژه:
برزخ: حد فاصل میان دو چیز، زمان بین مرگ تا رفتن به بهشت یا دوزخ، فاصله بین دنیا و آخرت

۳۶

گزینه ۱

کرامت: سخاوت، جوانمردی / چشم داشتن: منتظر دریافت پاداش یا مزد بودن / برزخ: حفاصل میان دو چیز، زمان بین مرگ تا رفتن به بهشت یا دوزخ، فاصله بین دنیا و آخرت / زخمه: ضربه، ضربه زدن

۳۷

گزینه ۴

معنی درست واژه:
متقاعد: مجاب، مجاب‌شده، قانع‌شده

۳۸

گزینه ۱

متقاعد: مجاب‌شده، مجاب، قانع‌شده / شامه: حس بویایی / مصر: اصرارکننده، پافشاری‌کننده / خِشَاب: جعبه فلزی گلوله که به اسلحه وصل می‌شود و گلوله‌ها پی‌درپی از آن وارد لوله سلاح می‌شوند.

۳۹

گزینه ۱

کربت: غم، اندوه / خیره‌سر: گستاخ و بی‌شرم، لجوج / تعلل: عذر و دلیل آوردن، درنگ، اهمال کردن، به تعویق انداختن چیزی یا انجام کاری / اندیشه: بدگمانی، اندوه، ترس، اضطراب، فکر

۴۰

گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها:
گزینه ۱: دیباچه: آغاز و مقدمه هر چیز
گزینه ۲: حمایل: نگه‌دارنده، محافظ / حمایل کردن: محافظ قرار دادن چیزی برای چیز دیگر
گزینه ۳: معبر: محل عبور، گذرگاه

۴۱

گزینه ۴

در ابیات "الف"، "د"، "اندیشیدن" به معنی "ترسیدن" است، در بیت "ب"، "اندیشیدن" در معنی "فکر کردن" است و در بیت "ج" به معنی "غم و اندوه" است.

۴۲

گزینه ۱

ناورد: نبرد، جنگ، رزمگاه

۴۳

گزینه ۳

موارد غلط و معنای درست آن‌ها:
وسیم: دارای نشان پیامبری
بنان: انگشت، سرانگشت
باسق: بلند
شهد: عسل

۴۴

گزینه ۳

وسیم: دارای نشان پیامبری / حلیه: زیور، زینت / ذوالجلال: خداوند بزرگواری، صاحب بزرگی / انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی (اجابت: برآوردن)

۴۵

گزینه ۱

واژه "همت" در ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ در معنای عرفانی به کار رفته است که عبارت است از "توجه قلب با تمام قوای روحانی خود به‌جانب حق، برای حصول کمال در خود یا دیگری" (توجه یا نظر و عنایت پیر و مرشد بر امری)، اما در گزینه ۱، در معنای "سعی و تلاش و اراده و عزم" به کار رفته است.

۴۶

گزینه ۲

الف) مطاع: فرمانروا / ب) زرخندان: چانه

۴۷

گزینه ۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:

۱) خمار: می‌فروش

۲) مطاع: فرمانروا، اطاعت‌شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد.

۴۸

گزینه ۱

در بیت صورت سؤال و گزینه ۱، "همت" به معنی "اراده، قصد و پشتکار قوی" به کار رفته است. در سایر گزینه‌ها "همت" به معنای "توجه قلب با تمام نیروی روحی به خداوند و دعا از صمیم قلب" به کار رفته است.

۴۹

گزینه ۲

اسرا: در شب سیر کردن، هفدهمین سوره قرآن کریم

بن: درختی خودرو و وحشی که در برخی نقاط کوهستانی ایران می‌روید، پسته وحشی

کرنند: اسبی که رنگ آن میان زرد و بور باشد.

قدس: پاکی، صفا، قداست

تموز: ماه دهم از سال رومیان، تقریباً مطابق با تیرماه سال شمسی؛ ماه گرما

۵۰

گزینه ۲

در این گزینه "اندیشه" به معنای "فکر" است ولی در گزینه‌های دیگر، به معنای "ترس" آمده است.

۵۱

گزینه ۲

متقاعد: مجاب شده، مجاب

ارتفاع: محصول زمین‌های زراعتی

۵۲

گزینه ۱

معنی درست واژه:

هیون: شتر، به‌ویژه شتر قوی‌هیکل و درشت اندام

۵۳

گزینه ۳

چهار واژه نادرست معنا شده است:

اکراه: ناپسند و ناخوشایند داشتن امری، ناخوشایند بودن ۲- خمار: می‌فروش ۳- دینار: سکه طلا (نه سکه نقره) (واحد پول) ۴- والی: حاکم و فرمانروا (نه فرمان‌بر)

نکته: به همه معنی‌های آمده برای هر لغت در واژه‌نامه توجه دقیق داشته باشید.

۵۴

گزینه ۱

هَمّت در بیت صورت سؤال به معنای "توجه قلب به جانب حق" آمده است که همین معنا در بیت "د"، نیز تکرار شده است. در سایر ابیات "هَمّت" به معنای "عزم و اراده" آمده است.

۵۵

گزینه ۲

موارد نادرست و معنای درست آن‌ها:
ولیمه: طعامی که در مهمانی و عروسی می‌دهند.
کباده: وسیله‌ای کمّانی‌شکل در زورخانه از جنس آهن که در یک طرف آن، رشته‌ای از زنجیر یا حلقه‌های آهنی متعدد قرار دارد.

۵۶

گزینه ۱

"ن" در تاج‌داران، پلنگان، کوهساران و هزبران، نشانه جمع است.

۵۷

گزینه ۲

معنای درست واژه‌هایی که نادرست معنی شده‌اند: کربت: غم، اندوه / ولیمه: طعامی که در مهمانی و عروسی می‌دهند. / پگاه: صبح زود، هنگام سحر / کباده: وسیله‌ای کمّانی‌شکل در زورخانه از جنس آهن / جبهه: پیشانی

۵۸

گزینه ۲

قسیم: صاحب جمال / عاکف: کسی که در مدتی معین در مسجد بماند و به عبادت پردازد.

۵۹

گزینه ۱

موارد نادرست:
(ب) "تاک" درخت انگور است نه انگور.
(د) "مطاع" به معنی "فرمانروا و اطاعت‌شده" است نه "فرمان‌بردار" که هم‌معنی "مطیع" است.

۶۰

گزینه ۱

معنی واژگان "ب" و "د" کاملاً درست است.
الف) درهم: مسکوک نقره که ارزش آن کسری از دینار بوده است.
ج) وجه: ذات، وجود

۶۱

گزینه ۳

خمار: می‌فروش / ملک: سرزمین، کشور، مملکت (دارملک: دارالملک، پایتخت) / ادیب: سخن‌دان

۶۲

گزینه ۴

معنی درست واژه‌ها:
جلال: بزرگواری، شکوه، از صفات خداوند که به مقام کبریایی او اشاره دارد.
انبساط: خودمانی‌شدن؛ حالتی که در آن، احساس بیگانگی و ملاحظه و رودربایستی نباشد.
فائق: برگزیده، برتر
بنت: دختر (بنات: دختران)

معنای همهٔ واژگان در گروه "ب" درست و معنای همهٔ واژگان در گروه "د" نادرست است.

(ب) ارغند: شَرزه، خشمگین و قهرآلود، غضبناک

(د) گَرزه: ویژگی نوعی مار سَی و خطرناک / ضَماد: مرهم، دارو که به جِراحت نهند. / کَلوخ: پاره گل خشک‌شده به‌صورت سنگ به درشتی مِشت یا بزرگ‌تر

توجه: لغت مفرد، همیشه مفرد معنی می‌شود و لغت جمع نیز جمع معنی می‌شود.

(الف) آونگ: آوند، آویزان، آویخته / ستوران: جمع ستور، حیوانات چارپا خاضه اسب، استر و خر / سعد: خوش‌بختی، متضاد نحس (اختر سعد: ستارهٔ مشتری است که به "سعد اکبر" مشهور است)

(ج) کله‌خود: کلاه فلزی که در جنگ بر سر می‌گذارند. / معجر: سرپوش، روسری

شرحه: پارهٔ گوشتی که از درازا بریده باشند.

بی‌خودی: بی‌هوشی، حالت از خودرستگی و به معشوق پیوستن

محب: دوستدار، یار، عاشق

"همت" در گزینهٔ "۳" در معنای "اراده، سعی و بلندنظری" به کار رفته است اما در سایر گزینه‌ها به معنای عرفانی "توجه قلب با تمام قوای روحانی خود به‌جانب حق برای رسیدن به کمال در خود یا دیگری" آمده است.

مستور: پوشیده و پنهان

مستور ← صفت مفعولی عربی است و باید به شکل صفت معنا شود نه اسم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ "۱": ایدونک: این‌چنین که (ایدونک: ایدون که / ایدون: این‌چنین) / مَمات: مرگ، مردن

گزینهٔ "۲": صباح: بامداد، سپیده‌دم، نگاه / نمط: روش، طریقه، بساط شطرنج

گزینهٔ "۴": بیگاه‌شدن: فرارسیدن هنگام غروب یا شب / سور: جشن، عروسی

قدوم: آمدن، قدم نهادن، فرارسیدن

تموز: ماه دهم از سال رومیان، تقریباً مطابق با تیرماه سال شمسی، ماه گرما

گهر: اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره است.

معنی درست واژه‌ها عبارت‌اند از:

(الف) شفیع: پایمرد، شفاعت‌کننده

(ب) داروغه: شبگرد، پاسبان و نگهبان

(د) غرامت: تاول، جبران خسارت مالی و غیر آن

"گرفتن" در ابیات "ب" و "ت" در مفهوم "بازخواست کردن" آمده است.

ابیات دیگر: "الف": گرفتیم: فرض می‌کنم

"پ": معطر ساخته‌ای / خانه را از بوی عنبر پر کرده‌ای.

۷۰

گزینه ۲

واژه‌هایی که معنای آن‌ها نادرست است:
احداث: ساخته شدن / قدس: پاک، پاک شدن

۷۱

گزینه ۲

بیت "د" - شیدایی: دیوانگی
بیت "الف" - سودا: اشتیاق
بیت "هـ" - لابد: ناگزیر
بیت "و" - محب: دوستدار

۷۲

گزینه ۲

محب: دوستدار، یار، عاشق
مما: مرگ، مردن
بزم: محفل، ضیافت

۷۳

گزینه ۳

غرفه: بالاخانه، هریک از اتاق‌های کوچکی که در بالای اطراف سالن یا یک محوطه می‌سازند؛ که مشرف بر محوطه است.
تموز: ماه دهم از سال رومیان، تقریباً مطابق با تیرماه سال شمسی، ماه گرما
تعبیر: بیان کردن، شرح دادن، بازگویی

۷۴

گزینه ۴

اندوه‌گسار: غم‌گسار، غمخوار / گسارن: خوردن، زدودن، محو کردن

۷۵

گزینه ۲

واژه‌هایی که معنای آن‌ها درست بیان شده است:
(۱) متقاعد: مجاب، مجاب‌شده
(۲) شبخ: آنچه به صورت سیاهی به نظر می‌آید، سایه موهوم از کسی یا چیزی
(۴) معبر: محل عبور، گذرگاه

۷۶

گزینه ۱

اهمال: فروگذاشتن، سهل‌انگاری، تعلل

۷۷

گزینه ۲

فعل "ساخت" در ابیات گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ به معنای "خلق کردن و آفریدن" است. اما در گزینه ۲ به معنای "نمود، کرد و گردانید" به کار رفته است.

۷۸

گزینه ۴

واژه‌ای که معنای آن نادرست است:
مقالات: گفتارها، سخنان (جمع مقالت)

۷۹

گزینه ۲

واژه "زاد" در ابیات "الف، ج" به معنای "توشه، خوردنی و آشامیدنی که در سفر همراه می‌برند" است اما در ابیات دیگر به معنای فعل "زاده شد" به کار رفته است.

۸۰

گزینه ۲

معنای درست واژه‌های غلط:

مقاله: گفتار، سخن / گرده: قرص نان، نوعی نان / استغنا: بی‌نیازی، بی‌نیازی سالک از هر چیز جز خدا

۸۱

گزینه ۲

معنی درست واژه‌ها:

اورند: تخت، اورنگ، سریر / گرز: ویژگی نوعی مار سمی و خطرناک / سفله: فرومایه و پست / بگسل: پاره کن، جدا کن

۸۲

گزینه ۳

معنای درست واژه‌ها:

(۱) تاک: درخت انگور، رز

(۲) مُطاع: فرمانروا، اطاعت‌شده، کسی که دیگری فرمان او را می‌برد.

(۴) تضرع: زاری کردن، التماس کردن

۸۳

گزینه ۴

موارد نادرست:

سرپیر زدن: توقف کوتاه؛ هرگاه مرغی از اوج یک‌لحظه بر زمین نشیند و دوباره برخیزد، این توقف کوتاه را سرپیر زدن می‌گویند. / طبق: سینی گرد بزرگ و معمولاً چوبی / شیدا: دیوانه، شیفته، بی‌عقل و هوش (سودا: شیدایی) / استبعاد: دور دانستن، بعید شمردن چیزی / رواق: بنایی با سقف گنبدی یا به شکل هرم

۸۴

گزینه ۳

معنی درست واژه‌ها:

کازیه: جاکاغذی، جعبه چوبی یا فلزی روباز که برای قرار دادن کاغذ، پرونده، یا نامه‌ها روی میز قرار می‌دهند.

تداعی: یادآوری، به خاطر آوردن

جزاره: ویژگی نوعی عقرب زرد بسیار سمی که دُمش روی زمین کشیده می‌شود.

رواق: بنایی با سقف گنبدی یا به شکل هرم

۸۵

گزینه ۴

غلط املایی و شکل درست آن: خان ← خوان (سفره)

۸۶

گزینه ۲

املای صحیح کلمه "سرگشتگان" است.

۸۷

گزینه ۱

غلط املایی و شکل درست آن: عنابت ← انابت

۸۸

گزینه ۱

موارد نادرست و املاي درست آن‌ها
 گزینه ۲: غربت - قریت
 گزینه ۳: متاع - مُطاع
 گزینه ۴: قرامت - غرامت

۸۹

گزینه ۴

غلط املايی و شکل درست آن:
 منصوب - منسوب

۹۰

گزینه ۴

غلط‌های املايی و شکل درست آن‌ها: (ج) منصوب - منسوب / (د) شبیح - شبه

۹۱

گزینه ۲

منسوب: نصب‌شده و افراشته
 غربت: دوری از وطن
 بحر: دریا

۹۲

گزینه ۱

املاي صحیح کلمه عبارت است از:
 رازی - راضی (خشنود و خرسند)

۹۳

گزینه ۲

غلط‌های املايی و شکل درست آن‌ها:
 گزینه ۱: نشعه - نشئه
 گزینه ۳: مباحات - مباهات
 گزینه ۴: فراغ - فراق

۹۴

گزینه ۲

املاي صحیح واژه "حوزه" است.

۹۵

گزینه ۴

گزینه ۴: زن - ظن

۹۶

گزینه ۴

املاي صحیح کلمات عبارت‌اند از: "گزارى، بی‌تأمل، قضا، صلاح"

۹۷

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
الف) قریب – غریب
ج) غذایی – قضایی

۹۸

گزینه ۳

املای صحیح کلمه "غربت" به معنای "دوری و هجران" است.
معنای بیت: از این دوری سفر کنید و به خانه روید که از این هجران ناراحت و افسرده‌ایم پس، عزم سفر نمایید.

۹۹

گزینه ۲

تشریح گزینه‌های دیگر
املای صحیح واژگان نادرست:
گزینه "۱": اصرار – اصرار
گزینه "۳": خاست – خواست
گزینه "۴": خار – خوار

۱۰۰

گزینه ۴

تو حال مرا نمی‌فهمی، چون تاکنون غربت (غریبی، دوری، بیگانگی) را تجربه نکرده‌ای.
قریب: نزدیکی
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه "۱": من طاقت غریب بودن ندارم و تو به فکر وصال نیستی.
گزینه "۲": غریبی من در جهان برای توست، پس نزدیکی بندگان خاص را به من عنایت کن.
گزینه "۳": از راه نزدیک شدن به حق، به محبت می‌رسی و از سختی غریبی رها می‌شوی.

۱۰۱

گزینه ۴

در این بیت، تنها واژه "قضا" هم‌آوا دارد: "غزا: جنگ" و "غذا: خوراک"
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه "۱": بحر (دریا)؛ هم‌آوای آن: بهر (نصیب، قسمت) / غریب (دور از وطن)؛ هم‌آوای آن: قریب (نزدیک) / راه (مسیر)؛ هم‌آوای آن راح: (شادمانی)
گزینه "۲": صغیر (بانگ و صدا)؛ هم‌آوای آن: سفیر (فرستاده) / صور (بوق)؛ هم‌آوای آن: سور (جشن)
گزینه "۳": ثواب (پاداش)؛ هم‌آوای آن: صواب (درست) / غازی (جنگجو)؛ هم‌آوای آن: قاضی (داور)

۱۰۲

گزینه ۴

املای صحیح کلمه "کارگزاری" است.

۱۰۳

گزینه ۳

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
گزینه "۱": حول – هول
گزینه "۲": قریب – غربت
گزینه "۴": حق‌گذاری – حق‌گزاری

۱۰۴

گزینه ۴

بیت "ب": "خوار – خار"
بیت "د": "ملاط – ملاط"

صواب: درست، راست، مصلحت / ثواب: پاداش
باتوجه به معانی بیت‌ها و رابطهٔ همنشینی واژه‌ها پاسخ سؤال گزینهٔ ۱ است.

موارد نادرست و املائی درست آن‌ها:
منسوب - منسوب
بیافزاید - بیفزاید

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
گزینهٔ ۱: صریر (فریاد) - سریر (تخت)
گزینهٔ ۲: شیخ (سیاهی و سایه) - شبه (مثل و مانند)
گزینهٔ ۳: ثواب (پاداش، اجر) - صواب (درست)

دو قدم را در آن گزارد - گذارد (= نهاد، قرار داد) / بر همه چیز قالب گشت - غالب (= چیره)

بیت اول: شاعر می‌گوید: وقتی در حقیقت، قرب و نزدیکی هست، چه اندوهی از بُعد (دوری) است؟ نظر ما به قربت (نزدیکی) یار است و نه به نزدیکی دیار.
بیت سوم: شاعر می‌گوید: اگر از خار (تیغ گل) دوری کنی، به گل نمی‌رسی.

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
الف) منسوب - منسوب
ج) قربت - غربت

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
۱) بزله - بذله
۲) اهتمام - اهتمام
۳) مأوج - معوج

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
گزینهٔ ۱: صورت - سورت (تندی و تیزی)
گزینهٔ ۲: حول - هول (ترس)
گزینهٔ ۳: نواهی - نواحی (جمع ناحیه)

غلط املائی و شکل درست آن:
قرص - غرس

۱۱۴

گزینه ۱

منسوب: نسبت داده شده

۱۱۵

گزینه ۱

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۲: ذلت - زلت
 گزینه ۳: غربت - قربت
 گزینه ۴: اشباه - اشباح

۱۱۶

گزینه ۱

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از: "عزیمت، غرس کردن، آزم، فراق، غاشیه"

۱۱۷

گزینه ۴

املای صحیح کلمه "عذر" به معنای "مکر و حيله" است.

۱۱۸

گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "ذلت" غلط است و صورت صحیح آن "زلت" به معنای "لغزش"
 گزینه ۲: "فراق" غلط است و صورت صحیح آن "فراغ" به معنای "آسایش و راحتی"
 گزینه ۴: "برپا خواست" غلط است و صورت صحیح آن "برپا خاست" است.

۱۱۹

گزینه ۱

غلط املائی: منصوب - منسوب (نسبت داده شده)

۱۲۰

گزینه ۴

غلط املائی و شکل درست آن:
 عتابت - انابت

۱۲۱

گزینه ۴

شکل درست املائی کلمات:
 گزینه ۱: فائق / گزینه ۲: صفوت / گزینه ۳: حلیه

۱۲۲

گزینه ۴

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:
 الف) زل - ذل (واژه نامه ستایش، معنای مقابل عز)
 ج) متاع - مطاع

۱۲۳

گزینه ۳

املای صحیح کلمه "صواب" است.
صواب: درست / ثواب: پاداش

۱۲۴

گزینه ۳

املای درست کلمات:
احداث و تأسیس - صواب و صحیح

۱۲۵

گزینه ۲

صواب و مصلحت (ثواب: پاداش)
مطاع و فرمانروا (متاع: جنس، کالا)

۱۲۶

گزینه ۱

املای صحیح واژه، عبارت است از: "خار"
معنی بیت: با خار (استعاره از افراد پست و حقیر) همنشین بودی اما اکنون همانند عقل، با جان همنشین گشتی، اکنون از زمین به آسمان برو، مرحله به مرحله تا به دیدار خداوند نائل شوی.

۱۲۷

گزینه ۱

املای واژه "ستوران" نادرست است.

۱۲۸

گزینه ۲

غلط املایی و شکل درست آن: خوار ← خار

۱۲۹

گزینه ۳

املای درست واژه‌های غلط: ارغند، سریر، هتاکی

۱۳۰

گزینه ۴

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از: "بحر، صواب، غرامت"

۱۳۱

گزینه ۳

املای صحیح کلمه "سریر" است.

۱۳۲

گزینه ۲

غلط املایی: تمحید ← تمهید

۱۳۳

گزینه ۳

واژه‌های غلط و شکل درست آن‌ها:
ب) فضایش ← فزایش (افزایش)
د) بت ← بَط

۱۳۴

گزینه ۳

املای درست واژه: فراق (دوری) - فراغ (آسایش، آسودگی)

۱۳۵

گزینه ۲

غلط‌های املایی و شکل درست آن‌ها:

گزینه ۱: بت - بط (مرغابی)

گزینه ۳: خان - خولان (سفره)

گزینه ۴: منصوب - منسوب (نسبت داده شده)

۱۳۶

گزینه ۲

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: فلک صریر - فلک سریر

گزینه ۳: سینۀ شرهه شرهه - سینۀ شرحه شرحه

گزینه ۴: صور - سور

۱۳۷

گزینه ۴

الف) نمط: روش، طریقه / ه) طبق: سینی گرد بزرگ / د) غاشیه: سوره‌ای از قرآن، مار غاشیه: ماری بسیار خطرناک در دوزخ

۱۳۸

گزینه ۲

املای درست واژه غلط:

سپاس‌گذاری - سپاس‌گزاری

۱۳۹

گزینه ۱

واژه‌های "عَزَل" و "عَبْد" هم‌آوای "أَزَل" و "أَبْد" به حساب نمی‌آیند؛ زیرا تلفظ آن‌ها یکسان نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

هم‌آوای سایر واژگان:

گزینه ۳: قضا (تقدیر) - غذا (خوردنی)، غزا (جنگ کردن) / حیات (زندگانی) - حیاط (صحن خانه)

گزینه ۳: مستور (پوشیده) - مسطور (نوشته شده) / بحر (دریا) - بهر (نصیب، پاره)

گزینه ۴: غریب (بیگانه) - قریب (نزدیک) / ثواب (پاداش) - صواب (درست و سزاوار)

۱۴۰

گزینه ۴

غلط املایی و شکل درست آن:

گذارد حق - گزارد حق

۱۴۱

گزینه ۳

واژه‌های بُت و ملک و دیگر واژگان بیت هم‌آوا ندارند. (بُط: مرغابی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غربت: دور شدن / قربت: نزدیکی

گزینه ۲: خار: تیغ / خوار: پست

گزینه ۴: می‌گذارد: می‌نهد / می‌گزارد: به‌جا می‌آورد

گزینه ۱: همایل - حمایل
گزینه ۲: قریب - غریب (حُسن غریب: زیبایی نادر و شگفت‌انگیز)
گزینه ۳: قریب - غریب (حُسن غریب: زیبایی نادر و شگفت‌انگیز)
گزینه ۴: احمال - اهمال؛ واژه "اهمال" در واژه‌نامه کتاب در معنی "تعَلَل" آمده و به معنی درنگ و به تعویق انداختن است.

ترکیب‌های وصفی که دارای غلط املائی هستند و شکل درست آن‌ها:
هزین‌ترین لحن - حزین‌ترین لحن
صدای محیب - صدای مهیب
ترکیب‌های اضافی که دارای غلط املائی هستند و شکل درست آن‌ها:
تفره رفتن شما - طفره رفتن شما
زله شدن بچه‌ها - ذله شدن بچه‌ها

غلط املائی و شکل درست آن:
روزه - روضه

ب) غربت صحیح است. اگر همچون گل یک سال بودن در غربت را برگزیدیم، بلبل را مزده باد که دیگر به گلستان بازگشته ایم.
تشریح سایر گزینه‌ها:
بیت الف) همان‌طور که از دویی وحدت اندوهگین می‌شود، در وطن از ترس غریبی وطن را گم کرده‌ام.
ج) من که به درگاه تو امید وصال ندارم، کجا می‌توانم فرصت نزدیکی (قربت) به تو را داشته باشم.
د) وقتی خواست از آسمان به زمینیان نزدیک شود، شاه زمین را مانند آسمان آراست.

غلط‌های املائی در سایر ابیات و شکل درست آن‌ها:
الف) صورت (چهره و ظاهر) - سورت (تندی و تیزی)
ج) قرص (گردۀ آفتاب، استوار) - غرس (نشاندن نهال)
ه) منصوب (گماشته به کاری) - منسوب (نسبت داده‌شده)

بررسی آرایه‌های ابیات:
۱) مجاز: شهر - مردم شهر / ایهام تناسب: سودا - ۱) عشق (معنای پذیرفتنی) ۲) دادوستد (با بازار تناسب دارد)
۲) کنایه: خون جگر خوردن - رنج فراوان دیدن / حس‌آمیزی: معنی رنگین
۳) اسلوب معادله: مصراع دوم، مصداق یا مثالی برای توجیه مفهوم مصراع اول است / جناس: مست، است
۴) ایهام: مدام - ۱) همیشه ۲) شراب / متناقض‌نما: ندارد (مست و هشیار آرایه تضاد را پدید آورده‌اند)

املای درست:
باغی: یک باغ (دو جهان آفرینش مثل یک گل در یک باغ هستند)

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

- (۱) تحدید - تهدید
- (۲) قریب - غریب
- (۴) احمال - اهمال

اشباح: جمع شیخ - درست است.

غلط‌های املائی و شکل درست آن‌ها:

- (۱) اسرار - اصرار
- (۲) صلاح - سلاح
- (۳) خاسته - خواسته

گزینه ۳

۱

در زمینه ملی و میهنی حماسه واقعیاتی مطرح می‌گردد که ویژگی‌های اخلاقی نظام اجتماعی، زندگی سیاسی و عقاید آن جامعه را در مسائل فکری و مذهبی دربرمی‌گیرد. شاهنامه نیز تصویری از جامعه ایرانی است در جزئی‌ترین ویژگی‌های حیاتی مردم آن. (ادبیات چهارم، درس ۳) / (ادبیات ۳، درس ۲)
در بیت گزینه "۳" شاعر به "اختر کاویان" اشاره کرده است که پرچم ملی ایران در عهد ساسانی بوده است.
بررسی گزینه‌های دیگر:

(۱) ویژگی قهرمانی حماسه را بیان می‌کند.

(۲) بیانگر ویژگی قهرمانی حماسه است.

گزینه ۴

۲

بیت گزینه "۴" بیان می‌کند که سختی‌های ایام با انسان‌های تهیدست کاری ندارد؛ همان‌طور که سرو به دلیل آنکه میوه‌ای ندارد، سنگی نمی‌خورد.

گزینه ۱

۳

به جز بیت گزینه "۱" که به مخاطب توصیه می‌کند جایی بهتر از این سرا را برای خود انتخاب کند، که در مفهوم کلی یعنی به جهان آخرت بیندیشد، نه به این دنیا، همه ابیات مفهوم ناپایداری دنیا را در خود دارند. گزینه "۲" می‌گوید "صبح به دست می‌آید و شام از دست می‌رود". بیت گزینه "۳" می‌گوید: "گهی پشت بر زین گهی زین به پشت" و بیت گزینه "۴" نیز با ذکر "بهار" و "خزان"، می‌گوید: "فرارش مبین"، یعنی "پایدار نیست".

گزینه ۴

۴

معنای عبارات صورت سؤال:

"الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ": دنیا دو روز است، یکی برای تو و دیگری علیه تو.

(كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ): همه کس چشنده طعم مرگ است.

مفهوم ابیات:

الف. اگر همه امور دنیا محدودیتی داشته باشد، عجایب آن محدودیت ندارد.

ب. این دنیا، گاهی برای انسان لذت‌بخش است و گاهی عذاب‌آور.

ج. همه ما از آن مرگیم، هرچند سال‌های زیادی زندگی کنیم.

د. بی‌تی مدحی است در وصف عطای پادشاه.

گزینه ۲

۵

به جز بیت گزینه "۲"، همه ابیات در مفهوم گذر از خود و یک قدم به سوی خدا برداشتن، قرابت معنایی دارند.

گزینه ۳

۶

بیت گزینه "۳" نیز همچون بیت صورت سؤال، قیاسی بین محبوب و دیگران دارد و می‌گوید هیچ‌کس به جز محبوب در دل عاشق جای نمی‌گیرد. این مقایسه در دیگر ابیات نیست.

گزینه ۱

۷

شاعر در بیت صورت سؤال می‌گوید: "تا زمانی که عاشق تو هستم به چیز دیگری نمی‌اندیشم" در بیت گزینه "۱" نیز آمده است: "از آن روز که عشقش به معشوق ایجاد شده به چیز دیگری نپرداخته است".

۸

گزینه ۳

در بیت گزینهٔ "۳" نیز مثل بیت صورت سؤال، شاعر به این نکته اشاره می‌کند که زلف یار هم مایهٔ پریشانی عاشق است و هم مایهٔ جمعیت خاطر او. سایر ابیات این مفهوم را دربرندارند.

۹

گزینه ۳

سعدی در بیت گزینهٔ "۳" می‌گوید هرکسی به امید کارهای نیکی که کرده، به درگاه خدا می‌رود. اقا سعدی، فقط به لطف خداوند امیدوار است و نه چیزی دیگر، از جمله اعمالش، پس اگرچه کار نیکی ندارد، به رحمت خداوند امیدوار است که فقط او را دارد.

۱۰

گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: خودستایی و خودشیفتگی شاعر
مفهوم بیت گزینهٔ "۲": غم‌گرایی و ارزشمند دانستن غم و درد عشق

۱۱

گزینه ۱

مفهوم عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: نکوهش ریاکاری و دورویی.
مفهوم بیت گزینهٔ "۱": تأثیرات منفی فقر که هنر را عیب و گندم را جو، جلوه می‌دهد.

۱۲

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأکید بر دیدن عیب‌های خود و پرهیز از عیب‌جویی دیگران
مفهوم بیت گزینهٔ "۱": عیب‌های خود را باید از زبان دشمنان (مخالفتان) شنید، زیرا دوستان از بیان عیب‌های ما خودداری می‌کنند.

۱۳

گزینه ۳

در گزینهٔ "۳" به تواضع هنگام پیری توصیه شده است، حال آنکه در سه گزینهٔ دیگر بر کمک به نیازمندان تأکید شده است.

۱۴

گزینه ۱

مفهوم مشترک مصراع صورت سؤال و گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" آن است که شکر نعمت باعث افزایش نعمت می‌شود، درحالی‌که در گزینهٔ "۱"، شاعر به مخاطب می‌گوید، چون خدا تو را محتاج کسی نکرد، به شکر این نعمت مردم را از در خویش مران.

۱۵

گزینه ۱

در همهٔ گزینه‌ها توصیه به آموزش و آموختن شده است، اما در گزینهٔ "۱"، توصیه به شنیدن پند، بارز است.

۱۶

گزینه ۱

خودستایی و خودشیفتگی مضمون مشترک ابیات "۲"، "۳" و "۴" است، اما در بیت گزینهٔ "۱"، شاعر از مفارقت و دوری‌گزین افراد استقبال می‌کند و این کار را بر مصاحبت با آنان ترجیح می‌دهد.

۱۷

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴": اطاعت از خداوند موجب نزدیکی و قربت به او خواهد بود. (مَنّت خدای را که طاعتش موجب قربت است) مفهوم بیت گزینهٔ "۱": دل‌وجان تابع امر و مشیت خداوند هستند.

۱۸

گزینه ۲

"خدمت به حق" مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴" است و در گزینه "۲"، "خدمت به خلق" مطرح شده است.

۱۹

گزینه ۳

عبارت صورت سؤال بدین معنی است که "شکیبایی، کلید گشایش است"، اما در گزینه "۳" شاعر معتقد است که صبر در مقابل طوفان غم عاجز شد.

۲۰

گزینه ۲

در گزینه "۲"، شاعر صبر پیش می‌گیرد، ولی در سه گزینه دیگر امکان صبر و شکیبایی برای عاشق وجود ندارد.

۲۱

گزینه ۳

مفهوم گزینه "۳": وصف زیبایی یار و مقایسه او با حوربان بهشتی
مفهوم مشترک سایر ابیات: ترجیح وصال و عشق یار بر بهشت و نعمت‌ها و زیبایی‌های آن

۲۲

گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت این گزینه و عبارت صورت سؤال "ترجیح سیرت نیک بر صورت زیبا است".
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": بی‌ارزش دانستن زرق‌وبرق‌ها و جاذبه‌های ظاهری دنیا

گزینه "۲": شایسته ندانستن باطن و سیرت افرادِ ظاهرآرا و ریاکار

گزینه "۳": غافل‌شدن افراد از توجه به باطن و پرداختن آن‌ها به خودنمایی و ظاهرآرایی

۲۳

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری و گذرا بودن غم و شادی
مفهوم بیت گزینه "۳": شاعر خنده شادی را زودگذر می‌داند و به غم همیشگی خود خرسند است.

۲۴

گزینه ۳

مفهوم بیت گزینه "۳": خوشایند بودن یاد یار در دل عاشق
مفهوم مشترک ابیات مرتبط: دلپذیر و آسان بودن راه ناهموار کعبه برای عاشقان حق

۲۵

گزینه ۴

سایر گزینه‌ها ترجیح کوی یار بر بهشت است، درحالی‌که در گزینه "۴" نسیم دوست را با بوی بهشت برابر می‌داند.

۲۶

گزینه ۱

مفهوم بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط، آرام نگرفتن (در تکاپو بودن) و نترسیدن از خطرات است.

مفهوم بیت "ب": مشکلات و سختی‌های روزگار

مفهوم بیت "ت": آشفته‌گی شاعر و پرخطر بودن راه

در این آیه قرآن کریم و بیت گزینه "۴"، تأکید شده است که هر انسانی با مرگ روبه‌رو خواهد شد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": پایان‌ناپذیری حرص و طمع آدمی
گزینه "۲": مرگ، انسان را از زندگی ناگوار و سخت‌رهایی می‌بخشد.
گزینه "۳": باید قبل از مرگ به حساب خود برسید و مرگ را تجربه کنید.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناتوانی عقل در توصیف محبوب یا ممدوح
مفهوم بیت گزینه "۱": تقابل عقل و عشق و ناتوانی عاقلان از بیان عشق

مفهوم ابیات مرتبط: گذرا بودن قدرت دنیایی حاکمان
مفهوم بیت گزینه "۴": تسلیم بودن قدرتمندان در برابر خداوند

گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" مانند بیت صورت سؤال، به اثر عشق بر وجود عاشق، حتی تا بعد از مرگ اشاره می‌کنند ولی گزینه "۱" می‌گوید آتش عشق از هنگام تولد با من بوده است به‌گونه‌ای که نافر را هم با تیغ شعله بریدند، موضوع پس از مرگ در آن مطرح نشده است.

مفهوم بیت گزینه "۱": بیان سختی راه
مفهوم بیت‌های گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴": تواضع و خاکساری موجب رسیدن به کمال است.

"حتمی بودن مرگ" پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۳" است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": مرگ در آسوده‌طبعان راه ندارد.
گزینه "۲": فقط آرزوی مرگ دارم.
گزینه "۴": تو نخواهی مرد.

مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر این است که ظلم پایه‌های حکومت را سست می‌کند ولی در گزینه "۳"، علت ستمگری حاکم را نافرمانی مردم می‌داند.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: پرهیز از دوستی و همنشینی با ناهلان
مفهوم بیت "۴": انزوا و دوری از مردم برای داشتن آرامش

مفهوم گزینه "۳": ممدوح از شیر هم قدرتمندتر است.
مفهوم ابیات دیگر: عاقلانه نیست که با قوی‌تر از خود درگیر شوی یا خود را با او هم‌تراز ببینی.

۳۶

گزینه ۲

مفهوم کنایه "سر به گرد آوردن"، "زمین را با خون شستن" و "کلاه به خاک در آوردن" چنین است: "شکست دادن".

۳۷

گزینه ۱

مفهوم ضرب‌المثل: چاق و فربه شدن گاو نادان موجب هلاک او می‌شود. مفهوم مقابل آن در گزینه ۱ آمده است: برای اینکه از جهان، جان سالم به در ببری، به تن و جسمت نپرداز و کم غذا بخور.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: تن و جسم را که با تمام وجود پرورش می‌دهی، پس از مرگ، لقمه موران خواهد شد.

گزینه ۳: هفت گاو لاغر، آن هفت گاو فربه را می‌خورند.

گزینه ۴: کشاورز با بستن یوغ به گاو، به هدف و مقصودش می‌رسد.

۳۸

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به پرهیز از درگیر شدن با قوی‌تر از خود یا بیان عواقب خطرناک و زینبار مبارزه با قوی‌دستان
مفهوم بیت گزینه ۱: بیم دادن قوی‌دستان از قدرت نهفته ضعیفان

۳۹

گزینه ۴

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های دیگر این است که بعضی چیزها شباهت ظاهری دارند اما در معنی و مفهوم متفاوت‌اند مثل شیر جنگل و شیر خوراکی که هر دو را شیر می‌گویند و آب تلخ و آب شیرین که هر دو ظاهری زلال دارند و عصای موسی و عصای ساحران فرعون که شباهت ظاهری دارند و نیز سحر و معجزه که ظاهراً یکسان‌اند، اما در باطن، اساس سحر، مکر و اساس معجزه، قدرت خداوند است.
مفهوم بیت گزینه ۴: حرف (سخن) مانند ظرف و معنی مانند آب است.

۴۰

گزینه ۲

عدم ثبات و ناپایداری امور جهان، مفهوم مشترک گزینه ۲ و بیت صورت سؤال است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نباید به جهان اعتماد کرد که شادی را کم می‌کند و بر غم می‌افزاید.

گزینه ۳: هنگام غم سرمستی پیشه کن که اندوه را فراموش کنی.

گزینه ۴: دنیا خواب‌وخیالی بیش نیست.

۴۱

گزینه ۱

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و این دو بیت، "اثربخشی تربیت و تأثیر همنشینی با بدآن" است.

۴۲

گزینه ۲

مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ این است که هر بدی که به ما می‌رسد، باعثش خودمان هستیم، اما شاعر در گزینه ۲ معتقد است که لاله از زاری و ناله بلبل داغدار شد، اما گل که معشوق بلبل است بی‌خبر می‌باشد. لاله که بیگانه است دلسوزی می‌کند و گل که آشناست رحم ندارد.

۴۳

گزینه ۲

گزینه ۲، بیانگر زمینه قهرمانی است.

وجود "سیمرغ" در گزینه ۱ و "عمر طولانی و بیش از ششصد ساله زال" در گزینه ۳، "دیو سپید" در گزینه ۴ بیانگر زمینه خرق عادت حماسه هستند.

۴۴

گزینه ۲

در ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ مفهوم "جنگاوری و شکست‌ناپذیری پهلوان میدان رزم" بیان شده است.

بیت گزینه ۲، به خوش‌گذرانی رهام و نداشتن قدرت جنگاوری او دلالت می‌کند.

۴۵

گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: تأثیرپذیری افراد بد از اخلاق نیکوی انسان‌های خوب است.
مفهوم بیت گزینه ۲: بهره بردن افراد نیک از رفتار انسان‌های بد است.

۴۶

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: غایب نبودن خداوند و حضور او در همه جا
مفهوم بیت گزینه ۳: برای رسیدن به خدا باید از خود گذشت (ترک تعلقات موجب رسیدن به خدا است)

۴۷

گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت "۲": محبوب و ویژگی‌های او را نمی‌توان در کلام توصیف کرد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: وصف یار از هر موضوعی خوش‌تر است.
گزینه ۳: وصف یار فراتر از درک ماست.
گزینه ۴: اغراق در کوچکی دهان یار.

۴۸

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: جدایی‌ناپذیری بدی از سرنوشت افراد بد ذات
مفهوم بیت گزینه ۱: سیری‌ناپذیری انسان حریص و عدم آسودگی او

۴۹

گزینه ۳

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: تأکید بر محاسبه اعمال، پیش از فرارسیدن روز قیامت
مفهوم بیت گزینه ۳: معاف دانستن فرد رنج‌کشیده از محاسبه اعمال در روز قیامت

۵۰

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأثیر مخرب همنشین بد و توصیه به پرهیز از مصاحبت با افراد بد.
مفهوم بیت گزینه ۳: رسوا شدن افراد بد در همنشینی با افراد خوب (نمایان شدن عیب‌های افراد بد در مصاحبت با افراد خوب)

۵۱

گزینه ۳

مفهوم مشترک در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ بی‌نیازی عاشق از تفرج در باغ و گلستان به دلیل داشتن زیبایی‌های عشق یار است؛ اما در گزینه ۳ شاعر معتقد است گل‌درچمن به عشق یار شکوفا شده است.

۵۲

گزینه ۳

مفهوم آیه و بیت "ب، ج، د": فناپذیری همه انسان‌ها یا موجودات
مفهوم بیت "الف": آتش عشق حتی با مرگ هم از بین نمی‌رود. / مفهوم بیت "ه": حتی مرگ نمی‌تواند مرا از عشق بازدارد.

۵۳

گزینه ۲

تشبیه بیت صورت سؤال بدین معنی است که بعضی چیزها شباهت ظاهری ولی آثار متفاوت دارند. این معنی در گزینه ۲، نیز به این صورت آمده است که همه برگ‌ها هم‌رنگ هستند ولی میوه آن‌ها متفاوت است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: به کسانی که از او دورند هم سختی دادی و هم خوشی.
گزینه ۳: سنگ کوه طور اگر مثل آینه هم شود، طاقت تجلی خداوند را ندارد.
گزینه ۴: تو سایه حق هستی هرچند که از ماه روشن‌تری.

۵۴

گزینه ۴

مفهوم گزینه "۴" به مضمون عبارت نزدیک است که برتری سیرت نیکو بر صورت نکو است.

۵۵

گزینه ۴

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ پندناپذیری و نپذیرفتن پند و اندرز است. در گزینه "۴"، شاعر با دعوت به شنیدن نغمه عاشقان، می‌گوید که شرط است که به سخنان زیبای عاشقان به‌خوبی گوش کنی.

۵۶

گزینه ۴

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های مرتبط "برقراری عدل و انصاف" است. مفهوم بیت گزینه "۴" ظلم کردن به‌جای عدالت ورزی است.

۵۷

گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه "۲": بی‌وفایی رسم و شیوه زیبارویان است.

۵۸

گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه "۲": پایداری دانش و عدالت در برابر نادانی و ستم. مضمون مشترک ابیات مرتبط: عاقبت شوم ستمگران و هولناک دانستن درون قبرهای آن‌ها.

۵۹

گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه "۱": توصیه به پرهیز از همنشینی با انسان بدگهر مفهوم مشترک سایر ابیات: نکوهش ریاکاری و توصیه به یکرنگی

۶۰

گزینه ۲

مفهوم بیت صورت سؤال در گزینه "۲" آمده است. معنای بیت صورت سؤال چنین است: "[چشمه می‌گوید]: هنگامی‌که چین و شکن مویم را می‌گسترانم (جاری‌شدن چشمه)، ماه می‌تواند صورت خود را در من تماشا کند."

۶۱

گزینه ۱

گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به نیکو و زیبا بودن تحمل رنج و سختی در راه معشوق و از سوی معشوق اشاره می‌کنند، اما بیت گزینه "۱"، اسیرشدن عاشقان را در دام عشق معشوق به اختیار عاشق می‌داند. (عاشق با میل خود، عاشق شده است)

۶۲

گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سؤال، در نفی ظاهر زیبا و تأیید سیرت و باطن نیک است که از گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ نیز همین مفهوم دریافت می‌شود. در گزینه "۳"، به "از میان رفتن معنی" و "رو نمودن به صورت" اشاره شده است.

در شعر صورت سؤال، به ساده‌زیستی و تواضع و فروتنی علی (ع) اشاره شده است و در گزینه "۳"، نیز همین مفهوم آمده است: تواضع و فروتنی، از انسان‌های شریف و سرافراز نیکوتر است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": ستاره و زمانه در برابر زیبایی و مراد او، تواضع و مدارا می‌کند.
گزینه "۲": قد و قامت معشوق، زیباتر از بالای سرو است.
گزینه "۴": تواضع کردن در برابر پایی که بر آسمان گام نهاده است.

مفهوم مشترک دو بیت گزینه "۲": ارزشمند شدن و سامان یافتن با پذیرش رنج و دلسوختگی.

"حتمی بودن مرگ" پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۳" است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": چون نیم‌کشته عذاب می‌کشد، تشنه مرگ هستم تا آسوده شوم.
گزینه "۲": مرگ را از این زندگی بهتر می‌دانم.
گزینه "۴": کسی که پیش از مرگ به حساب اعمال خود می‌رسد، انسان واقعی است.

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۴" آن است که خدا قابل توصیف و در حد ادراک ما نیست.

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۱"، در مورد آفرینش مخلوقات گوناگون است که همگی از فروغ روی اوست.

مفهوم مشترک ابیات "الف، ج، د، ه":
عزت پس از ذلت و فرج بعد از شدت است.
در بیت "د"، می‌توانیم هر دو فعل منفی را مثبت کنیم و چنین معنی نماییم: چون یوسف از برادران سیلی خورد (رنج و صدمه دید)، بعدها فرمانش بر همه کشور مصر جاری شد (پادشاه گردید).
مفهوم بیت "ب": اشاره به گرفتاری‌های حضرت یوسف (ع) بدون بیان دوران عزت و کامروایی او.

مفهوم گزینه "۴": در حقیقت، من از عشق زابیده شدم، است. (انسان با عشق حیات می‌یابد)
مفهوم گزینه‌های "۱"، "۲" و "۳" نفی ظاهرینی و این‌که اگر از نگاه عاشقانه به چیزی به‌ظاهر زشت، نگاه کنی آن را زیبا تصور می‌کنی. (نگاه آمیخته به عشق هر چیزی را زیبا می‌بیند).

مفهوم مشترک بیت‌های "ج، د" و صورت سؤال "پایبندی و وفاداری عاشق نسبت به معشوق و رها کردن اغیار و ترک خواسته‌ها و آرزوهای نفسانی" بعد از عهد و پیمان.

مفهوم گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" برون و ظاهر، نشان‌دهنده درون و باطن نیست، پس با صورت سؤال تقابل معنایی دارد. مفهوم گزینه "۳": خاموشی را توصیه می‌کند.

آشکار بودن آثار صنع الهی و پنهان بودن صانع، پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۱" است. تشریح گزینه‌های دیگر: گزینه "۲": دلم در میان داغ گم شده چنان‌که از بسیاری سنگ لعل، کوه بدخشان ناپیدا است. (بدخشان به داشتن سنگ مرغوب لعل، معروف بوده است) گزینه "۳": فقط رنج‌های عشق آشکار است تا ترسوها وارد وادی عشق نشوند. گزینه "۴": فضایل سخن مرا باید خارج از این فضا بررسی کرد.

به جز بیت گزینه "۲"، همه ابیات می‌گویند با وجود یارِ محبوبِ خود، دیگر میلی به دیگر محبوبان ندارند.

مفهوم مشترک ابیات "ب" و "د": پرهیز از آسودگی و راحتی و دل سپردن به سختی‌ها در زندگی.

مفهوم بیت "ج" بیانگر زمینه قهرمانی است که از نظر نیروی مادی و معنوی ممتاز می‌باشد و "اختر کاویان" در بیت "د" بیانگر زمینه ملی است. در بیت "الف" آوردن نام زال نمی‌تواند بیانگر زمینه خرق عادت باشد و در بیت "ب"، "داستان" به معنای "مثل" آمده است.

مفهوم برداشت‌شده از بیت "تعصب ملی داشتن و خشمگین شدن گردآفرید به دلیل اسارت هجیر" است.

مفهوم بیت صورت سؤال، به بی‌وفایی زیبارویان اشاره دارد و در گزینه "۴" مفهوم مقابل آن آمده است و می‌گوید که زیبارویان، وفا نیز می‌کنند و درد را دوا می‌نمایند.

مفهوم بیت گزینه "۲": اعتمادبه‌نفس داشته باش (اتکا به خود). مفهوم مشترک گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴" و صورت سؤال به خدا توکل کن (توکل به خدا توصیه می‌شود).

در گزینه "۱" گفته شده که برای راه یافتن به عشق باید سختی‌ها را تحمل کرد و گمان نکن که این راه بدون راهنما به آسانی قابل طی کردن است. / در گزینه "۲" عاشق از نیست‌شدن در برابر معشوق باکی ندارد. / در گزینه "۳" گفته شده که راه عشق پرخطر است و کسی که در این راه شتاب کند حتماً دچار مشکل خواهد شد. اما در گزینه "۴" مطابق بیت صورت سؤال گفته شده است که در مسیر عشق اگر رنجی به عاشق برسد، او این رنج را تحمل می‌کند و با شوق تمام سختی‌های راه عشق را به جان می‌خرد و برایش سختی‌ها آسان می‌شود.

در گزینه "۱"، مفهوم ایثار و فداکاری بیان شده است و گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" دوری از ریا و روی آوردن به صداقت را توصیه می‌کنند.

گزینه ۴: باتوجه به عیب دیگران می‌توان پی به هنرهای خود برد.
در سه گزینه دیگر شاعر توصیه می‌کند دست از عیب‌جویی دیگران بردار و خودت را نقد کن.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: اگر کسی عیب خود را بداند، به دنبال عیب‌جویی از دیگران نخواهد بود.
گزینه ۲: دیده از عیب دیگران بندید ولی وقتی نوبت به عیب خودتان می‌رسد، دوبین (احول) شوید. "دوبرابر ببینید"
گزینه ۳: نادان عیب خود را نمی‌بیند و در جست‌وجوی عیب دیگران است.

مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ پندناپذیری عاشق است؛ اما در گزینه ۲ آمده است: هرکسی شایسته و محرم اسرار عشق و پیغام معشوق نیست.

مفهوم بیت سؤال و گزینه ۳: خودبین و خودشیفته نبودن موجب پیشرفت و به کمال رسیدن است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: مردم‌داری و توجه به فرودستان
گزینه ۲: معبود را در وجود خود یافتن
گزینه ۴: اختیار نداشتن و مجبور بودن

وجه مشترک ابیات "ب، د" حمد و ستایش خداوند حتی در میان جمادات است.

ابیات مرتبط همگی بر پرهیز از ریاکاری و تظاهر تأکید دارند، اما بیت گزینه ۳ بیانگر ارزشمندی باطن و ترجیح آن بر ظاهر است.

گزینه ۲: شاعر از ستم زیبارویان لذت می‌برد و جفا را وفا می‌انگارد اما پیام مشترک گزینه‌های دیگر گله از بی‌وفایی محبوب است.

ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ بر مفهوم "ناپایداری دنیا" و "تغییرپذیری و بی‌ثباتی جهان" تأکید دارند. بیت گزینه ۳، مفهوم "غنیمت دانستن جوانی" را می‌رساند.

مفهوم بیت گزینه ۳: یکسان بودن ظاهر و باطن مردان خدا و انسان‌های بی‌ریا
مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ترجیح باطن و سیرت نیکو بر صورت و ظاهر آراسته

مفهوم بیت اول گزینه ۱ – به از خودبی‌خودشدن عاشق از دیدن جلوه‌های بهار اشاره دارد، اما در بیت دوم گزینه ۱ – به بهار و جلوه‌های آن اشاره دارد و توصیه می‌کند از این فصل زیبا بهره‌مند شوید و به صحرا روید.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲: مفهوم دو بیت: به معشوق پیوستن و گسستن از غیر
گزینه ۳: مفهوم دو بیت: عاشق با وجود معشوق (حتی غم عشق او) به چیز دیگری توجه ندارد.
گزینه ۴: مفهوم دو بیت: رنج و تلخی از جانب معشوق عین لطف است.

در بیت صورت سؤال، سخن از جاودانگی عشق در روزگاران است که از گزینهٔ "۴" نیز همین مفهوم دریافت می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر: گزینهٔ "۱": هرکس اثری از عشق و محبت نداشته باشد، در حقیقت زنده نیست. گزینهٔ "۲": پس از مرگ نیز استخوان‌های وجودم از عشق سخن خواهند گفت (وفاداری عاشق به معشوق حتی پس از مرگ). گزینهٔ "۳": زیادشدن عشق عاشق به معشوق با گذر زمان

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" برتری خلق خوش بر چهرهٔ زیبا است، اما شاعر در گزینهٔ "۳" معتقد است که اخلاق بد یار، عاشق را می‌رنجاند ولی چهرهٔ زیبایش جبران‌کنندهٔ خلق بد اوست. تشریح گزینه‌های دیگر: گزینهٔ "۱": زیبایی ظاهری دوام ندارد و اخلاق خوش از روی خوش بهتر است. گزینهٔ "۲": ظاهر نازیبایی مشک، عیب برای او محسوب نمی‌شود، آن‌که اخلاقش خوش است به‌صورت زیبا نیازی ندارد. گزینهٔ "۴": با خوبی اخلاق، دیو، پری به نظر می‌رسد، روبند انسان زشت را زیبا می‌کند.

مفهوم بیت گزینهٔ "۴": چون مرگ از تو می‌ترسد، دشمن از میدان رزم تو فرار نمی‌کند، چون مرگ را در میدان نمی‌بیند. مفهوم بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها: سرانجام تمام انسان‌ها مرگ است و فرصت زندگی روزی به پایان خواهد رسید.

مفهوم مشترک همهٔ ابیات به‌استثنای بیت گزینهٔ "۲" جاودانگی عشق حتی پس از مرگ است. در بیت گزینهٔ "۲" این مفهوم دیده نمی‌شود. بیت گزینهٔ "۲" می‌گوید که اگر در راه تو کشته نشدم کاش بعد از مرگ از خاک وجودم برای قبر عاشقانت خشت بسازند.

مفهوم بیت سؤال و سه گزینهٔ "۱"، "۳" و "۴" توجه به ضعیفان و زیردستان

مفهوم بیت گزینهٔ "۴": تنها چیزی که از آدمیان به یادگار می‌ماند، نام نیک است. مفهوم آیهٔ قرآن در صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۲" و "۳": آرامش‌بخشی نام خداوند و تأثیر ذکر خداوند است.

معنی حدیث: روزگار دو روز است: یک روز برای توست و یک روز بر ضد تو. مفهوم حدیث داده‌شده "ناپایداری خوشی و ناخوشی دنیا" است که این مفهوم را می‌توان از بیت گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴" استنباط کرد. مفهوم بیت گزینهٔ "۲": حالت عادی و یکسان داشتن / حالت روحی متوسط داشتن

شاعر در گزینهٔ "۴" خطاب به مدوح خود می‌گوید که با دشمن تو ستم کردن بهتر از عدالت است و با وجود ولایت تو، طمع بهتر از قناعت است، اما پیام مشترک گزینه‌های دیگر توصیه به دادگری و عدالت است.

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ مفهوم ترجیح کوی یار بر بهشت را بیان می‌کند، درحالی‌که در گزینه ۴ نسیم دوست را با بوی بهشت برابر می‌داند. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: جایگاه ما، بر سر کوی یار است که آن را بر بهشت ترجیح می‌دهم.
گزینه ۲: نسیمی که از جانب معشوق می‌آید نیکوتر از بهشت است و هوای کوی او از هوای بهاری دلپذیرتر است.
گزینه ۳: گفتم: چه خوب است، هوایی که از باد بهشتی برمی‌خیزد، او گفت: چه نیکوست نسیمی که از جانب معشوق می‌آید.

در گزینه ۴، کار با تدبیر به نتیجه می‌رسد، اگرچه از تقدیر گله‌مندی وجود دارد؛ ولی پیام مشترک عبارت صورت سؤال و گزینه‌های دیگر بی‌اثر بودن تدبیر را بیان می‌کند. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: اگر تدبیر می‌توانست بر تقدیر غلبه کند، ماهی اسیر دام نمی‌شد.
گزینه ۲: تدبیر نمی‌تواند بر تقدیر خداوندی غلبه کند.
گزینه ۳: تقدیر بر تدبیر غلبه می‌کند و انسان نادان نمی‌تواند کاری انجام دهد.

مفهوم ابیات صورت سؤال و گزینه ۲، به تدبیر در جنگ با خصم اشاره دارد. (ضربه زدن به دشمن در زمان مناسب) تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: مدارا با دشمن را توصیه می‌کند.
گزینه ۳: به احسان با دشمن تأکید می‌کند.
گزینه ۴: توصیه به مدارا نمودن با دشمن می‌کند.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: همه موجودات عالم تسبیح خداوند را گویند. مفهوم بیت گزینه ۳: توصیف اغراق‌آمیز زیبایی معشوق و مقام اوست.

دو بیت صورت سؤال بیانگر مقام و وادی "معرفت" است که عارف در این جایگاه به آگاهی و شناخت دست می‌یابد. این مفهوم در ابیات گزینه‌های مرتبط نیز به کار رفته است. بیت گزینه ۲، "عبادت بدون عادت" کلید معرفت دانسته شده است.

مفهوم آیه این است که کسانی که در راه خدا کشته می‌شوند نمرده‌اند، زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی می‌خورند. این مفهوم در گزینه ۳ نیز آمده است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: مسیح با زنده کردن یک مرده به شهرت رسید، ولی تو کشتگان خود را زنده می‌کنی و کسی خبردار نمی‌شود.
گزینه ۲: کسی که عاشق نیست، مرده است.
گزینه ۴: یار کشتن عاشقان را به تأخیر انداخت، پس ای فرد امیدوار به آینده، شادباش.

بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به ناپایداری و گذرا بودن زندگی دنیا اشاره می‌کنند اما بیت گزینه ۴ می‌گوید: با یک آه می‌توان عالمی را دگرگون کرد زیرا که برای رسیدن به مقصود یک رهبر کافی است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: در عالم فانی که هر لحظه بقا در حال رفتن است، حتی اگر زندگی خضر را داشته باشی، بازهم خواهی رفت.
گزینه ۲: در این دنیا تا چشم بر هم زنی، عمرت به پایان رسیده است.
گزینه ۳: وقتی که نیستی و نابودی آماده هستند که مرا نابود کنند، هستی من چگونه می‌تواند، به‌راحتی سپری شود.

مفهوم مشترک آیه صورت سؤال و ابیات مرتبط: عزت و ذلت آدمی به دست خداوند است. "خداوند به گروهی عزت و به گروهی ذلت می‌دهد". مفهوم بیت گزینه ۳: گروهی را گرفتار روی زیبایی می‌کند و گروهی را عاشق و گرفتار مویی می‌گرداند.

در این گزینه شاعر معتقد است که امکان ندارد سرشت ظالم، پاک و مصفا شود اما پیام مشترک گزینه‌های دیگر آن است که ظالمان به سزای اعمال خود می‌رسند. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: دور جهان بر محور عدل است و ظالم به سزای عملش می‌رسد.
گزینه ۳: همان‌طور که برق از خرمن سالم بیرون نمی‌آید، ظالم از آه مظلوم در امان نمی‌ماند.
گزینه ۴: ظالمان به مکافات اعمال خود می‌رسند، چنان‌که قبل از رسیدن تیر به هدف، ناله از کمان برمی‌خیزد.

مفهوم تمامی ابیات به استثنای بیت گزینه ۳ این است که خدا به روشنی در جهان جلوه‌گر است، اما مفهوم بیت گزینه ۲ این است وقتی انوار خورشید پیدا گشت، همه ذرات عالم به رقص و پایکوبی مشغول می‌گردند.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: جدایی‌ناپذیری بدی از سرشت افراد بدذات و عدم تربیت‌پذیری آنان
مفهوم بیت گزینه ۱: سیری‌ناپذیری انسان حریص و عدم آسودگی او

مفهوم ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ از ظاهر به باطن رسیدن است یا از کوزه همان برون تراود که در اوست.
مفهوم بیت گزینه ۴: تجلی خداوند در همه موجودات و پنهان ماندن او از دیدگان

مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: ناپایداری غم و شادی جهان
گزینه ۲: پندناپذیری عاشق
گزینه ۳: اعتقاد به قضا و قدر و تسلیم‌شدن در برابر آن

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۲ آن است که خدا در وجود ماست و نباید جایی جز قلب خویش در جست‌وجوی او باشیم.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: محراب عبادت در انتظار توست و لازم نیست به خانه خدا برای عبادت او بروی.
گزینه ۳: خداوند قابل توصیف نیست.
گزینه ۴: هیچ‌کس به عمق شناخت خداوند راه نمی‌یابد.

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: ضرورت رسیدگی به اعمال خود پیش از فرارسیدن حساب قیامت
مفهوم بیت گزینه ۳: توصیه به اندوختن توشه آخرت و روی آوردن به کردار نیک

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ اشاره به عجز انسان از درک و وصف خداوند دارد.
گزینه ۴، به حضور همیشگی خداوند در کنار ما و اینکه از همه‌کس به ما نزدیک‌تر است، اشاره دارد.

مفهوم بیت‌های "الف و د" اعتقاد به قضا و قدر است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
مفهوم بیت "ب": تأثیر نویسندگی و آثار اهل قلم از قضا و قدر بیشتر است.
مفهوم بیت "ج": هرکس مسئول اعمال خودش است.

مفهوم مشترک بیت‌های گزینه‌های "۲، ۳ و ۴" محاسبه نفس است و اینکه انسان قبل از اینکه به حسابش برسد به حساب خود بپردازد، اما مفهوم بیت گزینه ۱ در این است که آن‌قدر ویران شده‌ام که از هیچ‌چیز نمی‌ترسم. دل ویران، مانند کشور ویران است که مالیات ندارد، هیچ پرسشی و حسابی در روز قیامت نخواهد داشت.

گزینه ۳: "توجهی که من به تو دارم، مثل توجه دیگران نیست."
تشریح گزینه‌های دیگر:
مفهوم مشترک همه ابیات: "ترجیح معشوق بر دیگر زیبایی‌های هستی."
گزینه ۱: قطعاً جز تو به کس دیگری توجه ندارم، اگر توجه داشته باشم جفا کردن تو بر من روا است.
گزینه ۲: همین‌که عاشق تو شدم توجه به دیگر زیبایی‌ها کوتاه‌نظری است.
گزینه ۴: با وجود تو به گلستان رفتن، کم‌خردی است.

تمام ابیات اشاره به فراموش‌ناپذیری عشق و معشوق از نظر عاشق دارند. درحالی‌که در بیت گزینه ۲، عاشق در پی درمان درد عشق است و به همین دلیل به دیدار خوبان می‌رود.

مفهوم بیت "الف، ج، ه": ظاهر، نشان‌دهنده باطن است یا از کوزه همان برون تراود که در اوست: "کل اناء یترشخ بما فیه."
مفهوم بیت "ب": پرهیز از سخن بی‌موقع
مفهوم بیت "د": گریه بسیار عاشق و وحدت وجود

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأکید بر مثبت‌نگری و تغییر در نوع نگرش.
مفهوم بیت گزینه ۲: ندیدن هنر خود و چشم‌پوشی از عیب دیگران، لازمه رسیدن به بصیرت است.

گزینه ۱: فروتنی و تواضع موجب کمال و ارزشمندی است.
گزینه ۲: سپاسگزاری از خدا موجب افزونی نعمت‌ها است.
گزینه ۳: از همنشینی با افراد نایاب باید پرهیز کرد.
گزینه ۴: در سختی شکیبایی کن / دنیا زودگذر است غمگین مباش.

الف) فرد آگاه از سختی روزگار اندوهگین نمی‌شود.
 ب) با مشکلات سخت کنار بیا.
 ج) تحمل سختی‌ها، گشایش در پی دارد.
 د) هیچ امیدی به گشایش کارهایم ندارم.
 ه) پایان بسیاری از رنج‌ها، خوشبختی و سعادت است.

گزینه ۱: "۱: ذکر تو بر زبان دارم / ۲) سخن گفتن از تو برتر از دیگر سخنان است.
 گزینه ۲: "۲: مرگ دشمن شادی‌بخش است / ۳) شادی از مرگ دشمن پسندیده نیست.
 گزینه ۳: "۳: رنج و خوشی گذرا هستند / ۴) روزگار با نادانان همراه است و دانایان آسیب می‌بینند.
 گزینه ۴: "۴: بارن موجب رویش گیاهان می‌شود.

در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ به پایان زندگی هرکس، مرگ، اشاره می‌شود و در گزینه ۴ به ستمگری و جفای دنیا اشاره دارد.

گزینه ۱: "بر ستم صبر داشتن / توانایی صبر نداشتن
 گزینه ۲: "به سکوت واداشته شدن / گزینه ۳: "ناپایداری غم و شادی دنیا / گزینه ۴: "عاشق‌نوازی معشوق

هر سه گزینه ۱، ۲ و ۳ مفهوم آیه را دربر دارند که "مبارک باد" نام خداوندی که بهترین آفریدگاران است و شاعر در سایه‌سار نخل ولایت معتقد است که خدا در خلقت حضرت علی به خود آفرین گفت درحالی‌که گزینه ۴ معتقد است وصف کمال آن شخص ممکن نیست.

عبارت بر این تأکید دارد که خواسته خود را از خداوند بخواه نه خلق خدا که این مفهوم در بیت گزینه ۳ آمده است.

وظیفه شاعر حماسی آن است که تصویرساز انسانی باشد که چه از لحاظ نیروی مادی و چه معنوی متمایز و سرآمد دیگران گردد چنین ویژگی را در همه ابیات به‌جز گزینه ۱ می‌توان یافت.

گزینه ۱: هرکس طبق ذات خود رفتار می‌کند.
 گزینه ۲: فرد بدذات قابل تربیت نیست.
 گزینه ۳: زمین از تاخت و تاز اسب‌ها، خروشان شد.
 گزینه ۴: یاد خدا موجب آرامش است / ایمان ما را از شیطان حفظ کن.

در عبارت "جنگ را حقیقتی دیدنی دانسته" و در بیت چهارم معتقد است "این امر با دیدن درک نمی‌شود".

۱۳۰

گزینه ۱

همگی معتقدند که گاه توانایی‌ها و خصلت‌های خاص موجب آسیب‌دیدن ما از همان‌ها است.

۱۳۱

گزینه ۴

در تمام گزینه‌ها تأکید بر این است که در برابر دشمن قوی فرصت را نگاه‌دار تا بتوانی در زمان مناسب دشمنی او را تلافی کنی و در گزینه "۴" معتقد است که وقتی دشمن ناتوان شد جنگ و کینه‌ورزی را کنار بگذارد.

۱۳۲

گزینه ۳

مفهوم بیت مرجع این است که هرچه از شکست و پیروزی بر ما می‌رسد نتیجه اعمال خود ماست که در بیت‌های "ب، د، ه" دیده می‌شود.

۱۳۳

گزینه ۱

در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ تأکید شعر بر این است که با مشاهده پدیده‌های عالم و تفکر در آن‌ها می‌توان به وجود خداوند پی برد درحالی‌که در گزینه "۱" به این مفهوم اشاره نشده است.

۱۳۴

گزینه ۳

بیت سؤال اشاره می‌کند که "آنچه از دست رفته بود، به دست آمد" و گزینه "۳" معتقد است پرنده از دام فرار کرده و یاقوت از کوه استخراج‌شده دیگر به دست آوردنی نیستند.

۱۳۵

گزینه ۱

شاعر می‌خواهد خدا علم اندک او را وسعت بخشد و گزینه "۱" نتیجه این خواسته را بیان می‌کند که سخن ما در دانش حق محو شد و به او وصل گردید. گزینه "۲": ارزشمندی علم، گزینه "۳": تواضع و فروتنی، گزینه "۴": توجه به علم را یادآور می‌شوند.

۱۳۶

گزینه ۳

گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ معتقدند به کسی که بدی کرده، خوبی کن؛ به‌جای دشنام دعا کن، در عوض سنگ زدن، میوه به فرد بده، به بی‌وفا وفادار باش! و گزینه "۳" خود را فرد قدرتمندی دانسته که بی‌ادبان را مجازات می‌کند.

۱۳۷

گزینه ۳

مفهوم عبارت سؤال: ظاهر از باطن خبر می‌دهد و این مفهوم در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ دیده می‌شود. مفهوم گزینه "۳": معشوق را در درون خویش جستن.

۱۳۸

گزینه ۴

مفهوم گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی بر مفهوم از ماست که بر ماست دلالت دارند. مفهوم گزینه ۴ عدم همراهی دل با اندیشه و افکار.

۱۳۹

گزینه ۱

مفهوم گزینه‌ها تأثیر همنشین و دوست را بیان می‌کند و گزینه یک معتقد است "با دوست بی‌وفا همراه نشو".

۱۴۰

گزینه ۴

مفهوم مشترک عبارت موردنظر با گزینه‌های ۱، ۲ و ۳: دوری از ریاکاری و نفاق (ظاهر و باطن یکی بودن) مفهوم گزینه ۴: پاداش هر عملی متناسب با خود آن عمل است.

۱۴۱

گزینه ۳

مفهوم عبارت این است که "عیب‌های بزرگ‌ها را ببین تا بتوانی با آن‌ها درست رفتار کنی" مفهوم مقابل آن در گزینه ۳ هست که "عیب‌بین نباش"

۱۴۲

گزینه ۴

"صورتک به رو نداشتن" یعنی ظاهر و باطنش یکی بود، ریاکار و متظاهر نبود؛ که تمام گزینه‌ها این مطلب را بیان می‌کنند و گزینه ۴ چهار در نکوهش ریاکاری دوستان است که روراستی دشمن بر آن مرجح است.

۱۴۳

گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت مطرح‌شده در سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ عبارت است از: شادی و غم ناپدیدارند و از پس هم می‌آیند گاه سوار بر اسب مرادیم و گاه پیاده. مفهوم بیت ۴: اغتنام فرصت است.

۱۴۴

گزینه ۴

مفهوم عبارت صورت سؤال یکسان بودن ظاهر و باطن است. برعکس، مفهوم گزینه ۴ یکسان نبودن ظاهر و باطن است. سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: از کوزه همان برون تراود که در اوست.

گزینه ۲: برتری باطن بر ظاهر.

گزینه ۳: مرا به خیر تو امید نیست، شر مرسان.

۱۴۵

گزینه ۱

گزینه ۱ زمینه ملی و قومی دارد.
(خون زر از سنت ملی و قومی ما است)
در گزینه ۲ از عمر خارق‌العاده زال (خرق عادت) سخن گفته شده است.
در گزینه ۳ و ۴ وجود سیمرغ (خرق عادت)

۱۴۶

گزینه ۴

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه "۴" عشق به وطن است.
گزینه ۱: از وقتی که دل گیسوی تو را وطن کرده است، وطن و زادگاهش را رها کرده است.
گزینه ۲: کسی که مجاور و همسایه معشوق شود دیگر یاد وطن نمی‌کند.
گزینه ۳: سعدی می‌گوید اگر شرایط در وطن سخت است باید مهاجرت کرد!

۱۴۷

گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۴": باتوجه به شباهت‌های ظاهری افراد فریب انسان‌های بدسرشت نخور و به آن‌ها اعتماد نکن. مفاهیم سایر ابیات:

(۱) تعداد افراد بدسرشت و دیوسیرت زیاد شده است و انسان واقعی نایاب است.

(۲) شاعران با جادوی هنر خود، افراد را مجذوب و فریفته می‌سازند.

(۳) تکبر و خودپسندی را ترک کن تا مقبول همگان شوی. این صفات شیطانی (تکبر و غرور) را رها کن تا به مقام انسانیت دست پیدا کنی.

۱۴۸

گزینه ۱

مفهوم گزینه ۱ این است که وجود معشوق (خدا) را فقط با واسطه خودش می‌توان شناخت؛ اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها این است که آرزو مکن که خدا را جز در همه‌جا، در جایی دیگر بیابی. (وحدت وجود)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۱: تأثیر قضا و قدر در زندگی و بدبختی آدمی و شکوه از سرنوشت.

مفهوم سایر ابیات:

(۲) در ستایش همت بلند ممدوح

(۳) توصیه به راضی بودن از سرنوشت

(۴) بی‌تعلقی انسان نسبت به امور دنیوی

مفاهیم ابیات:

(ج) انسان به آرزوهای طولانی خود دست نمی‌یابد؛ همان بهتر که ترک آرزو کند: ترک آرزوها

(ب) حرص در وجود ما جایی ندارد و در زندگی قناعت داریم: قناعت‌پیشگی

(د) سخنان ارزشمند از درون سوزناک عود که رنج کشیده است، بیرون می‌آید: ارزش‌یافتن با سختی‌ها

(الف) همان‌طور که آتش سوزان از زخم خار آگاه نیست، عاشق نیز از خار مگیلان نمی‌هراسد: تحمل سختی‌های راه عشق

گزینه ۲

۱

مفهوم سؤال: مردم با تمام وجود به خداوند ایمان داشتند و تقدیر را به‌عنوان اراده الهی می‌پذیرفتند. (ادبیات چهارم، درس ۱۴)
بررسی مفهوم گزینه‌ها:

- (۱) عشق مثل راهی بی‌پایان است و عاشق در این راه چاره‌ای جز فنا شدن ندارد.
- (۲) برای انسان‌های عارف هر واقعه‌ای خیر تلقی می‌شود، در این راه مستقیم کسی گمراه نخواهد شد.
- (۳) هرگاه عاشق شوی روزگار خوشی خواهد بود، در کار خیر حاجت استخاره نیست. (ضرب‌المثل، تمثیل)
- (۴) اگر عیبی هست از خود ما است وگرنه لطف تو برانده و زینده همگان است.

گزینه ۳

۲

در زمینه ملی و میهنی حماسه واقعیاتی مطرح می‌گردد که ویژگی‌های اخلاقی نظام اجتماعی، زندگی سیاسی و عقاید آن جامعه را در مسائل فکری و مذهبی دربرمی‌گیرد. شاهنامه نیز تصویری از جامعه ایرانی است در جزئی‌ترین ویژگی‌های حیاتی مردم آن. (ادبیات چهارم، درس ۳) / (ادبیات ۳، درس ۲)
در بیت گزینه ۳ "شاعر به "اختر کاویان" اشاره کرده است که پرچم ملی ایران در عهد ساسانی بوده است.
بررسی گزینه‌های دیگر:

- (۱) ویژگی قهرمانی حماسه را بیان می‌کند.
- (۲) بیانگر ویژگی قهرمانی حماسه است.

گزینه ۳

۳

عبارت صورت سؤال بیانگر جبرگرایی و اعتقاد به قضا و قدر الهی و تسلیم و رضا در برابر خواست خداوند است. این مفهوم در بیت گزینه ۳ بیان شده است. (ادبیات چهارم، درس ۱۴)
معنی و مفهوم صورت سؤال و ابیات مرتبط:

- صورت سؤال: مردم با تمام وجود به خدا ایمان داشتند و همه پیشامدها را به‌عنوان خواست و اراده خداوند می‌پذیرفتند.
- (۱) در فکر ایمان خود باش؛ زیرا در روز قیامت، ایمان تو، تو را در امان خواهد داشت. (پناهگاه تو خواهد بود)
 - (۲) کار دیوان (کار دولتی) را رها کردم و به سبب گوشه‌گیری از همه چیز در امان ماندم (ترسی ندارم) همان‌طور که انسان تهیدست ترس و نگرانی از دزد و راهزن ندارند.
 - (۳) غمگین مباش؛ زیرا آدمی نمی‌تواند سرنوشتی را که برایش رقم خورده، از بین ببرد و تغییر دهد.
 - (۴) به دامن دوست متوسل شو و پیوند خود را از دشمن بدخواه قطع کن. مرد حق باش و از انسان‌های دیوسیرت بگذر.

گزینه ۴

۴

در شاهنامه به این موضوع اشاره شده است که مردم که از خودکامگی و جوړپیشگی ضحاک به جان آمده بودند، به‌زودی بر کاوه و فریدون گرد می‌آیند و با سپاهی بزرگ به جنگ ضحاک می‌روند و مرکز فرمانروایی و کاخ ضحاک را می‌گیرند و بعد با ضحاک روبه‌رو می‌شوند و او را به بند می‌کشند. (ادبیات چهارم، درس ۳)
این بیت مربوط به سرانجام "سیاوش" است که در کتاب درسی نیامده است.
(۲) مربوط به سرانجام "جمشید" است که ضحاک او را با اژه به دو نیم کرد. (ادبیات چهارم، درس ۲)
(۳) این بیت مربوط به سرانجام "مرداس" است که شیطان با هم‌داستانی ضحاک او را در چاه افکند...

گزینه ۴

۵

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۴ "شکیبایی نداشتن عاشق یا "تقابل صبر و عشق" است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) توصیه به تحقل سختی‌ها و ناملایمات راه عشق
- (۲) نتیجه‌بخش بودن صبر و شکیبایی در غلبه بر سختی‌ها
- (۳) چاره‌ساز بودن صبر و توصیه به بردباری برای رسیدن به مقصود

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط، تأکید بر خودانگیزی و پرهیز از وابستگی و افتخار به اصل و نژاد است؛ اما در بیت گزینه ۳ "شاعر از خردمند واقعی می‌خواهد که نام نیکو از خود بر جای بگذارد و هدفی غیر از آن در زندگی نداشته باشد.

در بیت گزینه ۳ "به داستان پرورش یافتن زال، پدر رستم به دست سیمرغ (مرغ) اشاره شده که بیانگر زمینه یا ویژگی خرق‌عادت در حماسه است؛ اما در گزینه‌ها ۲، ۳ و ۴ به ترتیب "تاج‌گذاری هوشنگ"، "بذل و بخشش و نثار کردن پول [در داستان سیاوش] توسط مردم" و "باور به تأثیر ستارگان در سرنوشت افراد"، تماماً بیانگر زمینه ملی در داستان‌های حماسی هستند.

مفهوم "تقابل عقل و عشق و جنون" به طور مشترک در ابیات "الف و د" مطرح شده است. مفهوم ابیات دیگر:

(ب) از من بعید است که باده‌نوشی را منکر شوم و ناپسند شمارم، این سخن راست نیست؛ با این اندازه عقل و کاردانی شایسته نیست که به انکار باده‌نوشی بپردازم. (ج) یکی از خرد خود، سخن می‌گوید و آن را می‌ستاید و دیگری از کرامات خود، برخیز تا این ادعاها را نزد قاضی عادل هستی، مطرح کنیم.

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۲، "انکای به نفس و خودانگیزی مطرح شده است.

پیام محوری داستان "زاغ و کبک" این است که تقلید کورکورانه پسندیده نیست و راه به‌جایی نمی‌برد؛ ولی گزینه ۴ "تقلید را عصای دست رونده می‌داند که می‌تواند مانند ذوالفقار برای او کارساز باشد. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه ۱: "هیچ‌کس از راه تقلید به مرتبه کمال نمی‌رسد، همان‌طور که پا اگر بخوابد او را چشم نمی‌نامند. گزینه ۲: "مقلدان مثل سایه هستند که در ذات خود ثبات ندارند. گزینه ۳: "مقلدان هیچ بهره‌ای از نعمت نمی‌برند.

ابیات صورت سؤال و گزینه ۲ "به توجه به دیگران اشاره دارند. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه ۱: "به گوشه‌نشینی اشاره دارد. گزینه ۳: "به انتظار نداشتن نیکی از بدان اشاره دارد. گزینه ۴: "شاعر می‌گوید همیشه از معشوق به نیکی یاد می‌کند.

در گزینه ۴ "شاعر عظمت و سربلندی خود را در هوای معشوق می‌داند. در سه گزینه دیگر جایگاه حقیقی انسان عالم معنا است.

مولانا معتقد است برای طی کردن طریق معرفت باید پیر و مرشدی دستگیر رهرو شود و این مفهوم در گزینه ۲ "دیده می‌شود که همان‌گونه که تیر از کمان پرتاب می‌شود، پیر هم نردبان صعود به عالم بالا است. بررسی گزینه‌های دیگر: گزینه ۱: "پیر در حسرت روزگار جوانی است. گزینه ۳: "پس از فرارسیدن پیری امیدی به شکوفایی نیست. گزینه ۴: "کمان بدون تیر کارآیی ندارد.

در عبارت صورت سؤال "ناتوانی انسان در برابر تقدیر الهی و غالب بودن تقدیر" بیان شده است؛ این مفهوم در گزینه‌های "۱" و "۲" نیز یافت می‌شود. مفاهیم این گزینه‌ها به "غالب بودن تقدیر و مغلوب بودن تقدیر" دلالت می‌کنند، اما در بیت گزینه "۴" چنین آمده است: "شاعر به ممدوح خود می‌گوید: اگر تو تدبیر کنی تقدیر هم به خواست خدا تغییر می‌کند."

مفهوم عبارت صورت سؤال نکوهش زهد منفی است و اینکه آدمی زندگی عادی داشته باشد و از یاد خدا غافل نباشد، ستوده شده است که این معنی در گزینه "۳" نیز دیده می‌شود. بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": توصیه به گوشه‌گیری از مردم

گزینه "۲": نکوهش تظاهر و ریاکاری

گزینه "۴": توصیه به داشتن نیت پاک و اخلاص

در عبارت صورت سؤال خداوند خطاب به فرشتگان و ملائکه می‌گوید که آن‌ها عشق را درک نمی‌کنند و شایسته مقام عشق نیستند؛ همین مفهوم با بیان‌های مشابه در گزینه‌های "۱" و "۳" و "۴" نیز مطرح شده است، اما در بیت گزینه "۲" شاعر می‌گوید که فریاد عشق او به گوش ملائک می‌رسد.

مفهوم هر بیت در زیر آمده است:

"الف": نصیحت‌ناپذیری عاشق

"ب": مستی عشق

"ج": جاودانگی عشق

"د": رهایی‌ناپذیری از عشق

"ه": دل‌زدگی عاشق

مفهوم عبارت صورت سؤال این است که خداوند عشق و محبت خود را بر همه موجودات عرضه کرد و هیچ‌کس به‌جز انسان شایسته پذیرش آن نبوده است؛ همین مفهوم در ابیات گزینه‌های "۱" و "۲" و "۴" نیز بیان شده است، اما در بیت گزینه "۳" شاعر (عاشق) از جور و جفای آسمان می‌نالند.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط "تأکید بر دوری گزیدن از مردم فرومایه و دیوسیرت" و مفهوم بیت گزینه "۴": "ضرورت مبارزه با هوای نفس و دوری گزیدن از آن" است.

مفهوم "تنها عاشق، محرم اسرار عشق است" به‌طور مشترک در گزینه‌های "۱" و "۲" و "۳" و بیت صورت سؤال مطرح شده است، اما شاعر در بیت گزینه "۴" تنها آه سحری خود را محرم راز خود می‌داند.

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۲" بی‌اهمیت بودن هستی عاشق و در عوض آرزوی جاودانگی برای معشوق مطرح شده است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": از دست رفتن معشوق

گزینه "۳": حضور یار در زمان زنده بودن عاشق مفید است نه پس از مرگ او.

گزینه "۴": عاشق بدون محبوب نمی‌تواند زنده بماند.

۲۲

گزینه ۴

"آزادگی سرو" و به‌طورکلی آزاده بودن، مفهوم مشترک مصراع صورت سؤال و گزینه "۴" است.

۲۳

گزینه ۴

در رباعی‌های گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به شرمساری بازمندن از شهادت اشاره شده است، اما رباعی گزینه "۴"، می‌گوید: هنر آن است که با شرایط نامناسب بتوانی صعود کنی و به مدارج عالی برسی.

۲۴

گزینه ۳

آیات صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به نرمی کردن با دشمن تأکید دارند. مفهوم گزینه "۳"، دعوت به جنگ است و مهربانی با دشمن کینه‌ور را خطا می‌داند.

۲۵

گزینه ۴

عبارت صورت سؤال به عزت‌نفس و مناعت طبع قاضی بست اشاره دارد که با وجود نیازمندی، هدیه و بخشش سلطان مسعود را از بونصر مشکان می‌گیرد و دوباره آن را بازمی‌گرداند و می‌گوید که من به این زرها نیازی ندارم و از حساب روز قیامت می‌ترسم. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ نیز بر مناعت طبع تأکید شده است، اما در گزینه "۴" می‌گوید که همراه شدن با کسانی که توانایی و قدرت بیشتری دارند (درحالی‌که خود ناتوانی)، نشانه نادانی انسان است و موجب زیان او می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": عنقا (سیمرغ) حتی اگر از شدت بی‌نواایی و فقر بمیرد محال است که شکار پرنندگان کوچکی مانند گنجشک را از آن‌ها بگیرد.
گزینه "۲": نهنگی که در عمیق‌ترین جای دریا مکن دارد، هرگز از آب جوی نمی‌آشامد.
گزینه "۳": عقابی که در اوج آسمان پرواز می‌کند، هرگز به صید پرنده‌های کوچک توجه نمی‌کند.

۲۶

گزینه ۳

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه "۳"، "تسلیم و رضا در برابر خواست و مشیت الهی" است.

۲۷

گزینه ۲

خداوند هرکه را بخواهد بلند و عزیز و هرکه را بخواهد خوار و ذلیل می‌کند. این پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۲" است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": با تو سر جنگ نداریم و در مقابل تیغ تو تسلیم هستیم.
گزینه "۳": اگر گوهر تو بلندمرتبه است، دنبال پستی مرو و اگر موحد هستی، بت‌پرستی نکن.
گزینه "۴": برای آنکه از عزت به ذلت نیفتی، زیبارویان را عزیز و مال و ثروت را کوچک شمار.

۲۸

گزینه ۳

در بیت پاسخ، شاعر معتقد است اگر کسی مردم‌آزار نباشد مورد رحمت خداوند قرار می‌گیرد، اما مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر نیکی کردن در این جهان و دیدن ثمر آن در جهان آخرت است.

۲۹

گزینه ۴

تعلق به عالم بالا و میل به بازگشت، مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر است، اما شاعر در گزینه "۴" می‌گوید دلم ادعای زیرکی داشت؛ محبوب کسان‌کشان او را در دام خود کشید.

۳۰

گزینه ۴

در سه گزینه دیگر به حتمی بودن حیات پس از مرگ اشاره می‌شود.

۳۱

گزینه ۱

در ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ شاعر در ظاهر، خود را در میان جمع می‌بیند اما در باطن، دلش نزد دلدار است و در بیت گزینه ۳، شاعر ادعا می‌کند که تنها دل، جایگاه معشوق است نه دیر و حرم.

۳۲

گزینه ۳

سه گزینه دیگر به آیه *إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا* اشاره دارند و مفهوم مشترک آن‌ها پذیرفتن امانت الهی از طرف انسان است، اما در گزینه ۳ شاعر می‌گوید آسمان بار عالم را بر دوش خمیده خود می‌کشد و به حمل امانت الهی اشاره ندارد.

۳۳

گزینه ۳

معنی و مفهوم عبارت صورت سؤال: زندگی، پذیرفتن تقدیر و سرنوشت است و خوشبختی من، به اندازه خشنودی ام از تقدیر است. از گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ نیز چنین مفهومی دریافت می‌شود. در گزینه ۳ می‌گوید که با تدبیر و چاره‌اندیشی انسان، خداوند تقدیر را تغییر می‌دهد.

۳۴

گزینه ۱

در ابیات مرتبط به این نکته اشاره شده است که جلوه جمال و کمال حق در ذرات عالم نمایان است، اما در بیت گزینه ۱ شاعر به "لزوم ترک تعلقات مادی و جسمانی برای درک عظمت جان و روح" اشاره می‌کند.

۳۵

گزینه ۲

مفهوم بیت ۲ مقاومت و شهادت‌طلبی است.

۳۶

گزینه ۳

در بیت صورت سؤال متکی بودن به توانایی خود توصیه شده است، در حالی که در گزینه ۳ شاعر معتقد است که تکیه کردن بر عقل و فرهنگ خود سبب در بلا افتادن شده است. گزینه ۱: با بیگانگان مبارزه کن، شیر باش و مثل روباه حيله‌گری نکن. گزینه ۲: برای رسیدن به بزرگی باید خطر کنی. گزینه ۴: اگر شیر به انسان آسیب نرساند، از ترس انسان است، نه از جوانمردی او.

۳۷

گزینه ۴

مفهوم گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ جایگاه اصلی انسان، در عرش الهی دلالت می‌کند.

۳۸

گزینه ۱

گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به وطن‌دوستی دلالت می‌کنند؛ ولی در بیت گزینه ۱، سعدی می‌گوید: وطن‌دوستی امری صحیح است ولی به‌خاطر دور بودن از وطن که نباید جان داد.

۳۹

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط، توصیه به رهایی از تعلقات و ستایش بی‌تعلقی به دلبستگی‌های دنیوی است. اما در بیت گزینه ۲ به برتری زیبایی معشوق بر زیبایی و راست‌قامتی سرو اشاره شده است.

۴۰

گزینه ۴

مفهوم مشترک گزینه ۴ و بیت صورت سؤال چنین است: "ضرورت گذشتن از نفس برای درک حقایق معنوی"

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۴: مرگ فرارسید، ولی نفس، دست از علایق خود برداشت. / گزینه ۲: لازم نیست نفس با معصیت، تو را از راه به در کند، می‌تواند از طاعات تو، بتی برای تو بتراشد. / گزینه ۳: محبوب از مزارم گذشت و مرا بی‌تاب کرد.

۴۱

گزینه ۳

فقط در گزینه "۳" منظور از "دریای خون" چشمان اشک‌بار شاعر است. در سه گزینه دیگر مراد از "دریای خون" میدان نبرد است که پر از خون است.

۴۲

گزینه ۲

مفهوم بیت "۲" اسارت در بند امیال نفسانی است، اما مفهوم سه بیت دیگر، تلاش برای رهایی از دام هواهای نفس است.

۴۳

گزینه ۲

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": درخواست ضحاک از کاوه برای تأیید استشهاده نامه

گزینه "۲": بردن کاوه به پیش ضحاک و نشان دادن او در کنار بزرگان

گزینه "۴": شادی مردم با دیدن فریدون

۴۴

گزینه ۴

شاعر در بیت گزینه "۴" می‌گوید: "از این دنیا باید پرواز کرد تا به حق رسید، جایگاه انسان در این دنیا نیست." (بازگشت به اصل = عروج)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": هوای نفس را باید گشت تا به عالم حقیقت راه یابی. (عدم نفس‌پرستی)

گزینه "۲": ریشه هوا و هوس را از بین بردیم. (کنار گذاشتن نفس)

گزینه "۳": به خاطر خدا شمشیر می‌زنم نه از روی نفس و هوا و هوس.

۴۵

گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه "۳"، این است که اگر مانند مردان حق، وارد میدان شوی و عزم محکم کنی، به پیروزی و توفیق دست می‌یابی.

۴۶

گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۲"، این است که برای انجام کارها باید دانش و علم داشت و زور و بازو کارساز نیست.

۴۷

گزینه ۴

عبارت صورت سؤال بیانگر این مفهوم است که "انسان تنها باید در مقابل خداوند فروتنی و تواضع داشته باشد نه در برابر خلق" و همین مفهوم در بیت گزینه "۴" نیز مطرح شده است.

۴۸

گزینه ۴

پیام مشترک صورت سؤال و گزینه "۴" این است که جسم خاکی نمی‌تواند روح را که آزاد است، نابود کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": وزش باد گل‌ها و گیاهان را می‌رویاند / گزینه "۲": ارتباط جسم و روح پس از مرگ قطع نمی‌شود. / گزینه "۳": آمدن ما بدین جهان به معنی حلول روح بر خاک آدم است.

۴۹

گزینه ۳

در عبارت صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴"، به اهمیت و نتیجه تواضع اشاره شده، اما در گزینه "۳" ناپایداری دنیا و مغرور نشدن به دوران خوشی مورد تأکید قرار گرفته است.

۵۰

گزینه ۱

گزینه "۱" به ناآگاهی از آغاز و پایان جهان اشاره دارد.

مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر، گذرا بودن دنیا و توصیه به دل‌نستن به آن است.

مفهوم مشترک ابیات "ب، د، ه": ازلی بودن عشق
مفهوم بیت "الف": ارزشمندی عشق در زندگی آدمی
مفهوم بیت "ج": شکایت از بخت و اقبال به دلیل روی آوردن غم و اندوه به شاعر

مفهوم مشترک صورت سؤال و بیت گزینه "۲" این است که جایگاه اصلی انسان عالم بالا است و او به وطن خود بازمی‌گردد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": ای شاهین، عشق او تو را به پرواز کوتاه راضی می‌کند.
گزینه "۳": بدون عنایت خداوند، به فلک رفتن منجر به زمین‌گیر شدن می‌شود.
گزینه "۴": همه پرنندگان را در آرزوی لب بام خود، بی بال و پر کرده‌ای.

در بیت صورت سؤال و گزینه "۳" تأکید شده که علم و دانش سبب موفقیت انسان و قدرتمندی او می‌شود.

مفهوم "بخشش و ایثار در عین فقر و نداری" به‌طور مشترک در عبارت صورت سؤال و بیت گزینه "۳" مطرح شده است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": جان‌فشانی در راه معشوق
گزینه "۲": توصیه به فقر و پرهیز از نیازمند بودن به غیر
گزینه "۴": بیان ارزشمند بودن مقام فقر

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۲"، مختصر بودن سفره میزبان است و توصیه به میهمان که همین اندک را بپذیرد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": میهمان ناخوانده هدیه بهشتی است.
گزینه "۳": سفره قلندران مختصر و ساده است.
گزینه "۴": خانه و آنچه در آن است، در تصرف میهمان است.

در عبارت صورت سؤال به رجوع به ذات و جوهر خود و خویش‌شناسی توصیه می‌کند و این معنی در گزینه "۲" نیز آمده است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": سکوت، مقام و درجه هرکس را تعیین می‌کند.
گزینه "۳": قلم ما نمی‌تواند جوهر خود را نشان دهد زیرا عالم ممکن تنگ و محدود است.
گزینه "۴": اینکه تو مرا می‌شناسی کافی است، نیازی به خودشناسی ندارم.

بیت صورت سؤال می‌گوید: "عقل نسبت به شناخت ذات خداوندی، عاجز است" اما در بیت گزینه "۲" آمده است: "عقل انسان می‌تواند به هستی او راه یابد."

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۴"، ناگزیر بودن از خطا در صورت فراهم بودن انگیزه‌ها است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": ای پیر دانا من را از می خواری منع نکن که من پیمانۀ را ترک نخواهم کرد.

گزینه "۲": اگر پایم را به یادگار به تو دادم، بر من ایراد نگیر؛ چون سرم را در راه تو باخته‌ام.

گزینه "۳": اگر از غم تو می‌نالم بر من عیب مگیر؛ زیرا ایوب هم گاهی به دلیل بیماری و آزار کرم‌های بدنش می‌نالید.

پیام محوری بیت صورت سؤال تلاش برای به دست آوردن روزی است، ولی در بیت "الف" و "ج" شاعر می‌گوید همان‌طور که لعل در دل سنگ، بدون تلاش و با تابش آفتاب ایجاد می‌شود، ما نیز نباید برای کسب روزی غصه بخوریم یا تلاش بیهوده کنیم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

بیت "ب" تا وقتی حریص باشی، سیر نمی‌شوی.

بیت "د" حرص پیرلن از جوانان بیشتر است.

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۲"، این است که روح، اسیر خاک و جسم خاکی نمی‌شود و به‌سوی عالم بالا می‌رود.

در ابیات گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" بر لزوم رسیدگی به حساب اعمال خود در این دنیا و پیش از فرارسیدن حساب و بازخواست روز قیامت تأکید شده است، اما بیت گزینه "۱"، بیانگر عدم نگرانی عاشق صادق از حساب روز قیامت است.

باتوجه به معنی آیه ۳۴ سوره طه، گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴"، همگی به سازش و مدارا کردن با همگان حتی دشمنان اشاره دارد، درحالی‌که گزینه "۳" عکس معنی آیه و مفهوم آن چنین است: "هنگام کینه و دشمنی تو هم به جنگ بپرداز که با انتقام‌جو و بداندیش، عطوفت و مهربانی، دُزست نیست".

معنی آیه سوره طه: "بروید به‌سوی فرعون، به‌راستی‌که او سرکشی کرده، پس با او به نرمی سخن بگوئید".

مفهوم بیت صورت سؤال به بازگشت انسان به جایگاه اصلی خویش و عالم معنا اشاره دارد که از گزینه "۴" نیز چنین مفهومی دریافت می‌شود.

در ابیات "الف" و "ج" به بی‌حاصلی و تهیدستی درخت بید مجنون اشاره شده است. اما بیت "ب" به تواضع بید مجنون و بیت "د" به شیوه حرکت این درخت اشاره دارد.

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه "۳": زندگی هم خوشی دارد و هم ناخوشی.

مفهوم گزینه‌های "۱"، "۲"، "۳" و "۴" معادل ضرب‌المثل "از تو حرکت، از خدا برکت" است.

در گزینه "۱"، آمده است: حضرت مسیح از خیر و نعمت‌های مریم، شاد و خرسند است و بزم ابراهیم از خوی و عمل پسندیده ساره، پررئوق است.

۶۷

گزینه ۳

مفهوم عبارت صورت سؤال در تأیید نیروی همت و اراده و نفي قوت و توانایی بدن در مقابل آن است. در گزینه "۳"، برخلاف عبارت صورت سؤال، همت و اراده نفي شده است.

۶۸

گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و بیت گزینه "۳": اعتقاد به حیات پس از مرگ و معاد
مفهوم سایر ابیات:

گزینه "۱": اشاره به گمراه شدن حضرت آدم (ع) به دلیل خوردن دانه گندم

گزینه "۲": اختیار همه امور در دست خداوند است.

گزینه "۴": جاودانگی عشق یار در دل عاشق وفادار

۶۹

گزینه ۲

پیام مشترک گزینه‌های دیگر این است که عالی همتان اهل قناعت هستند، اما در گزینه "۲" شاعر معتقد است که مردان با همت اهل قناعت و کم خواهی نیستند.

۷۰

گزینه ۱

مفهوم مشترک گزینه‌های دیگر انکا به توانایی‌های خویشتن است، ولی شاعر در گزینه "۱" معتقد است که انسان‌ها در بدبختی خود مقصرند و نباید چرخ فلک و ستاره را در این امر مؤثر بدانند.

۷۱

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط "عجز فهم و فکر انسان از درک ذات پروردگار عالم است" اما بیت گزینه "۱" می‌گوید: "عقل و اوصاف تو مانند ستارگان روشن و مشخص است، تو با شراب نورانی آن‌ها را از میان بردار."

۷۲

گزینه ۲

این‌که خداوند سرنوشت انسان‌ها را تقدیر می‌کند، پیام مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه "۲" است.

۷۳

گزینه ۱

ابیات گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ مشترکاً بر مفهوم "قناعت‌پیشگی" تأکید دارند اما در بیت گزینه "۱" شاعر می‌گوید: "اگر بلبل عاشق از دیدار معشوق محروم شود، نگاه کردن از دور برای او رضایت‌بخش خواهد بود یا به عبارت دیگر عاشقی که به دیدار معشوق خرسند و قانع است حتی اگر از دیدار معشوق محروم شود، راهی هرچند کوچک برای دیدار وی می‌یابد."

۷۴

گزینه ۱

تشریح گزینه‌های دیگر

بیت "الف": توصیف فریدون از زبان ضحاک

بیت "ب": توصیف کاوه هنگام خروج از کاخ ضحاک

بیت "ج": توصیف فریدون پس از ورود به کاخ ضحاک

۷۵

گزینه ۳

از بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۴، می‌توان مفهوم "غلبه بر هوای نفس و اسیر نفس نشدن" را دریافت، اما مفهوم گزینه "۳"، "توصیه به انسان‌دوستی و خیرخواهی" است.

۷۶

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ لزوم ترک هوای نفسانی و تعلقات مادی برای رسیدن به تعالی و کمال است.
مفهوم بیت گزینه "۳": شاعر از مخاطب (خداوند می‌خواهد که جسم خاکی‌اش را در آتش خشم و عذاب نسوزاند.

۷۷

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: فاضلان و دانایان در رنج‌اند و نادانان در راحتی و آسودگی.
مفهوم بیت گزینه ۱: برتری انسان‌های دانای تهیدست بر توانگران نادان

۷۸

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط "ضرورت همراهی علم و عمل"
مفهوم بیت گزینه ۱: درمان‌ناپذیری درد عشق

۷۹

گزینه ۴

مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ آزمودن دوستان در روزهای سخت می‌باشد. مفهوم گزینه ۴: رضا و خشنودی دوست، رضای ماست. (آرزوی خشنودی و رضای دوست می‌باشد در همه حال)

۸۰

گزینه ۲

مفهوم منظومه داده شده و ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، "بیان تواضع" و مفهوم بیت گزینه ۲ "مقام والای معشوق" است.

۸۱

گزینه ۲

مفهوم صورت سؤال ترجیح دادن دیگران بر خود است و این معنی در گزینه ۲، نیز آمده است. وقتی شاعر می‌گوید از دست‌یابی به مراد خود دوری کن اگر می‌خواهی در میان بی‌مردان غمگین نباشی (آنان را بر خود ترجیح بده).

۸۲

گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و گزینه ۲ "توصیه به فروتنی است که نتیجه آن عزت و نزدیکی به محبوب است.
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه ۱: کمک به زیردستان شایسته است، نه خود را به ناتوانی زدن.
گزینه ۳: فروتنی کردن در جمع افراد پست، نشان نادانی است.
گزینه ۴: تواضعی که برای کسب منفعت باشد، تواضع واقعی نیست.

۸۳

گزینه ۲

مفهوم عبارت آینده‌نگری است، اما بیت این گزینه نیندیشیدن به فردا را توصیه می‌کند.
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه ۱: استفاده از تجربه
گزینه ۳: در فکر یارن بودن
گزینه ۴: اتحاد رمز پیروزی است.

۸۴

گزینه ۲

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه ۲ "تأثیر گفتار صادقانه است، اما گزینه‌های دیگر بی‌اثری ناله و سخن را بیان می‌کنند.

۸۵

گزینه ۳

مفهوم مقابل "شرمندگی از بی‌ثمر بودن" در گزینه ۳ آمده است. ← سربلندی نخل با بی‌ثمری

۸۶

گزینه ۱

"توجه به دوستان و عدم خودخواهی" پیام بیت صورت سؤال است. درحالی‌که گوینده در گزینه "۱"، خود را بر دوستان ترجیح می‌دهد.

۸۷

گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه‌های "۲، ۳ و ۴"، "عجین‌شدن عشق با ذات انسان" و مفهوم بیت گزینه "۱"، "ارزش‌بخشی عشق" است، البته از مصراع اول مفهوم "غم‌دوستی عاشق" نیز قابل دریافت است.

۸۸

گزینه ۳

بیت صورت سؤال و گزینه "۳"، به یاری‌رسانی به درویشان و نیازمندان اشاره شده است.

۸۹

گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه "۳"، "پرهیز از ظاهربینی و سطحی‌نگری" است.

مفهوم سایر ادبیات:

گزینه "۱": اصل قرآن وصف اوست.

گزینه "۲": زاهد درک درستی از رندان ندارد.

گزینه "۴": خود را فقط آب و گل ندان و شوری به پا کن.

۹۰

گزینه ۱

مفهوم مشترک گزینه‌های "۲، ۳ و ۴"، بی‌تعلقی و عدم وابستگی به تعلقات دنیا است اما در گزینه "۱" برخلاف گزینه‌های دیگر مفهوم دل‌بستگی به جهان وجود دارد.

۹۱

گزینه ۲

گزینه "۱": بازدامد چون به آنچه دارم و اندک است، قانعم. / گزینه "۳": پذیرفتم و بازدامد. / گزینه "۴": این صلت فخر است. پذیرفتم و بازدامد که مرا به کار نیست و قیامت سخت نزدیک است. حساب این نتوانم داد.

۹۲

گزینه ۴

مولانا در بیت صورت سؤال به "حیات پس از مرگ" معتقد است ولی شاعر در گزینه "۴" عکس این معنی را بیان می‌کند و می‌گوید: "همان‌طور که از کف دست مو نمی‌روید، دانه ما هم سر از خاک بر نمی‌آورد."

۹۳

گزینه ۲

در گزینه‌های "۱، ۳ و ۴" بر ناپایداری دنیا و دل‌نستن به آن تأکید شده است.

مفهوم بیت گزینه "۲"، ناکامی از لذات دنیایی است.

۹۴

گزینه ۲

در بیت صورت سؤال، شاعر معتقد است که کسی در دو جهان نیکی می‌بیند که نیکی کند، اما شاعر در گزینه "۲" معتقد است کسانی هستند که فقط نیکی می‌کنند اما غم و اندوه می‌بینند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": نیکی کردن باعث نیکی دیدن است.

گزینه "۳": هر انسانی روزی از دنیا می‌رود، اما نیکی‌ها به یادگار می‌مانند.

گزینه "۴": نیکی کردن انسان را به خوشبختی می‌رساند.

۹۵

گزینه ۴

این مفهوم که عزت و ذلت به دست خداست، پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۴" است.

۹۶

گزینه ۲

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه "۲" به این مفهوم اشاره می‌کنند که دوستان حقیقی در هر شرایطی، یکدیگر را یاری می‌دهند و همراهی می‌کنند.

۹۷

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: به‌ظاهر در میان جمع بودن و دل و ذهن جایی دیگر، نزد معشوق مشغول داشتن. مفهوم بیت گزینه "۲"، توصیه به ترک تعلقات مادی و توجه به دل

۹۸

گزینه ۴

مفهوم بیت "ج" بیانگر زمینه قهرمانی است که از نظر نیروی مادی و معنوی ممتاز می‌باشد و "اختر کاویان" در بیت "د" بیانگر زمینه ملی است. در بیت "الف" آوردن نام زال نمی‌تواند بیانگر زمینه خرق عادت باشد و در بیت "ب"، "داستان" به معنای "مثل" آمده است.

۹۹

گزینه ۱

گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" و بیت صورت سؤال به "ازلی بودن عشق" اشاره دارند. مفهوم گزینه "۱": هرکس که از روز ازل، توفیق الهی برای او رقم خورده باشد تا ابد کامیابی نصیب او خواهد بود.

۱۰۰

گزینه ۱

الف) عشق در آغاز آسان می‌نمود اما در پایان با دشواری‌هایی همراه بود (دشواری راه عشق)
ب) پیش از آنکه این دنیا آفریده شود، عشق معشوق در دل من بود. (ازلی بودن عشق)
ج) با حضور معشوق و عشق، عقل و هوش از من دور خواهد شد. (تقابل عقل و عشق)
د) عاشق هیچ‌گاه از دین معشوق سیر نمی‌شود. (اشتیاق پایان‌ناپذیر عاشق).

۱۰۱

گزینه ۱

همه ابیات به پیدایش انسان از خاک اشاره دارند، بیت گزینه "۱" به انسان توصیه می‌کند که در این دنیا با آبرو زندگی کند و حرص و ولع نداشته باشد.

۱۰۲

گزینه ۳

مفهوم ابیات گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" در ستایش قناعت است. مفهوم گزینه "۳": دل خوش و راضی بودن به خیال معشوق

۱۰۳

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات "ب"، "ج" وارونگی و دگرگونی ارزش‌ها است. بیت "الف"، دنیای حيله‌گر تو را از خدا غافل می‌کند؛ پس به دنیا دل میند. بیت "د"، دنیا ارزش دل بستن ندارد.

۱۰۴

گزینه ۱

در گزینه‌های دیگر سرو، به آزادگی و وارستگی، ستوده شده است ولی در گزینه "۱" نخوت و تکبر سرو مطرح شده است.

۱۰۵

گزینه ۳

مفهوم صورت سؤال "جانبازی در راه وطن" است، ولی شاعر در گزینه "۳" معتقد است که هیچ‌کس را نیافت که حتی از ثروتش در راه وطن بگذرد.

۱۰۶

گزینه ۱

مفهوم گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" ناتوانی عقل در برابر عشق است، اما در گزینه "۱" بی‌اثر بودن افسون عشق در عقل بیان شده است.

۱۰۷

گزینه ۳

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" ناپایداری قدرت و شکوه دنیا گزینه "۳": ملک پرویز و گنج افشانی او را ستایش می‌کند.

۱۰۸

گزینه ۴

گزینه "۴": بیت اول، تلاش نکردن برای رزق و توکل مطلق به روزی‌رسانی خدا و بیت دوم در مورد کسی است که تلاش و خواهشی برای روزی ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": توصیه به تلاش کردن برای کسب روزی و سود رساندن از آن به دیگران.
گزینه "۲": نیکی کردن به دیگران، سبب نیک‌سرانجامی و عنایت خداوند است.
گزینه "۳": تکیه کردن به توانایی‌های خود و عدم وابستگی به دیگران

۱۰۹

گزینه ۳

مفهوم گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴"، "بازگشت به اصل و مقام والای انسان" است. مفهوم بیت گزینه "۳"، "نکوهش معتکفان اسیر دنیا" است.

۱۱۰

گزینه ۳

گزینه "۳" همانند عبارت ذکرشده در صورت سؤال، به مفهوم قناعت و پرهیز از حرص و طمع اشاره دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه "۱": به یاد دوست بسنده کن که دل تو تابِ وصال او را ندارد.
گزینه "۲": این گزینه به مفهوم ثابت و بدون تغییر بودن اصل و ذات انسان اشاره دارد.
گزینه "۴": از مال دنیا فقط ذکر خیر افراد باقی می‌ماند.

۱۱۱

گزینه ۴

در داستان "زاغ و کبک" و گزینه‌های "۱"، "۲" و "۳" تقلید امری نکوهیده معرفی شده است؛ اما شاعر در گزینه "۴" تقلید را امری مثبت و سبب شعله‌وری آتش عشق می‌داند.

۱۱۲

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: پندناپذیری عاشق
مفهوم بیت گزینه "۳": بی‌تأثیر بودن پند و نصیحت در انسان‌های غافل

۱۱۳

گزینه ۱

ابیات "ب، پ، ج" دعوتی است به مدارا، صلح و آشتی که مفهوم متن صورت سؤال هم این است.
بیت "الف": بر ستمگران نباید رحمت کرد.
بیت "ت": با نرم کردن دل، کسب بصیرت کن.
بیت "ث": هرچه از دوست می‌رسد، نیکوست. (مقام رضا)

بیت سؤال به ناتوانی عقل اشاره دارد. بیت گزینه ۳^۱ نیز به همین معنا اشاره دارد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲^۲: کوه و سنگ ظرفیت وجودی داشتن عقل و دل را ندارند.
گزینه ۳^۳: خدا در درون ماست. خود را دریاب، عقل را رها کن.
گزینه ۴^۴: سخن، طفلی است که از عقل تغذیه می‌کند.

شاعر معتقد است که روزی هرکس نه با تلاش که با توکل و اعتماد به روزی‌رسانی خدا می‌رسد؛ درحالی‌که در گزینه‌های دیگر توصیه شده است که باید برای کسب رزق کوشش کرد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲^۲: صدف با یک دهن گشودن گنجینه گوهر می‌شود، آدمی هم باید برای کسب روزی از صدف کمتر نباشد و هرچند کم، تلاش کند.
گزینه ۳^۳: درست است که رزق هرکس مقسوم است اما در طلب روزی نباید تنبلی کرد.
گزینه ۴^۴: رزق هرکس چون شیر مادر آماده است، اما باید برای کسب آن کوشید.

در بیت "الف" آرزوی شاعر همراه شدن با یار است. در بیت "ج" دلگیری از یاران بیان شده است و آرزوی صحبت اغیار و بیگانگان را دارد.

مجنون بیت سؤال و سعدی هر دو ادعای مشابهی دارند: عشق با جان و سرشتشان آمیخته شده است. یکی سرشتش با عشق پرورده شده و دیگری شور عشق با شیرینی که در کودکی خورده در رگ و جانش جای گرفته است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱^۱: حسن معشوق خداداد است، اما این عاشق است که به حسن او رونق داده است.
گزینه ۳^۳: بنده کسی هستم که عاشق است و شاگرد اندیشه کسی هستم که در راه محبت گام برمی‌دارد.
گزینه ۴^۴: بی‌دوام بودن خوشی‌ها و برخورداری‌های دنیایی

مفهوم بیت صورت سؤال این است که هرچند رزق و روزی مقدر است، اما باید برای کسب آن تلاش کنیم، درحالی‌که در گزینه ۴^۴ شاعر معتقد است برای روزی تعیین شده و معین، سعی و تلاش نباید کرد. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱^۱: باید برای کسب روزی تلاش کرد.
گزینه ۲^۲: فقط باید رزق و روزی را از خدا طلب کرد نه مردم.
گزینه ۳^۳: بدون تلاش نباید توقع روزی خوردن فقط از راه دعا داشته باشیم.

گزینه ۳^۳ بر قناعت و نفی فزون‌خواهی دلالت ندارد، بلکه می‌خواهد بگوید که از تهیدستان، چیزی طلب نکنید، چون نتیجه‌ای ندارد.

گزینه ۱^۱: مفهوم عبارت: علت رجیم بودن شیطان آن است که به او اجازه ورود به دل آدمی ندادند. مفهوم بیت: دلیل سجده نکردن شیطان در برابر انسان آن بوده است که از عشق پنهان آدمی بی‌خبر بوده است. بررسی گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲^۲: مفهوم مشترک: از میان موجودات تنها انسان بار امانت الهی را بر دوش کشید.
گزینه ۳^۳: مفهوم مشترک: فرشتگان از عشق بی‌خبر هستند.
گزینه ۴^۴: مفهوم مشترک: دل محصول آمیختگی عشق با وجود (خاک) آدمی است.

گزینهٔ "۳": مفهوم عبارت: به علت حق‌جویی و عشق‌ورزی، بردباری و صبر داشت.
مفهوم بیت: در مسیر عشق، نیاز به جنگ نیست.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینهٔ "۱": مفهوم مشترک ابیات: میل به بازگشت به اصل
گزینهٔ "۲": مفهوم مشترک عبارت و بیت: به دنبال شهرت و آوازه باش، چنان کن که دیگران به علت صفات و خصایل نیکت، از تو یاد کنند.
گزینهٔ "۴": مفهوم مشترک عبارت و بیت: (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) است.

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینهٔ "۲" دربارهٔ چشم‌هایی است که چون به تاریکی عادت کرده‌اند، از نور گریزان‌اند؛ همانند خفاش که طاقت رویارویی با خورشید را ندارد.

در متن صورت سؤال و گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴"، "سفر" مطلوب و زیبا توصیف شده است، اما در گزینهٔ "۲"، "سفر" بسیار منفور و ناپسند جلوه داده شده است.

گزینهٔ "۴" می‌گوید: فراق تو برای من از وصال دیگران خوش‌تر است. اما پیام مشترک گزینه‌های دیگر، اتکا به خود و توانایی‌های خود است.

مفهوم بیت نخست: بی‌حاصلی موجب شرمندگی است.
مفهوم بیت دوم: تأسف خوردن از نداشتن همدرد شایسته
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینهٔ "۱": بیان ناپایداری دنیا و توصیه به دل‌ن بستن به آن
گزینهٔ "۳": هرکسی محرم راز عشق نیست.
گزینهٔ "۴": تعلق داشتن روح آدمی به عالم بالا و بازگشت به اصل

مفهوم بیت "ب": روزی مقدر است؛ چه تلاش کنی، چه نکنی.
مفهوم بیت "ت": برای کسب روزی باید سعی و تلاش کنی.

مفهوم مشترک گزینه‌های مرتبط این است که خداوند برای عقل و ادراک قابل شناخت نیست، ولی در گزینهٔ "۳" شاعر معتقد است که افکار دقیق به نور خدا منور است و او شب را به روز روشن بدل می‌کند.

گزینه‌های "۱"، "۲" و "۳"، همگی به قناعت ورزیدن و قانع بودن به وضع موجود اشاره دارند که توقع داشتن و زیاده‌خواهی موجب نگرانی و گرفتاری خواهد بود، اما در گزینهٔ "۴" آمده است: با تواضع و فروتنی توانسته‌ام به اعتبار برسم، خار دیوارم و کسی را آزار نمی‌دهم.

در گزینهٔ "۲"، شاعر معتقد است روزی، مقدر شده و به تلاش بستگی ندارد ولی در گزینه‌های دیگر شرط اصلی دریافت روزی را سعی و تلاش می‌داند.

۱۳۰

گزینه ۱

بیت صورت سؤال و ابیات "الف، ج" اشاره به این دارد که مرگ پایان زندگی نیست و زندگی پس از مرگ در جریان است، درحالی‌که بیت "ب" عکس مفهوم بیت صورت سؤال را دارد که هیچ امیدی به زندگی پس از مرگ ندارد و بیت "د" به تأثیر عشق در وجود عاشق در زمان مرگ اشاره دارد.

۱۳۱

گزینه ۳

در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به شهادت شهیدان انقلاب اسلامی اشاره شده است، اما مفهوم بیت گزینه "۳"، به مقاومت دلاورانه رزمندگان در برابر دشمنان اشاره دارد.

۱۳۲

گزینه ۴

مفهوم عبارت صورت سؤال اعتقاد به قضا و قدر است؛ درحالی‌که در گزینه "۴"، شاعر معتقد است قلم و تدبیر کارهایی می‌کند که قضا و قدر از انجام آن کارها عاجز می‌شود. مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ و صورت سؤال اعتقاد به قضا و قدر الهی است.

۱۳۳

گزینه ۴

صورت سؤال و ابیات همه گزینه‌ها به استثنای بیت گزینه "۴" در ستایش علم است. بیت گزینه "۴" عرفان را بر علم ترجیح می‌دهد.

۱۳۴

گزینه ۳

مفهوم مشترک مصراع صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ بیان آزادی و آزادیگ سرو است، اما شاعر در گزینه "۳" می‌گوید که هیچ‌کس نمی‌تواند از بند علایق آزاد باشد حتی سرو هم اسیر ریشه زیر خاک خود است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": دل آزاد سرو از تاراج خزان زرد نمی‌شود.
گزینه "۲": سرو که آزاد است از حال قمری عاشق بی‌خبر است.
گزینه "۴": همانند سرو آزادیگ پیش می‌گیرم اگر فرصت یابم که از تعلقات دست بکشم.

۱۳۵

گزینه ۴

هر دو بیت به سنجیده‌گویی اشاره می‌کنند.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": بیت اول: تلاش برای کسب روزی / بیت دوم: برای روزی مقدر، سعی لازم نیست.
گزینه "۲": بیت اول: تسلیم تقدیر الهی بودن / بیت دوم: تلاش برای تغییر سرنوشت
گزینه "۳": بیت اول: آینده‌نگری / بیت دوم: خوش‌باشی و فکر نکردن به آینده

۱۳۶

گزینه ۲

در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، زخم برداشتن در راه عشق بسیار خوشایند تلقی شده است اما بیت گزینه "۲"، به دواناپذیری درد عشق اشاره دارد.

۱۳۷

گزینه ۱

در صورت سؤال "بی‌حاصلی" نکوهش شده است و اما بیت گزینه "۱" در ستایش بی‌حاصلی آمده است.

۱۳۸

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط "ازلی بودن عشق" است اما در بیت گزینه "۲" شاعر، سعی انسان در روزی نهاده و غیرمقدر را باطل می‌داند.

۱۳۹

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: لزوم همراهی پیر و مرشد و راهنما
مفهوم بیت گزینه ۲: بی‌نیازی از راهنما برای رسیدن به مقصد

۱۴۰

گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه ۱ بیان روزگار ستم‌آلود و دعوت انسان‌های دادخواه و مبارز برای مبارزه است.

۱۴۱

گزینه ۳

مفهوم عبارت گزینه ۳: بیهوده دانستن تلاش برای کسب رزق و روزی مقرر
مفهوم مشترک سایر ابیات: لزوم تلاش و طلب برای به دست آوردن روزی مقرر

۱۴۲

گزینه ۴

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ۴: مناعت طبع و عزت نفس با وجود نیازمندی
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) توصیه به بلندنظری و ترجیح قرب خداوند بر دل‌بستگی‌های دنیوی و مادی
(۲) توصیه به تحقیر رنج‌ها و سختی‌های زندگی به‌منظور بی‌نیاز بودن از ممت و کمک دیگران
(۳) توصیه به حفظ آبرو و ارزشمند دانستن آن

۱۴۳

گزینه ۳

مفهوم بیت گزینه ۳: بزرگنمایی در ستایش ممدوح و مؤثر دانستن اراده او بر قضا و تقدیر الهی
مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: بیان اعتقاد به تقدیر و مشیت الهی و توصیه به تسلیم بودن در برابر خواست و اراده پروردگار و راضی بودن به رضای او.

۱۴۴

گزینه ۲

گزینه ۲: دوری از همنشین بد مفهوم این بیت است و این مفهوم در عبارات صورت سؤال وجود ندارد.
سایر گزینه‌ها:

- مفهوم گزینه ۱ و جمله "الهی ما را در کنج عزلت گوشه ده": انزوا و گوشه‌گیری، دوری از خلق
مفهوم گزینه ۳ و جمله "هم جان تو دهی و هم جان تو ستانی": خداوند دهنده و ستاننده جان‌ها است.
مفهوم گزینه ۴ و جمله "از خوان قناعت، توشه شکیبی عنایت فرما": قناعت‌پیشگی

۱۴۵

گزینه ۱

گزینه ۱: نکوهش گوشه‌نشینی
در صورت سؤال، شاعر سفر را مایه اعتبار خود می‌داند؛ درحالی‌که در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ به مفهوم مقابل آن یعنی به گوشه‌نشینی و انزوا توصیه شده است.

۱۴۶

گزینه ۲

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ این است که "اصل انسان از عالم بالا است و به آن بازخواهد گشت". در گزینه ۲ "هم صحبت از بالا است ولی این بالا کجا و آن بالا کجا! در این بیت بالا یعنی قد و بالای یار. پس مفهوم اصلی بیت آرزوی وصال است و شاعر از یار خود می‌خواهد که او را به وصال برساند.

۱۴۷

گزینه ۴

مفهوم مشترک گزینه‌های ۱، ۲ و ۳، "زاقیت خداوند و فراگیر بودن روزی خداوند" است و در هر سه گزینه تأکید شده است روزی هرکس می‌رسد حتی اگر بی‌دست‌وپا باشند؛ اما در گزینه ۴ "سخن از چیز دیگری است. شاعر می‌گوید: در جوانی قفل رزق و روزی من هرگز بسته نبود (روزی من دائم می‌رسید) اما با پیر شدنم و ریختن دندان‌هایم گویی دندان‌های کلید روزی من هم ریخته‌اند، یعنی کلید روزی من دیگر کار نمی‌کند. پس مفهوم این بیت کم‌شدن روزی در پیری است که با سایر ابیات تفاوت دارد.

مفهوم حدیث یا مثل عربی که در صورت سؤال آمده این است که تقدیر در دست خداست و هیچ تدبیری آن را تغییر نمی‌دهد. در گزینه "۲" هم این مفهوم دیده می‌شود.

عبارت سؤال به این مفهوم اشاره می‌کند که "هر نیک و بدی به مشیت و خواست خداوند است" این موضوع در بیت دوم نیز آمده است. من در مقابل جور و آزار تو سکوت اختیار می‌کنم، اگر خواست تو آن باشد پس من در برابر اراده تو تسلیم می‌شوم.

بیت سؤال و ابیات ۲ تا ۴ همگی به این مفهوم اشاره دارند که: "در انجام این کار ناگزیر بودم" یعنی چاره‌ای جز انجام دادن کار ذکرشده نداشتم پس چون به اختیار خودم نبوده مرا عفو کنید ولی در بیت اول چنین مفهومی مطرح نشده است.

گزینه ۳

۱

مفهوم گزینه "۳": وصف زیبایی یار و مقایسه او با حوربان بهشتی
مفهوم مشترک سایر ابیات: ترجیح وصال و عشق یار بر بهشت و نعمت‌ها و زیبایی‌های آن

گزینه ۳

۲

داشتن آینده‌ای روشن و امیدوارکننده، پیام مشترک شعر صورت سؤال و گزینه "۳" است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": وارسته و آزاده‌ام. / گزینه "۲": بهتر است با خواب مبارزه نکند. بخوابد و سر وقت بیدار شود. / گزینه "۴": نیک‌پرور هستم.

گزینه ۴

۳

مفهوم بیت اول گزینه "۴": سیری‌ناپذیری عاشق از عشق
مفهوم بیت دوم گزینه "۴": عاشق تنها با گریستن آرام و قرار می‌گیرد.
مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها:
گزینه "۱": نیازمندی عاشق به همدرد
گزینه "۲": عشق، مبنای وجود پدیده‌های جهان هستی است.
گزینه "۳": دشوار و خونین بودن راه عشق

گزینه ۱

۴

گزینه "۱": این گزینه مثل بیت سؤال می‌گوید که شنونده گوینده را سر شوق می‌آورد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۲": این قدر شعر من زیبا است که شنونده بی‌هوش می‌شود.
گزینه "۳": شنونده من بیش از من از سخنان من بهره می‌برد.
گزینه "۴": ناسزا گفتن، اول به خود گوینده آسیب می‌زند.

گزینه ۲

۵

مفهوم ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴، بیانگر تأثیر عشق الهی در انسان‌های عارف و آگاه است اما بیت گزینه "۲" می‌گوید: به او گفتم که آن‌که لاف عشق می‌زند دیگر نباید از درد آن بنالد، او پاسخ داد که نامیدی و بی‌نصیبی موجب ناله و بی‌قراری می‌شوند.

گزینه ۳

۶

مفهوم بیت صورت سؤال دعوت به سخن گفتن و اعتراض است و مفهوم مقابل آن، یعنی "دعوت به خاموشی و اعتراض (شکایت) نکردن" در ابیات "ب، د" مطرح شده است.

گزینه ۳

۷

مفهوم ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ پایداری عشق و میل به معشوق است، اما در بیت گزینه "۳" شاعر می‌گوید که ممکن است روزی، مهر و محبت معشوق از دل اندوهگین او بیرون رود.

۸

گزینه ۲

در صورت سؤال، شاعر همت را عامل توانایی و تکامل می‌داند، درحالی‌که در گزینه "۲" از نظر شاعر همتش ناکام می‌ماند. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": مردانی که همت بلندی دارند، می‌توانند آسمان را زیر پا بگذارند.
گزینه "۳": با فکر بلند خود اسرار افلاک را فاش کردم.
گزینه "۴": او با همت بلندش فلک را به زیر پای آورده است.

۹

گزینه ۳

در بیت "۳" و متن صورت سؤال، بر بی‌قراری پروانه و اشتیاق او به سوختن تأکید شده است، اما در سایر ابیات صرفاً به سوختن پروانه با شعله شمع اشاره شده است.

۱۰

گزینه ۲

در صورت سؤال امید به پیشرفت و بهتر شدن وجود دارد اما پیام گزینه "۳" تغییر شرایط از مناسب به نامناسب دیده می‌شود. در گزینه‌های دیگر نیز همچون شعر صورت سؤال امید به بهتر شدن، پیام اصلی بیت است.

۱۱

گزینه ۲

گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴" به مفهوم جان‌فشانی عاشق در برابر معشوق اشاره دارند.

۱۲

گزینه ۴

گزینه "۴": مفهوم عبارت "مانند درخت بارور، بخشندگی و ایثار داشته باش"، ولی بیت آمده در این گزینه در توصیف خداوند بخشنده و بنده‌نواز است که ماهی دریا را غذای مرغ هوا می‌کند. (از بخشندگی او همه موجودات جهان بهره می‌برند).
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه "۱": در مقابل بدی، خوبی می‌کنی = مصراع دوم بیت با عبارت قرابت معنایی دارد.
گزینه "۲": سایه درخت پناهگاهی برای افراد خسته است = مصراع دوم بیت با عبارت قرابت معنایی دارد.
گزینه "۳": مفهوم عبارت: "طلوع خورشید زرافشان است" = مصراع اول بیت، طلوع خورشید را بیان می‌کند. (آفتاب نیزه کشید = طلوع کرد)

۱۳

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ستایش اهل کرم و توصیه به بخشش و سخاوت است.
مفهوم بیت گزینه "۳": خودستایی شاعر در سخنوری و بیان سخنان ارزشمند است.

۱۴

گزینه ۳

پیام مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۳" آن است که ظلم و ستم، پادشاهی را نابود می‌کند.

۱۵

گزینه ۴

"گرفت" در معنای "شعله‌ور شد" آمده است و در گزینه‌های دیگر در معنای "اخذ کردن" به کار رفته است.

۱۶

گزینه ۲

مصدر "ساختن" در ابیات "د"، "و"، "ب" در معنای "گردانیدن" به کار رفته است و علاوه بر "مفعول"، به "مسند" نیز نیاز دارد.
بررسی سایر موارد:
الف) سازد - مدارا و سازگاری می‌کند، مناسب و هماهنگ است.
ج) ساخت - پدید آورد
ه) ساخت - مدارا و سازگاری کرد

۱۷

گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت "ب" و "د": حیات‌بخشی عشق
مفهوم بیت "الف": جاودانه‌شدن با سخن
مفهوم بیت "ج": ناممکن بودن رهایی از عشق

۱۸

گزینه ۴

مفهوم "بی‌قراری عاشق و بی‌خواب بودن او" به‌طور مشترک در ابیات "الف" و "ج" بیان شده است.

۱۹

گزینه ۳

دعوت به شکستن سکوت مفهوم محوری سؤال است.
در بیت‌های "الف"، "ب" و "ه" به مفهوم مقابل آن اشاره شده است.
(ناله و فریاد بی‌فایده است.)

۲۰

گزینه ۱

در گزینه‌های دیگر شاعر در سوختن خود را برتر از پروانه دانسته است، درحالی‌که در ادب عارفانه فارسی، پروانه نماد عاشق جانباز است و تنها در گزینه "۱" این هنجارشکنی دیده نمی‌شود.

۲۱

گزینه ۳

"گرفتارشدن انسان با شأن و منزلت" به‌جز در گزینه "۳" در گزینه‌های دیگر مطرح شده است.
گزینه "۳"، حيله‌گر بودن نفس را مطرح می‌کند.

۲۲

گزینه ۲

مفهوم مشترک آیه و گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴" چنین است: عامل کارهای ما خداست، درحالی‌که بیت گزینه "۲" می‌گوید: آنان که رفتار تو را پسندیده‌اند و تحسین می‌کنند، هنوز به‌ظاهر تو توجه می‌کنند و به درون تو واقف نیستند.

۲۳

گزینه ۲

وقتی مرغان به کوه قاف رسیدند، سروش غیبی در خواب به آن‌ها گفت: "در خویشتن بنگرید؛ سیمرغ حقیقی همان شما هستید." این مفهوم در گزینه "۲" نیز تکرار شده است که حقیقت یار درون وجود هرکس است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": وقتی یار، همنشین بیگانگان است، باید او را فراموش کرد.
گزینه "۳": عیش و عشرت در جهان برای تو فراهم است؛ پس عشق را که پر از سختی است، رها کن.
گزینه "۴": روح انسان، مشتاق بازگشت به عالم معنا است و انسان نباید اسیر خواسته‌های نفسانی و مادیات دنیا شود.

۲۴

گزینه ۳

مفهوم مشترک: در خویشتن بنگرید، سیمرغ (معشوق) حقیقی، همان شما هستید.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": به وادی فنا اشاره دارد.
گزینه "۲": عشق بی‌انتهاست.
گزینه "۴": عشق به انسان، قدرت و توانایی می‌بخشد (قدرت انسان از خدمت‌گزاری در درگاه معشوق حاصل می‌شود)

گزینه "۲": ناتوانی فهم‌ها از درک خواست خدا و نابینایی دیدگان از پژوهش در حکمت الهی پیام بیت است، درحالی‌که در گزینه‌های دیگر عجز شناخت خداوند مطرح می‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": وقتی اوصاف تو جولان می‌کند، وهم و پندار فرصت عرض اندام ندارد.

گزینه "۳": عقل با آن‌همه زیرکی در مقابل تو عاجز است.

گزینه "۴": تو برتر از آنی که عقل ادعای درک و شناخت تو را داشته باشد.

مفهوم بیت پرسش و سه بیت "الف، هـ، و": عشق، کمال‌بخش وجود است. بیت "ب": تحلل سختی‌های عشق / بیت "ج": عظمت عشق / بیت "د": تسلیم در برابر معشوق

در گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴"، عزلت و گوشه‌نشینی مایه امنیت و سبب رهایی از خلق دانسته شده است؛ اما در گزینه "۳" شاعر معتقد است که گوشه‌نشینی برای بسیار دارد، همان‌طور که گل که در غنچه خود گوشه عزلت گزیده است، با دل پاره‌پاره قدم بیرون می‌گذارد.

مفهوم بیت گزینه "۱": گوشه‌گیری‌ای که به قصد شهرت‌طلبی باشد، نکوهیده و ناپسند است. تشریح سایر گزینه‌ها:

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴": دعوت به گوشه‌گیری از مردم و ستایش آن

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: عشق مایه حیات و بی‌عشقی نشانه یا موجب مرگ و نیستی است. مفهوم بیت گزینه "۳": عشق با سلامت و عافیت‌طلبی و آسودگی سازگاری ندارد.

مفهوم بیت گزینه "۳"، توصیه به فروتنی و افتادگی است. مفهوم مشترک ابیات مرتبط: شاعر به قناعت و ساده‌زیستی افتخار می‌کند. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": از فقر خود شکایتی ندارم، که خار صحرای قناعت همانند گل بدون خار برای من زیبا و ارزشمند است. (قناعت برای من ارزشمند است، پس قناعت می‌کنم.)

گزینه "۲": به سرزمین قناعت بیا که عیش و خوشی زندگی در نقش بوریا (= حصیر) وجود دارد. (قناعت دلپذیر است)

گزینه "۴": در سرزمینی که مردم آن قناعت می‌کنند، از خاک می‌توانیم به اندازه آب بقا بهره ببریم.

در تمام گزینه‌ها، شاعر زنده بودن را در عاشق بودن می‌بیند و بی‌عشق زیستن را مردگی، ولی گزینه "۱"، اشاره به این دارد که در عشق، باید هر چیز غیر عشق را ترک کرد.

در صورت سؤال ناله مرغ اسیر، همچو شاعر به دلیل دوری از وطن است، درحالی‌که در گزینه "۲" شاعر معتقد است، مرغ مانده در قفس هرگز به فکر وطن نیست.

در گزینه "۲" مفهوم اصلی این است که "از خود گسستن موجب رسیدن به کمال است". در سایر گزینه‌ها همانند بیت "بدین شکسته بیت‌الحنن که می‌آرد نشان یوسف دل از چه زخاندنش؟ سخن از گمشدن دل" و نشان جستن از آن است.

۳۴

گزینه ۱

مفهوم مشترک شعر پرسش و گزینه ۱، امیدواری به بهبود اوضاع است.
گزینه ۲: واجب بودن ترک دلبستگی‌های مادی، چون انسان، موجودی ملکوتی است.
گزینه ۳: درد عاشق، درمان‌ناپذیر است.
گزینه ۴: با وجود آمدن بهار، ما غمگینیم (تداوم غم و اندوه شاعر)

۳۵

گزینه ۲

در بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ پیام مشترک "رفتن غم و آمدن شادی" است، ولی در گزینه ۲، عکس این مفهوم مطرح شده است.

۳۶

گزینه ۴

گزینه ۱، ۲ و ۳ به تزویر و دورویی و بی بند و باری زاهدان دروغی و عاملین حکومتی اشاره دارد.
ولی در گزینه ۴: همه انسان‌ها را در خرابات دنیا مست و مدهوش و خراب می‌پندارد.

۳۷

گزینه ۲

ترتیب مفاهیم در گزینه ۲ به درستی آمده است.

۳۸

گزینه ۲

بیت "ج" ستایش عقل مصلحت‌جوی است. بیت "د" اهمیت رضایت معشوق را بر خواست عاشق بیان می‌کند. بیت "ه" مصلحت را در نگاه به معشوق می‌داند.

۳۹

گزینه ۲

در گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ همانند عبارت سؤال سخن از تقابل ظاهر و باطن است و اینکه برای درک باطن و معنی باید لفظ و ظاهر را کنار گذاشت. در گزینه ۲ شاعر می‌گوید: اگر معنی فلک پرواز است و تا آسمان‌ها پرواز می‌کند به خاطر لفظ سبک روح است و شاه‌باز معنی بدون بال و پری که لفظ ساخته است به پرواز در نمی‌آید.
معنی گزینه ۱: لفظ لباس نارسایی است که معنی را نمی‌پوشاند، لفظ مانند کف روی دریا پوچ است و معنی مانند دریای بی‌کران است.
معنی گزینه ۳: زیبایی ظاهر حجاب معنی و باطن است، همان‌طور که شیشه رنگی آب و رنگ شراب را پنهان می‌کند.

۴۰

گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط "درمان‌ناپذیری درد عشق" است.
مفهوم بیت گزینه ۲: ارزشمند بودن درد عشق نزد عاشق

۴۱

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات "الف، ج، ه، ز: سپری شدن ایام رنج و سختی و فرارسیدن روزگار خوشی و نشاط
مفهوم بیت "ب": به دنبال هم آمدن غم و شادی (درهم‌آمیختگی رنج و راحت زندگی دنیوی)
مفهوم بیت "د": زودگذر بودن شادی و توصیه به اغتنام فرصت و خوش‌باشی و نشاط
مفهوم بیت "و": سپری شدن سریع فصل بهار و شادی

۴۲

گزینه ۲

در این بیت به فردی بی‌ریا و بی‌تزویر اشاره شده است که به دلیل زخم و شکنجه از روی درد می‌نالند و ریا نمی‌کنند. در سایر گزینه‌ها به تزویر اشاره کرده است.

۴۳

گزینه ۳

مفاهیم مربوط به صورت سؤال فقط در گزینه ۳ به ترتیب آمده است.

۴۴

گزینه ۲

مفهوم کنایی سؤال، از بد به بدتر پناه آوردن است که فقط در بیت ۲ وجود دارد.

۴۵

گزینه ۲

مضمون مشترک صورت سؤال و گزینه ۲ این است که هر کاری انجام دهی، همان کار به تو بازمی‌گردد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: تردید و سبک و سنگین کردن امور نشانه این است که انسان موجودی مختار است.

گزینه ۳: ظاهر بیانگر باطن است.

گزینه ۴: سختی و ناخوشی لازمه رسیدن به آسایش و خوشی است.

۴۶

گزینه ۱

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۱ این است که زنده بودن دل به عشق است و اگر عشق نباشد، دل می‌میرد.
سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: دوری کردن از دل افسرده

گزینه ۳: عشق، انسان را از گناه و هوس پاک می‌سازد.

گزینه ۴: عشق، غمخوار و اندوهگسار دل است.

۴۷

گزینه ۴

استغنا: بی‌نیازی عارف از هر چیز جز خدا = بیت "د"

طلب: اولین قدم در عرفان که سالک از لذات دنیوی عبور می‌نماید و با اشتیاق در پی یافتن حق است = بیت "ج"

توحید: خالی کردن دل و ذهن از هر چه غیر حق و تنها به خداوند توجه داشتن = بیت "الف"

معرفت: شناخت شهودی عارف که جهل و غفلت و شک در آن راه ندارد و نسبت به اسما و صفات خداوند آگاهی حاصل می‌شود = بیت "ب"

۴۸

گزینه ۴

ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی بیانگر بی‌نیازی عارف از هرچه غیر حق یعنی "وادی استغنا" هستند اما بیت گزینه ۴ بر "وادی معرفت" دلالت دارد.

۴۹

گزینه ۱

ابیات "الف" و "د" بیانگر توحید، بیت "ب" بیانگر وادی "عشق" و بیت "ج" بیانگر وادی "معرفت" است.

۵۰

گزینه ۴

عشق و معشوق توصیف ناشدنی است.

سایر گزینه‌ها: زبان و شعر، ابزار بیان درد عشق و شور عاشقانه است.

۵۱

گزینه ۲

"تجربید" در اصطلاح تصوف به معنی خالی شدن قلب سالک از آنچه غیر خداست (ص ۱۷۳ کتاب درسی). این مفهوم فقط در گزینه ۲ آمده است که شاعر می‌گوید: وقتی عشق تو در دلم آمد، دیگر حتی یاد جان خود نیستم.

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: جفای معشوق / یاد معشوق در دل و بر زبان عاشق است.

گزینه ۳: شکایت از کسانی که در حضور پادشاه / معشوق، جرم درویش را بر ملا کرده اند.

گزینه ۴: هم‌نشینی با درویشان و عارفان، قلب انسان را پاک می‌کند.

۵۲

گزینه ۲

در گزینه ۲ شاعر می‌گوید: "ماجرای" من با معشوقم هیچ‌گاه به پایان نمی‌رسد زیرا این عشق ازلی و ابدی است؛ اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها بی‌پایان بودن راه عشق است.

۵۳

گزینه ۴

در وادی طلب، رونده راه عشق، قدرت و امور دنیوی را رها می‌کند:
 مُلک اینجا بایدت انداختن / مُلک اینجا بایدت در باختن
 در گزینه ۴ نیز مفهوم دوری از امور دنیوی و ترک دنیا دیده می‌شود.
 سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: توصیف عالم سرمستی عاشقانه
 گزینه ۲: جان بازی عاشقانه
 گزینه ۳: رسیدن به لذایذ اخروی در همین دنیا و بی‌اعتنایی به جهان دیگر

۵۴

گزینه ۲

الف- آشکار شدن اسرار از زیر نقاب - وادی معرفت و شناخت
 ب- اگر در این مسیر افراد کم یا زیادی را ببینی، همگی آنان یکی خواهند شد. (در این مرحله عرفان همه موجودات تجلی حق هستند) - وادی توحید
 ج- نمی‌دانم عاشق چه کسی هستم، نه مسلمانم و نه کافر. (= سرگشتگی) - وادی حیرت
 د- این وادی، وادی رنج و سختی است. - طلب

۵۵

گزینه ۱

در وادی فقر و فنا، به تعبیر عطار: صد هزاران سایه جاوید، در وجود خورشید (= معشوق) گم می‌شوند و از وجود خود فانی می‌شوند. ابیات صورت سؤال نیز بیانگر فنا شدن از خود است.

۵۶

گزینه ۲

بیت صورت سؤال بیانگر این است که خداوند در تمام هستی متجلی است (= وحدت وجود). گزینه ۲ نیز همین مفهوم را در خود دارد:
 خداوند غیور است و نمی‌خواهد غیر از او موجود دیگری در جهان باشد، بنابراین خودش عین همه موجودات می‌شود تا غیری وجود نداشته باشد.
 گزینه ۱: جان فشانی عاشقانه
 گزینه ۳: برتری معشوق بر همه هستی / تنها هدف عاشق، معشوق است.
 گزینه ۴: صورت بیانگر باطن نیست / معنویت و عشق در دل درویشان است.

۵۷

گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۴ این است که انسانی که عاشق نیست با مردگان تفاوتی ندارد و دلش نیز چیزی جز تکه گوشتی بی‌جان نیست.
 مفهوم سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: بدون عشق، زندگی چاشنی و نمک ندارد.
 گزینه ۲: بدون عشق لذتی از زندگی نمی‌توان برد.
 گزینه ۳: جان‌فشانی در راه عشق، بسیار ارزشمند است. / حیات‌بخش بودن مرگ در راه عشق

۵۸

گزینه ۳

مفهوم ابیات "الف، ج، د، و" بیانگر مفهوم "شکرگزاری از خداوند موجب ازدیاد نعمت" است.
 مفهوم بیت "ب": فقط به مفهوم شکرگزاری توصیه شده است و مفهوم ازدیاد نعمت در آن وجود ندارد.
 مفهوم بیت "ه": ناتوانی انسان از شکرگزاری نعمت بی‌کران خداوند

گزینه ۱ زمینه ملی و قومی دارد.
 (خون زر از سنت ملی و قومی ما است)
 در گزینه ۲ از عمر خارق العاده زال (خرق عادت) سخن گفته شده است.
 در گزینه ۳ و ۴ وجود سیمرغ (خرق عادت)

ابیات گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ بیانگر مفهوم "جانفشانی در راه وطن" است. اما بیت گزینه "۱" بر "بیگانه‌ستیزی" و "مبارزه با خائنین وطن و ریختن خون آن‌ها" تأکید دارد.

مفهوم عبارت صورت سؤال: ارجحیت باطن بر ظاهر است، که این مفهوم فقط در ابیات گزینه "ب" و "د" و "و" آمده است.
 بیت "الف": به ارجحیت ظاهر بر باطن اشاره دارد. (مفهوم مقابل صورت سؤال)
 بیت "ج": توصیه دارد که بهتر است ظاهر و باطن یکی باشد.
 بیت "ه": به یکی بودن ظاهر و باطن اشاره دارد.

سروده صورت سؤال به این نکته اشاره دارد که رستم دائماً لبخند می‌زد و هیچ‌گاه چه در جنگ و چه در صلح لبخندش گم نمی‌شد. کاملاً برعکس بیت گزینه ۳ توصیه می‌کند این جهان به هیچ‌وجه جای خنده نیست و باید دهان را از خنده بست و چشم را به گریه گشود.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: بر زبردستان خود مخنديد.
 گزینه ۲: هنگام خشم و عصبانیت، لبخند مزیند. (توجه داشته باشید که در این گزینه فقط توصیه شده که به هنگام خشم نباید خندید ولی در گزینه ۳ توصیه شده کلاً نباید خندید، بنابراین این گزینه نسبت به گزینه ۳ ضعیف است.)
 گزینه ۴: آرزوی ماندن شب و طلوع نکردن خورشید (خندیدن صبح در این بیت به معنی طلوع کردن است و شاعر به علت همنوایی مرغ شب با دل تنگش، از صبح می‌خواهد که طلوع نکند تا این همنوایی مرغ شب با دل تنگش ادامه یابد).

مفهوم کلی درس خون هشتم نامردی و ناجوانمردی برادر در حق برادر است. این مفهوم در گزینه ۱ بهتر از سایر گزینه‌ها دیده می‌شود: آن قدر از نزدیکان و دوستان نامردی دیده‌ام که حتی وقتی بر روی گل پا می‌گذارم، می‌ترسم گل مرا مانند خار، زخمی و مجروح کند.
 مفهوم سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۲: ستایش ممدوح: شایسته است که جنگیدن تو، مردانگی و جنگیدن رستم را از یادها ببرد و جشن و بزم تو، باعث شود مردم بخشندگی حاتم طایی را فراموش کنند. (چون ممدوح شاعر در جشن‌ها دست‌ودل‌باز است)
 گزینه ۳: آسمان در میان زمینیان، هم‌نبردی ندارد.
 گزینه ۴: دل قوی، دست و بازوی انسان را قدرتمند می‌کند.

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۳ این است که نباید فریب ظاهر خوشایند و وضعیت مناسب را خورد، ای بسا وضع خوشایند و ظاهر مناسب، برای فریب دادن باشد.
 مفهوم سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: ارزش و اهمیت دل / بی‌ارزشی دنیا در برابر دل
 گزینه ۲: ترجیح یار بر سایر جذابیت‌های عالم
 گزینه ۴: به هنگام سختی‌ها و مصائب، نباید عجله کرد.

در گزینه ۲ شاعر به عاقبت ناگزیر همه انسان‌ها؛ یعنی مرگ اشاره دارد و می‌گوید حال که قرار است همه روزی بمیریم، نباید فریب چشمه حیات را که مدعی جاودان کردن است، خورد؛ اما مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها این است که نباید فریب ظاهر مثبت امور را خورد.

بیت صورت سؤال به ستایش وطن و وطن‌دوستی پرداخته است، در میان گزینه‌ها فقط در بیت ۳ ستایش وطن آمده است: هرچند دل ما در غریبی و غربت روزگاری سوخت، اما مرهم دل سوخته ما نهایتاً به دست وطن بود. مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: هنرمند در وطن خود قدر نمی‌بیند. گزینه ۲: وطن نمی‌تواند غم غربت ما را درمان کند. گزینه ۴: شکوه از وضع بد وطن (لزوماً از این بیت، وطن‌دوستی استنباط نمی‌شود)

مفهوم گزینه ۱ شکایت و گلایه داشتن از معشوق است: من فرصت شکایت و گلایه به دستم نمی‌افتد وگرنه شکایت‌های زیادی [از معشوق] دارم. اما مفهوم سایر گزینه‌ها غنیمت شمردن فرصت است که با مفهوم بیت صورت سؤال در تقابل است.

در بیت صورت سؤال حافظ به این نکته پرداخته که زاهدان از اسرار عشق و حقیقت حال عاشقان بی‌خبر هستند، بنابراین هر سخنی در حق عشاق بگویند روا است؛ زیرا از حقیقت امور بی‌خبرند. در ابیات "ب، ج، د" نیز به بیان‌های مختلف به بی‌خبری زاهدان از اسرار عشق و حقیقت اشاره شده است. مفهوم سایر گزینه‌ها: الف- ریاکار بودن زاهدان (زُتار نشانه کفر است و خرقة نشانه ایمان و اعتقاد، در زیر "خرقه" "زُتار" داشتن یعنی در ظاهر مؤمن بودن و در واقع کافر بودن) - ه- مغرور بودن زاهدان و آفات این غرور

در گزینه ۲ معشوق به قصد جان عاشقان به ناز و عشوه پرداخته و در این بیت سخنی از جان‌فشانی عاشق نیست؛ اما در سایر گزینه‌ها این مفهوم مشترک است که عاشق جانش را در راه عشق می‌دهد.

در بیت صورت سؤال سخن از این است که انسان فقیر و مفلس چیزی برای از دست دادن ندارد و به تعبیر مولانا "از برهنه کی توان بردن گرو؟" در مقابل و کاملاً برعکس در گزینه ۳ شاعر توصیه می‌کند فقر و نداری خود را نیز باید پنهان کرد؛ زیرا افراد سگ‌صفت، به گدای برهنه هم رحم نمی‌کنند و پوست او را می‌درند! مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: سفارش به دوری کردن از حرص و طمع گزینه ۲: مفلسان نیز از بزم ما بهره‌مند می‌شوند. / توصیه به بخشش و جود گزینه ۴: المفلس فی امان الله / انسان فقیر چیزی برای از دست دادن ندارد (هم‌مفهوم با بیت صورت سؤال)

در بیت صورت سؤال حافظ به این نکته پرداخته که عشق باعث عروج معنوی و تعالی انسان می‌شود. در گزینه ۴ نیز میرزا صائب تبریزی با بیانی دیگر به همین مفهوم پرداخته: ای صائب هیچ‌گاه عشق را از دست مده، عشق چون سیلابی است که برای خار و خس، مانند بال‌پر عمل می‌کند و آن را ارتقا می‌دهد. مفهوم سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: ارزشمند بودن شهادت در راه عشق گزینه ۲: دشوار بودن راه عشق / عاشق آرامش ندارد گزینه ۳: بی‌خبری زاهدان از عشق

مفهوم گزینه ۲ این است که بلا و مصیبت بر سر انسان‌های غافل فرود می‌آید؛ اما مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها این است که تعلقات مادی انسان را از عشق (جایگاه اصلی) خدا دور می‌سازد.

۷۳

گزینه ۱

در گزینه ۱ شاعر به این نکته پرداخته که انسانی که راه را گم کرده هر نشانی را راهنما می‌پندارد؛ اما مفهوم مشترک سه گزینه دیگر بی‌نیازی به مرشد و راهنما است و این مفهوم برخلاف آن چیزی است که در بیت صورت سؤال آمده است:
راه دراز است و من نوسفر هستم ای‌کاش طایر قدس (= پیر / مرشد / راهنمای معنوی...) به من کمک کند.

۷۴

گزینه ۴

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و گزینه ۴ این است که عاشق حقیقی کسی است که همه چیز، از جمله خود را، در راه عشق ایثار می‌کند.
سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: امید وصال نیز زیبا است.

گزینه ۲: راه عشق بی‌انتهاست.

گزینه ۳: نابودشدن جسم و جان عاشق در راه عشق / دشواری راه عشق

توجه داشته باشید که مفهوم گزینه ۳ کمی با عبارت صورت سؤال متفاوت است، در عبارت صورت سؤال سخن از ایثار کردن خود است؛ یعنی عاشق حقیقی عامدانه و آگاهانه همه هستی خود را فدای عشق می‌کند؛ اما در گزینه ۳ سخن از این است که عشق جسم و جان عاشق را نابود می‌کند.

۷۵

گزینه ۱

در گزینه ۱ شاعر به این نکته پرداخته که حتی پس از مرگ نیز، جانش همچنان مشتاقانه به کوی معشوق می‌رود، در این بیت سخنی از "جان‌فشانی عاشق در راه عشق" نیست؛ اما مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها و بیت صورت سؤال این است که جان‌فشانی لازمه راه عشق است.

۷۶

گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۳ این است که رنج و سختی مقدمه و لازمه وصال است.
مفاهیم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: پس از وصال، فراق حتمی است.

گزینه ۲: هرکسی لایق وصل نیست.

گزینه ۴: کسی که جدایی را تجربه نکرده، وصال برای او جذاب و شیرین نیست.

۷۷

گزینه ۱

مفهوم گزینه ۱ دشوار فراق و برابر دانستن آن با مرگ است. "حیات از عشق می‌شناس" با گزینه‌های ۳ و ۴ تناسب دارند و "ممت بی‌عشق می‌یاب" با گزینه ۲.

۷۸

گزینه ۴

مفهوم مشترک صورت سؤال و گزینه ۴ ماندگاری عشق است.

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فاش نشدن راز عشق

گزینه ۲: تأسف بر سعی بیهوده داشتن / توصیه به باقی گذاشتن یادگار از خود

گزینه ۳: دل جاودان عاشق می‌ماند.

۷۹

گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و گزینه ۲ کناره‌گیری کردن از مردم و عزلت‌گزینی است.
مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فراموش کردن خود شرط رسیدن به عشق است.

گزینه ۳: سفارش به دوری کردن از افرادی که آدمی را دلشاد نمی‌کنند.

گزینه ۴: ناامید شدن از کمک مردم و اتکا داشتن به خویش

در گزینه ۳ نیز همانند صورت سؤال سخن از آزردن شدن از غربت و شکوه و شکایت از وضعیت نامناسب شخص غریب است. مفهوم سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: زلف معشوق جایگاه دل عاشق است.
گزینه ۲: نالیدن از دور فلک / مقصر دانستن فلک در به غربت افتادن شاعر
گزینه ۴: از زمانی که دلم از دست‌رفته (عاشق شده‌ام) روز خوشی ندیده‌ام.

مفهوم گزینه ۳ تأدیب و تنبه دل است و شاعر در خطاب به دل خود می‌گوید کسی که ادب نگاه ندارد و پا از حد خویش بیرون بگذارد سزایش همین درد و رنج است؛ اما مفهوم مشترک سایر ابیات گلایه از وضع نامطلوب موجود و حسرت خوردن بر ایام مطلوب گذشته است.

الف- حتی اگر لشکر خسرو به فرهاد حمله کند، فرهاد عشقش را فراموش نمی‌کند. ← وفاداری عاشق
ب- ما فرمانده و قافله‌سالار راه عشق هستیم و در دریای بلا، دهان نهنگ، کیشتی ما است. ← دشواری راه عشق
ج- اگر می‌خواهی خرمن ببری و به حاصل برسی، الآن وقت بذر پاشیدن و کاشتن است. ← اغتنام فرصت
د- همه موجودات عالم، گدای درگاه عقل و خرد هستند. ← مقام والای عقل
ه- عشق تو به طایران قدس، بال افزوده. (باعث پرواز و تعالی آن‌ها شده) ← ارزش‌بخش بودن عشق

مفهوم گزینه ۱ شکایت از سختی روزگار است و شاعر می‌گوید که هر نفس کشیدنش همراه با رنج و مرارت بسیار است؛ اما مفهوم سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال این است که سختی مقدّمه و لازمه کمال و تعالی است. (نابرده رنج گنج میسر نمی‌شود)

در گزینه ۳ شاعر به خردمندان توصیه می‌کند که عشق را رها نکنند و عشق را نیز دریابند؛ اما مفهوم مشترک سایر ابیات ناتوانی عقل و وهم در شناخت خداوند است.

ابیات "الف، ب، د، ه" همگی مفهوم "کل شیء یرجع الی اصله" هرچیزی سرانجام به اصل و ریشه خود برمی‌گردد؛ را در بردارد. مفهوم بیت "ج": از ماست که بر ماست، مفهوم بیت "و": از مکافات عمل غافل مشو.

گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ به مفهوم بازگشت به اصل اشاره دارند همانند صورت سؤال، اما گزینه ۲ به مفهوم ناپایداری دنیا اشاره می‌کند.

معنی "مصراع سؤال" یکتا بودن شایسته خداوند است. چنین مفهومی از بیت "۲" دریافت می‌شود.

معنی بیت: حقیقت عشق را هرکسی درک نمی‌کند؛ تنها عاشق (بی‌هوش) محرم است، همان‌طور که "گوش" برای ادراک سخنان زبان ابزاری مناسب است. چنین مفهومی از بیت "۴" دریافت می‌شود.

۸۹

گزینه ۱

در بیت سؤال آمده است: ما متعلق به عالم ملکوت (بالا) هستیم و دوباره به آنجا رجعت می‌کنیم. (کل شیء یرجع الی اصله) چنین مفهومی از بیت "۱" دریافت می‌شود.

۹۰

گزینه ۱

معنی بیت سؤال: حقیقت عشق را هرکسی درک نمی‌کند؛ تنها، عاشق (بی‌هوش) محرم است. همان‌طور که گوش برای ادراک سخنان زبان ابزاری مناسب است. معنی گزینه "۱": برای کسی که از درد عشق بی‌بهره است و در خواب غفلت به سر می‌برد نمی‌توان از شب طاقت‌فرسای دوری از معشوق سخن گفت. (فقط عاشق، به چنین درکی رسیده است) همان‌طور که ملاحظه می‌نمایید بیت "۱" با بیت سؤال تناسب مفهومی دارد.

۹۱

گزینه ۱

وظیفه شاعر حماسی آن است که تصویرساز انسانی باشد که چه از لحاظ نیروی مادی و چه معنوی متمایز و سرآمد دیگران گردد چنین ویژگی را در همه ابیات به‌جز گزینه "۱" می‌توان یافت.

۹۲

گزینه ۳

بیت سؤال و ابیات ۱ و ۲ و ۴ به این مفهوم اشاره دارند که: "جایگاه انسان عالم بالا است نه این دنیای خاکی و باید به همان‌جا بازگردد". بیت سوم می‌گوید: برای من عاشق، بی‌وجود تو (معشوق) بهشت برین همانند قفس است.

۹۳

گزینه ۴

مفهوم گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ همگی بر مفهوم از ماست که بر ماست دلالت دارند. مفهوم گزینه ۴ عدم همراهی دل با اندیشه و افکار.

۹۴

گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: کارساز بودن صبر، هنگام مشکلات
مفهوم بیت "۳": ممکن نبودن صبر و بردباری برای عاشق

۹۵

گزینه ۳

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: توصیه به شکیبایی در هنگام گرفتاری و رنج
مفهوم بیت گزینه ۳: توصیه به بی‌تعلقی و ترک دلبستگی

۹۶

گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری مقام و قدرت و شوکت دنیوی
مفهوم بیت گزینه "۱": ماندگاری نام پادشاهان به دلیل آثاری که از خود بر جای نهاده‌اند.

۹۷

گزینه ۴

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری شکوه و عظمت پادشاهان و صاحبان قدرت
مفهوم بیت گزینه "۴": ترجیح فقر اختیاری بر ثروت و شکوه پادشاهان

مفهوم کلی عبارت سؤال و بیت گزینه "۲": ارزش دانش و تأثیرگذاری آن
مفهوم سایر ابیات:
گزینه "۱": ستایش ممدوح و بیان فضیلت‌های او
گزینه "۳": بیان رنج و ناکامی اهل دانش
گزینه "۴": بیان دادگری و بخشندگی و دانایی ممدوح

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: کمال‌بخش بودن رنج و ریاضت
مفهوم بیت گزینه "۳": بی‌تأثیر دانستن ریاضت در طبع افراد بدذات

مفهوم مشترک ابیات "۲، ۳ و ۴": ناپایداری قدرت دنیوی
مفهوم بیت گزینه "۱": ناپایداری زندگی دنیوی و ضرورت ترک جهان مادی

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: سختی و ریاضت موجب کمال می‌شود.
مفهوم بیت گزینه "۱": دلپذیر بودن جفای معشوق در نظر عاشق (تحقّل و تسلیم بودن در برابر معشوق)

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های "۱، ۳ و ۴" و بیت صورت سؤال: ناپایداری قدرت و شوکت دنیوی
مفهوم بیت گزینه "۲": نکوهش غرور و بیان زیان‌های آن

مفهوم عبارت سؤال: رهایی یافتن از وضعیّت بد و دچار شدن به وضعیّت بدتر
معادل این مفهوم در مصراع دوم بیت گزینه "۴" آمده است: "از چاله برون آیی و افتی در چاه: از چاله به چاه افتادن"

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به اخلاص در طاعت و عبادت و پرهیز از ریا
مفهوم بیت گزینه "۱": توصیه به طاعت و عبادت، بدون اشاره به ریا و اخلاص در عمل

مفهوم مشترک عبارت سؤال و ابیات مرتبط: توصیه به اخلاص در عمل و عبادت و نکوهش ریاکاری
مفهوم بیت گزینه "۲": بی‌تعلقی و وارستگی

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به عبرت گرفتن از گردش روزگار و ناپایداری دنیا
مفهوم بیت گزینه "۴": بیان زیان‌های شهرت و اعتبار و بی‌آفت دانستن بی‌اعتباری و گمنامی

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: ترجیح معنی بر صورت یا باطن بر ظاهر
مفهوم بیت گزینه ۴: لزوم توجه به ظاهر و باطن و اهمیت توأمان ظاهر و باطن یا صورت و معنا

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: حسرت ایام خوش گذشته و ناخرسندی از شرایط کنونی
مفهوم بیت گزینه ۱: دلپذیر بودن غم عشق یار برای عاشق و ترجیح آن بر گردش در باغ و بوستان

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تقابل عقل و احساس و ناکارآمدی عقل از درک احوال عارفان و حس و حال معنوی آن‌ها
مفهوم بیت گزینه ۳: توصیه به پناه بردن به مدرسه و کسب علم از شرّ حوادث روزگار

مفهوم عبارت صورت سؤال "از عزّت به ذلّت افتادن" است که در مصراع دوم بیت گزینه "۴" به آن اشاره شده است.
مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: بی‌قراری و آشفتگی شاعر، به دلیل پریدن پرندۀ دست‌آموز او
گزینه ۲: گلایۀ شاعر از معشوق خود که موجب بی‌اعتباری وی شده است.
گزینه ۳: تأکید شاعر بر این نکته که به عالم دیگری تعلق دارد و نباید در این دنیای مادی منزل گزیند. (ضرورت بازگشت به جایگاه اصلی خود)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴: اظهار شادمانی به دلیل سپری‌شدن ایام رنج و غم و فرارسیدن روزگار خوشی و شادی
مفهوم بیت گزینه ۳: رنج و سختی این دنیا شادی و آسایش اخروی را در پی دارد.

مفهوم بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴: طی‌شدن روزگار رنج و غم و فرارسیدن ایام شادی و خوشی
مفهوم بیت گزینه ۳: فرارسیدن روزگار پزمردگی و ناامیدی (مفهوم مقابل بیت سؤال)

مفهوم مشترک ابیات ۱، ۲ و ۳: طی‌شدن روزگار سختی و رنج و فرارسیدن دوران نشاط و آسایش و شادی
مفهوم بیت گزینه ۳: گوارا کردن رنج زندگی دنیوی بر خود به امید آسایش و اجر اخروی

مفهوم مشترک عبارت شعری صورت سؤال و ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳: توصیه به امیدواری و پرهیز از ناامیدی
مفهوم بیت گزینه ۴: اقرار شاعر به ناامیدی و بیچارگی

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴: امید به گشایش در کارها در نهایت پیریشانی و ناامیدی (توصیه به امیدواری)
مفهوم بیت گزینه ۲: امیدبخش دانستن کرم و سخاوت ممدوح

مفهوم مشترک ابیات ۲، ۳ و ۴: توصیه به بخشش و سخاوت
مفهوم بیت گزینه ۱: ستایش قناعت‌پیشگی و بی‌نیازی

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ۳: توصیه به بخشندگی و سخاوت بدون شهرت‌طلبی و ادعا
مفهوم سایر ابیات:
(۱) ستایش افراد خیرخواه و عابد که با دعای خود، از دیگران دستگیری می‌کنند.
(۲) ستایش مهرورزی و عشق و محبت
(۴) توصیه به خوش‌رویی

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات ۱، ۲ و ۳: نفی خودپرستی و غرور
مفهوم بیت گزینه ۴: پایبندی عاشق به معشوق خود

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: بیان مقام والای شهید و ارزشمند دانستن شهادت و استقبال پاک‌بازان و عاشقان از شهادت
مفهوم بیت گزینه ۴: عاشقانی که در راه معشوق جان خود را فدا کرده‌اند در قیامت به گواه و شاهد نیازی ندارند.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ارزشمند دانستن شهادت در راه حق
مفهوم بیت گزینه ۴: توجه به خداوند، عالم غیب را برای انسان خداجو آشکار می‌سازد (توصیه به حق‌جویی و تقویت ایمان)

مفهوم بیت گزینه ۴: بی‌ارزش دانستن جاذبه‌های جهان بدون در نظر گرفتن جلوه و جمال یار
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات سایر گزینه‌ها: ضرورت دل‌نستن به زیبایی‌ها و جاذبه‌های عاریتی و زودگذر و توصیه به کمال‌جویی

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۴: توصیه به بلندنظری و کمال‌طلبی
مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها:
(۱) وحدت و جود (تجلی خداوند در پدیده‌های آفرینش)
(۲) ناتوانی بشر از ادراک ذات حق
(۳) آرامش یافتن عاشق در وصال معشوق (وابستگی عاشق به معشوق)

مفهوم بیت گزینه ۱: عشق به خداوند موجب عزت و بزرگی می‌شود.
مفهوم مشترک سایر ابیات: تجلی ذات حق در پدیده‌های عالم (وحدت وجود)

مفهوم بیت گزینه ۲: با پرداختن به عشق، خطرات روزگار به فراموشی سپرده می‌شود.
مفهوم مشترک سایر ابیات: پرخطر بودن راه عشق

۱۲۵

گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه ۳: ترجیح فناى خود بر وصال (اظهار رضایت از مقام فنا بدون برخورداری از وصال یار) مفهوم مشترک سایر ابیات: شرط وصال، گذشتن از هستی خود یا فانی شدن است.

۱۲۶

گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه ۲: یکسان بودن رنج و راحت برای انسان‌های وارسته و بی‌تعلق مفهوم مشترک سایر ابیات: در هم آمیختگی خوشی‌ها و ناخوشی‌های دنیا

۱۲۷

گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه ۲: هر کسی قابلیت و شایستگی یافتن مقام عالی را ندارد. مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: توصیه به کمال‌جویی و داشتن همت عالی و پرهیز از روی آوردن به موقعیت‌های پست و بی‌ارزش

۱۲۸

گزینه ۳

مفهوم بیت گزینه ۳: بدون عنایت حق، توفیقی حاصل نمی‌شود. مفهوم مشترک سایر ابیات: توصیه به کمال‌جویی با روی‌گردانی از تعلقات کم‌ارزش که در شأن منزلت والای انسان کمال طلب نیستند.

۱۲۹

گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه ۲: جاودانگی عشق عاشق است که حتی بعد از مرگ وی نیز تداوم دارد. مفهوم مشترک سایر ابیات: پایبندی و وفاداری عاشق به معشوق تا دم مرگ (عشق عاشق به یار با مرگ او، پایان می‌یابد)

۱۳۰

گزینه ۴

مفهوم بیت گزینه ۴: ارزشمند دانستن خدمت (همراهی) پیر و مرشد طریقت. مفهوم مشترک سایر ابیات: کمال‌بخش بودن عشق

۱۳۱

گزینه ۳

مفهوم بیت گزینه ۳: بی‌باکی شاعر از سخت‌گیری‌های محتسب و اقرار او به گناه آشکار مفهوم مشترک ابیات مرتبط: بیان ریاکاری مدعیان دین‌داری و اهل موعظه و ایمان

۱۳۲

گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۳: لزوم تلاش و جان‌فشانی برای رهایی از ستم و استبداد و رسیدن به آزادی (دموکراسی) بررسی سایر ابیات:

(۱) توصیه به ترک تعلقات و وارستگی

(۲) شکایت از محدودیت‌ها و گرفتاری‌های دنیای مادی و آرزوی رهایی از آن

(۴) تلاش شاعر برای رهایی از قیدوبندهای دنیای مادی

۱۳۳

گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه ۲: توصیه به عزلت و گوشه‌گیری و ارزشمند دانستن آن مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ستایش قناعت و خرسندی و توصیه به بی‌نیازی

مفهوم بیت گزینه ۴: بیان آرزومندی شاعر برای رهایی از قیدوبندهای دنیای مادی
مفهوم مشترک ابیات مرتبط: لزوم فداکاری و جانفشانی برای رسیدن به آزادی و دموکراسی، به معنای امروزی آن (حکومت مردم بر مردم و برخورداری از حقوق برابر)

مفهوم بیت گزینه ۱: توصیه به اتحاد و همبستگی از روی آگاهی و به صورت هدفمند
مفهوم مشترک سایر ابیات: ستایش ملت‌های صاحب دانش و آگاهی و توصیه به دانش‌اندوزی و علم‌آموزی؛ مرتبط با بیت:
در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

مفهوم بیت گزینه ۴: ناپایداری ظلم و ستم و عاقبت بد ستمگران
مفهوم مشترک سایر ابیات: دعوت به ظلم‌ستیزی و مبارزه با ستمگران

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات "ب" و "د": دعوت به ظلم‌ستیزی و مبارزه با ستمگران
بررسی مفهوم سایر ابیات:
الف) طلب عنایت معشوق
ب) بر حذر دانستن ظالم از ستمگری
ج) دعوت به صلح و نکوهش جنگ و دشمنی و ستم
د) بیان عاقبت شوم و ناگوار ستمگران

مفهوم بیت گزینه ۲: ترجیح عزلت و گوشه‌نشینی بر مصاحبت و معاشرت با دیگران
مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها: توصیه به پرهیز از مصاحبت با افراد ناهل و فرومایه و بدسیرت

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۴: لزوم دوری‌گزیدن و کناره‌گیری از مردم روزگار
بررسی مفهوم سایر ابیات:
۱) ناگزیر بودن اهل کمال از مصاحبت با انسان‌های فرومایه
۲) ترجیح گوشه‌گیری بر شنیدن اندرز نصیحت‌گویان
۳) نکوهش گوشه‌گیری

مفهوم مشترک ابیات "و، ب، د": توصیه به دوری‌گزیدن و پرهیز از مصاحبت با ناهلان و افراد فرومایه
بررسی مفاهیم سایر ابیات:
الف) رنج بردن بی‌هنران از مصاحبت با اهل هنر
ب) تأثیر نپذیرفتن اهل کمال از افراد ناهل
ج) بیان تأثیرات مثبت همنشینی با افراد خوب
د) تربیت‌ناپذیر بودن ناهلان

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه "۴": همدردی و هم‌نوایی همه افراد با عاشق هجران‌دیده و رنج‌کشیده بررسی سایر ابیات:
 (۱) فاش‌شدن راز عاشق بر همگان
 (۲) تنها عاشقان و عارفان احوال هم‌نوعان خود را درک می‌کنند.
 (۳) بیان دلربایی معشوق که همگان را شیفته خود ساخته است.

مفهوم بیت گزینه "۲": خوشایند بودن درد و غم عشق برای عاشقان و عارفان وارسته
 مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها: بی‌خبری فرد غیرعاشق از احوال عاشق هجران‌دیده و سختی‌کشیده

مفهوم بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" بیان سختی‌های هجران و شکایت از جدایی است اما در بیت گزینه "۳" شاعر معتقد است، بعد از دشواری‌های هجران، لذت و خوشی وصال فرامی‌رسد؛ بنابراین نباید از هجران شکایت کرد.

مفهوم بیت گزینه "۱": بیان اشتیاق عاشقان در پیمودن راه عشق و تلاش برای رسیدن به معشوق
 مفهوم مشترک ابیات "۲"، "۳" و "۴": بیان دشواری‌ها و خطرات راه عشق

مفهوم بیت گزینه "۳": طلب عنایت عاشق از معشوق
 مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها: تعلق نداشتن روح آدمی به دنیای مادی و لزوم بازگشت به اصل (قرب الهی و عالم معنا)

مفهوم بیت گزینه "۲": وعده مجازات ظالم در عالم آخرت و بی‌سروسامانی او در آن عالم، به دلیل ستم‌های او در این عالم.
 مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها: بیان ناپایداری ظلم و زوال‌پذیری ستمگران

مفهوم بیت گزینه "۲": انسان مایه کمال پدیده‌ها است و آن‌ها به او وابسته‌اند.
 مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تمام پدیده‌های آفرینش در خدمت بشر قرار گرفته‌اند.

مفهوم بیت گزینه "۳": بر حذر دانستن مخاطب از زورگویی و ستم نسبت به ضعیفان به هنگام قدرت
 مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ضرورت یاری رساندن به درماندگان و تلاش برای برآورده ساختن نیازهای آن‌ها

مفهوم بیت گزینه "۲": عشق موجب دگرگونی است و شاه را نیازمند و گدا را بی‌نیاز می‌سازد.
 مفهوم مشترک ابیات مرتبط: در عالم عشق، تبعیض و اختلاف وجود ندارد و عناوین و القاب بی‌اعتبار و همه افراد یکسان هستند.

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ و بیت صورت سؤال: از خود بی‌خود بودن و ترک تعلقات مادی در راه عشق
مفهوم بیت گزینه ۲: رهایی ناپذیری از دام عشق

آرایه های ادبی صادق طاهری

گزینه ۳

۱

هـ) ایهام: قلب - ۱ - دل، عضو خون‌رسان بدن ۲ - تقلبی، ناخالص، ناسره (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 الف) تلمیح: اشاره به داستان حضرت یوسف (ع) و آزاری که از اخوان (برادران) دید. (ادبیات ۲، درس ۱)
 ج) جناس: بال و بالا (ناقص افزایشی) (ادبیات ۳، درس ۸)
 ب) حسن تعلیل: شاعر دلیل پیچیدن نامه و طومار را بی‌ارزشی خود می‌داند. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 د) کنایه: دویدن از پی کسی - دلباخته و به دنبال کسی بودن / سیر شدن - بیزاری و بی‌میل شدن (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۰

گزینه ۲

۲

۱) مراعات نظیر: آینه، نگردن، دیدارنما / حسن تعلیل: مصراع دوم دلیل شاعرانه برای نگرستن است و علت نگرستن را چهره آینه‌وار معشوق می‌داند. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 ۲) استعاره: شکر استعاره از دهان یار است. / ایهام ندارد.
 آرایه‌های دیگر: تشبیه: شکر عقیق‌رنگ به صدف گهر نماید / جناس: تنگ و ننگ / مراعات نظیر: میان دهان و خنده، صدف و گهر و عقیق
 ۳) تشبیه: قد به تیر، رخ معشوق به زهره، چهره معشوق به ماه (مه) / جناس: جان و جهان (افزایشی) (ادبیات ۳، درس ۸) / آرایه‌های دیگر: مراعات نظیر: تیر و کمان، زهره و مه
 ۴) تضاد: شب و روز / اغراق: چهره معشوق شب را مانند روز روشن می‌کند. (ادبیات ۳، درس ۲)
 آرایه‌های دیگر: تشبیه: تو مثل خورشیدی / مراعات نظیر: خورشید و روز

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۰

گزینه ۱

۳

کنایه: رخ بر رخ نهادن - روبه‌رو شدن و بوسیدن (ادبیات ۲، درس ۵)
 جناس تام: رخ به معنی چهره در مصراع اول؛ یکی از مهره‌های شطرنج در مصراع دوم. (ادبیات ۳، درس ۸)
 ایهام: رخ - ۱ - چهره ۲ - مهره‌ای در شطرنج (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 استعاره: ماه - معشوق
 تشبیه و اسلوب معادله ندارد. / مراعات نظیر در واژه‌های رخ و شاه

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۰

گزینه ۲

۴

تشبیه: لعب لعل (لب: مشبه، لعل: مشبه‌به) / اضافه تشبیهی: آتش روی (روی به آتش) هردو
 کنایه: آب گشتن - شرمساری و خجالت / خوی کردن - کنایه از شرمندگی و خجالت
 تضاد: آب و آتش
 تشخیص: حیا کردن می و شرمساری خورشید
 توضیح: در این بیت آرایه‌های مجاز، اسلوب معادله و تلمیح وجود ندارد.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۰

د) ایهام تناسب: چنگ نوعی ساز است و با دست تناسب دارد. (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ج) حسن تعلیل: دلیل یکرنگی دل من با چشم تر، اشک خونین من است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 الف) اغراق: آه ما مثل شمع است که سر به عرش می‌رساند. (ادبیات ۳، درس ۲)
 ه) حس‌آمیزی: از صدای سخن عشق خوش‌تر ندیدم. (صدا شنیدنی است نه دیدنی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ب) متناقض‌نما: کشت ما از آب سوخت و برق که خرمن را می‌سوزاند به هواداری خرمن آمده است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۰

۱) کنایه: ساکن شدن روان – آرامش یافتن / متناقض‌نما: ساکن – روان (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 ۲) جناس: سوز و ساز، ریز و راز / تشبیه: ساز عشق (اضافه تشبیهی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ۳) تشخیص: غبار بردن باد (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / کنایه: دامن فشاندن / بیت تشبیه ندارد.
 ۴) جناس: دام و دم / مجاز: دم – سخن (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۰

۱) تشبیه: بازار جهان (جهان مانند بازار است) / جناس: بازار، آزار (ادبیات ۳، درس ۸) / مراعات نظیر: نقد، بازار، سود، زیان / کنایه: مصراع اول خوب و بد دنیا
 ۲) تشبیه: شکر شکر (شکر مانند شکر است)، طوطی روان (روان به طوطی تشبیه شده است) / جناس: شکر، شکر / مراعات نظیر – طوطی، شکر، قفس / کنایه: دو سه روز – عمر اندک، در قفس ماندن – گرفتاری
 ۳) تشبیه: من مثل شهباز هستم (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / جناس: هوا، هوس / مراعات نظیر: بلبل، شهباز، هوا / کنایه: سدره نشین بودن – مقام والا داشتن
 ۴) تشبیه: جهان مانند گلستان است / جناس ندارد / مراعات نظیر: گل، گلستان، سرو / کنایه: سایه کسی را بالای سر داشتن – موردحمایت واقع‌شدن (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۰

۱) واج‌آرایی یا نغمه حروف: تکرار حرف "م" / تشخیص: سنگ استخوان مرا مومیایی کرد (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ۲) کنایه: دل خراشیدن – ناراحت کردن؛ گره‌گشایی کردن – حل کردن مشکل (ادبیات ۲، درس ۵) / مراعات نظیر – ناخن، خراشیدن، گره‌گشایی
 ۳) ایهام و مجاز ندارد.
 ۴) کنایه: گرسنه‌چشمی – حریص بودن / تضاد: بی‌نیازی و گدایی

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۰

ج) تشبیه: شکن طره هندوی تو به دامی تشبیه شده است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ه) تشخیص: به چشم شخصیت انسانی بخشیده است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 د) تلمیح: به آیه ۷۲ سوره احزاب اشاره شده است که خداوند می‌فرماید: ما امانت خویش را بر آسمان‌ها و زمین و کوه‌ها عرضه کردیم و از برداشتن آن پرهیز کردند و ترسیدند و انسان آن را بر دوش کشید و... (ادبیات ۲، درس ۱) / (ادبیات ۳، درس ۲۲)
 الف) مجاز: جام – شراب (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ب) کنایه: نقش بر آب زدن – کار بیهوده کردن (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۰

کنایه: دامن به دست آر - دست به دامن کسی شدن، متوسل شدن (ادبیات ۲، درس ۵) / (آرایه‌های ادبی، درس ۱۵)
 جناس: دست و دوست (جناس ناقص اختلافی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۰) / (آرایه‌های ادبی، درس ۱۹)
 استعاره: اهرمنان - انسان‌های پست و ناپاک (زبان فارسی ۳، درس ۱۰) / (آرایه‌های ادبی، درس ۱۱)
 تضاد: دوست و دشمن (آرایه‌های ادبی، درس ۲۲)
 توضیح: متناقض‌نما، اسلوب معادله، تشبیه و تلمیح ندارد.

کنکور سراسری علوم انسانی داخل ۱۳۹۰

ب) استعاره: آهوی وحشی - معشوق (زبان فارسی ۳، درس ۱۰)
 آرایه‌های دیگر: مراعات نظیر، تضاد، مجاز، کنایه، تکرار
 الف) تشبیه: کیمیای کفر و دین (کفر و دین به کیمیا تشبیه شده است) (زبان فارسی ۳، درس ۱۰)
 آرایه‌های دیگر: مجاز، مراعات نظیر، تضاد، کنایه
 ه) حس‌آمیزی: بوی وفا شنیدن (آمیختن حس بویایی و شنوایی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۰)
 آرایه‌های دیگر: کنایه، مجاز، تشبیه، جناس
 د) اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و شاهدی برای مصراع اول است. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 آرایه‌های دیگر: استعاره، مجاز، جناس، کنایه، مراعات نظیر
 ج) جناس تام: شیرین در مصراع اول - مطبوع، دلپذیر، دوست‌داشتنی / در مصراع دوم - معشوقه خسرو و فرهاد (ادبیات چهارم، درس ۵)
 آرایه‌های دیگر: مراعات نظیر، ایهام تناسب، مجاز، تلمیح، کنایه

کنکور سراسری علوم انسانی داخل ۱۳۹۰

در آرایه اسلوب معادله مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است و می‌توان جای دو مصراع را عوض کرد یا میان آن دو، علامت (=) گذاشت. ارتباط معنایی دو مصراع بر پایه تشبیه است. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 بیت گزینه ۱ "آرایه اسلوب معادله ندارد اما آرایه‌های "مراعات نظیر، تضاد، مجاز و ایهام" دارد.
 تشریح گزینه‌ها:
 ۲) همان‌طور که فانوس تصوّر می‌کند روشنی شمع را پنهان کرده است، دل نیز تصوّر می‌کند راز عشق را پنهان نموده است.
 ۳) همان‌طوری که تیر کج به هدف نمی‌خورد و موجب رسوائی تیرانداز می‌شود، مداخله در کار دیگران نیز موجب شرمندگی شخص خواهد شد.
 ۴) همان‌گونه که برای روشن کردن خانه تاریک، یک شمع از صد تصویر (تابلو) بهتر است، برای روشن ساختن آینه دل روشنایی از تصویر بهتر است.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۰

ج) ایهام: مدام - ۱- پیوسته، همیشه، جاوید ۲- شراب، باده (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 د) استعاره: کشتی‌شکسته - وجود شاعر (جسم شاعر) / انگشت طوفان (اضافه استعاری) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 الف) اسلوب معادله: مصراع دوم مثال و مصداقی برای مصراع اول است: همان‌طور که کشتی اگر به ساحل برسد، باز جایش در دریا است. عاشق نیز همیشه غرق دریای عشق است و راهی برای خارج شدن ندارد. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 ب) تناقض: نیک پنداشتن بدی، مفهوم متناقض‌نما است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۰

تشبیه: کلک حافظ - میوه نبات (میوه شیرین) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 مجاز: کلک (قلم) - از اشعار و سروده‌های حافظ، سخنان حافظ (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 استعاره: باغ - دیوان حافظ، ادبیات و دنیا (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 کنایه: چیدن شکرین میوه نبات از باغ حافظ - بهره‌مندی از اشعار حافظ (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۰

ج) حسن تعلیل: شاعر دلیل سياه‌شدن زلف معشوق را، ریختن خون عاشقان دانسته است. (به این علت زلف تو سیاه و عزادار است که عاشقان زیادی را کشته است) (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 ب) پارادوکس: ترکیب "جمعیت پریشان ساختن" متناقض‌نما است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 ه) ایهام: فعل "شد" دو معنی دارد ← ۱- رفت (مرد) ۲- گشت (فعل اسنادی) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 الف) اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق و نمونه‌ای برای مصراع اول است: همان‌طور که آیینۀ گداخته (صیقل داده‌شده) بی‌غبار است، اگر در دل آتش شوق باشد، غمی ندارد. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 د) تشخیص: گردن جان (اضافۀ استعاری و تشخیص) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۰

با در نظر گرفتن "حس آمیزی" گزینه های "۲" و "۴" و با در نظر گرفتن "ایهام" گزینه "۳" قابل رد شدن هستند.
 تشبیه: چو گل (ما همچون گل) (آرایه‌های ادبی، درس ۸)
 مجاز: حرف (مجاز از سخن) (آرایه‌های ادبی، درس ۱۴)
 استعاره: این باغ (استعاره از دنیا) (آرایه‌های ادبی، درس ۱۱)
 کنایه: حرفی که راه به جایی برد ← سخنی که تأثیرگذار باشد و ما را به مقصود برساند (راه به جایی بردن ← به هدف رساندن) (آرایه‌های ادبی، درس ۱۵)

کنکور سراسری علوم انسانی داخل ۱۳۹۱

ه) اسلوب معادله: مصراع دوم بیت مصداقی برای تفهیم مصراع اول است و بین اجزای دو مصراع مقایسه و تشبیه صورت گرفته است؛ دل غافل ← فرد خواب‌آلوده / تن (نفس) ← اسب (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 ج) استعاره: این صدف ← لب یا دهان فرد دیوانه / گوهر یک دانه ← سخن ارزشمند و راست (آرایه‌های ادبی، درس ۱۱)
 د) پارادوکس: بی صدا بودن آب عمر و شنیدن آواز از آن. (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 الف) تشبیه: دانۀ خال (اضافۀ تشبیهی) ← مشبّه: خال / مشبّه به: دانه (آرایه‌های ادبی، درس ۹)
 ب) جناس تام: دیوان در مصراع اول: مجموعه شعر (کتاب شعر) / دیوان در مصراع دوم: دیوها، جن ها (آرایه‌های ادبی، درس ۱۹)

کنکور سراسری علوم انسانی داخل ۱۳۹۱

ج) ایهام: دور از تو ← ۱- در دوری از تو، در هجران تو ۲- از تو دور باد (جمله دعایی) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 الف) حسن تعلیل: دلیل سرخی لبان معشوق، خوردن خون عاشقان دانسته شده است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 د) تلمیح: بیت به داستان عشق فرهاد و خسرو به شیرین اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)
 ب) تشبیه: نسیم سر زلف یار (مشبّه)، دم جان بخش مسیح (مشبّه به) / بناگوش یار (مشبّه)، سیم: نقره (مشبّه به) / بناگوش چو سیم (مشبّه) / ید بیضای کلیم (مشبّه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۱

با در نظر گرفتن آرایه های "پارادوکس" و "اسلوب معادله" گزینه های "۱"، "۲" و "۴" به سادگی قابل رد شدن هستند.
 تشبیه: نقد دل (اضافۀ تشبیهی) ← مشبّه: دل / مشبّه به: نقد (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ایهام: قلب ← ۱- دل ۲- سکه تقلبی و بی ارزش و ناخالص (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 حسن تعلیل: شاعر دلیل صرف شدن "نقد دل" خود را در راه حرام باده‌نوشی، ناخالص بودن آن می داند. (ادبیات ۳، درس ۱۷)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۱

الف) تلمیح: به داستان خضر پیامبر (ع) و آب حیات اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)
 ب) مجاز: "سر" در مصراع دوم - وجود، فرد، شخص؛ "بسا سر": چه بسیار افرادی که ... / سیو - شراب یا محتوی سیو (کوزه) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 د) ایهام - تمام: ۱- کامل (ماه بدر) ۲- کافی و بس (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ج) جناس تام - سر در مصراع اول (عضو بدن یا قصد و اندیشه) "سر" در مصراع دوم (وجود ما) (ادبیات ۳، درس ۸)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۱

استعاره: لعل روان: استعاره از اشک (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 تشبیه: چو چنگ: مشبّه (محدوف) / مشبّه به (چنگ: ساز) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 اغراق: ریختن یک دامن اشک خونین و سرخ‌رنگ (اشک لعل‌گون) (ادبیات ۳، درس ۲)
 کنایه: زلف در دامن‌کشان - با آراستگی و جلوه‌گری / یک دامن - مقدار زیاد (ادبیات ۲، درس ۵)
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۱) بیت، اغراق ندارد / استعاره: سرکه - سخنان تندوتیز / تشبیه: لب میگون (تشبیه لب یار به می از جهت سرخی) / کنایه: سرکه فشاندن - سخنان تندوتیز گفتن یا با اخم و خشم سخن گفتن
 ۲) بیت تشبیه ندارد / استعاره: گوهر - اشک / اغراق: خونین بودن چشم به دلیل اشک ریختن فراوان / کنایه: پای خاکین کردن - قدم رنجه کردن، متحمل رنج و زحمت شدن برای رفتن به جایی
 ۴) تشبیه و کنایه و اغراق ندارد / استعاره: جور آسمان (تشخیص)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۱

با در نظر گرفتن آرایه‌های "پارادوکس" و "اسلوب معادله" گزینه‌های "۲، ۳ و ۴" قابل رد شدن هستند.
 کنایه: ره به مشام نمی‌برد - آن را حس نمی‌کنم / مست بودن - شیفتگی و بی‌قراری (ادبیات ۲، درس ۵)
 مجاز: سر - تمام وجود (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 حسن تعلیل: شاعر ادعا می‌کند که دلیل مست بودن از بوی عطر نفس یار، بوی عطر و گل‌ها را استشمام نمی‌کند و آن‌ها را احساس نمی‌کند. (ادبیات ۳، درس ۱۷)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۱

ج) جناس: جوان و جهان (جناس ناقص)
 د) استعاره: باد صبا و باد شمال کسی را بشناسند یا همدم بودن با باد صبا و شمال (تشخیص و استعاره) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 الف) ایهام: مُدام - ۱- همیشگی، همواره ۲- شراب (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ه) اغراق: ویران ساختن مسیرهای سفر با اشک فراوان عاشق و ... (ادبیات ۳، درس ۲)
 ب) واج آرایه: تکرار واج‌های "ل"، "ق" و "و" ... (ادبیات ۲، درس ۲)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۱

با در نظر گرفتن آرایه‌های "اسلوب معادله" و "حسن تعلیل" گزینه‌های "۲، ۳ و ۴" قابل رد شدن هستند.
 استعاره: مهلت دادن سپهر (تشخیص) / زال - روزگار یا دنیای کهنسال (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ایهام تناسب: دستان - ۱- مکر، حيله (معنی موردنظر) ۲- لقب زال (که با زال تناسب دارد) یا زال - ۱- روزگار و دنیای پیر (معنی موردنظر) ۲- پدر رستم (که با دستان تناسب دارد) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 کنایه: ز راه مرو - گمراه نشو، منحرف نشو (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۱

با در نظر گرفتن آرایه های "تشبیه"، "مجاز" و "حسن تعلیل" گزینه های "۲"، "۳" و "۴" قابل رد شدن هستند.
بررسی آرایه های بیت:

استعاره: "تارک هفت اختر": تارک (فرقی سر) اختر (اضافه استعاری و تشخیص) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
جناس: سر، بر (جناس ناقص) (ادبیات ۳، درس ۸) / (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
کنایه: خشت زیر سر داشتن - تهیدستی و ساده زیستی // بر تارک هفت اختر پا گذاشتن - از مقام و منزلت برخوردار بودن (ادبیات ۲، درس ۵)
پارادوکس: در عین تهیدستی (خشت زیر سر داشتن) در اوج منزلت بودن (بر تارک هفت اختر پا گذاشتن) (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۱

وجود حرف ربط وابسته ساز "تا" در مصراع اول بیت، نشان دهنده آن است که مفهوم دو مصراع به هم وابسته است و مصراع ها معنی مستقلی ندارند؛ بنابراین آرایه "اسلوب معادله" ندارد. آرایه "اغراق" نیز در بیت به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) تشبیه: افتاده (مشبه)، خاک (مشبه به) // خاک (مشبه)، غبار دل آسمان (مشبه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
کنایه: افتاده - فروتن، متواضع // سرکشد - نافرمانی کند (سرکشیدن خاک - بالا رفتن آن) // غبار دل آسمان شدن - موجب تیرگی آسمان شدن. (ادبیات ۲، درس ۵)
۲) حسن تعلیل: شاعر دلیل رو به بالا بودن مژگان یار را، دست به دعا برداشتن آن ها برای شفای چشم بیمار او دانسته است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
تضاد: شفا، بیماری
۳) تشبیه: تنبور (مشبه)، طفل (مشبه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
تشخیص: زاری کردن تنبور یا بدخو شدن ساز (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۱

د) استعاره: تبسم گل و دنبال بلبل، استعاره و تشخیص (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

ج) تلمیح: اشاره به سخن معروف "کل شیء يرجع الی اصله" یا { انا لیه و انا الیه راجعون } و این مفهوم که جایگاه اصلی روح انسان "سدره المنتهی" یا عالم ملکوت است، دارد.
(ادبیات ۲، درس ۱)

ب) ایهام: کام - ۱- آرزو، ۲- دل

ه) تشبیه: دل من خاک راه است؛ دل (مشبه)، خاک راه (مشبه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
الف) تناقض: آباد شدن اساس هستی از خرابی یا ترکیب "خراب آباد" (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۱

آرایه های "تناقض" و "حسن تعلیل" در بیت به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) ایهام: مدام - ۱- همیشه، پیوسته، همواره - ۲- شراب (ادبیات ۲، درس ۱۲) / جناس تام: مدام در مصراع اول (همیشه یا شراب)، مدام در مصراع دوم (فقط به معنی شراب)
(ادبیات ۳، درس ۸)

۲) ایهام: مدام / نغمه حروف (واج آرایه): تکرار واج های "م" و "س" و مصوت "

۳) استعاره: مدام: عشق یا لب یار / دام: زلف یا عشق یار (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / جناس ناقص: دام و مدام (ادبیات ۳، درس ۸)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۱

با در نظر گرفتن آرایه های "متناقض‌نما" و "حسن تعلیل" گزینه های ۱، ۲ و ۴ به آسانی قابل حذف شدن هستند.
آرایه های بیت:

کنایه: کم نشدن سایه کسی: تداوم داشتن لطف و عنایت او (ادبیات ۲، درس ۵)

استعاره: سرو - معشوق (ادبیات ۳، درس ۲)

جناس تام: "بالا" در مصراع اول: قامت، "بالا" در مصراع دوم: مقابل پایین (عالم بالا: عالم ملکوت) (ادبیات ۳، درس ۸)

تشبیه: سایه معشوق (مشبه)، رحمتی از عالم بالا (مشبه به) - سایه معشوق سرو قامت به منزله رحمتی از عالم ملکوت است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۱

ب) کنایه: خاک می خورد - کنایه از مردن و زوال پذیری (ادبیات ۲، درس ۵)

ج) تشبیه: سخن معشوق (مشبه)، شکر (مشبه به) / قامت خرامان یار (مشبه)، سرو (مشبه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

الف) ایهام: روزی - ۱ - یک روز ۲ - رزق و قسمت روزانه (ادبیات ۲، درس ۱۲)

ه) استعاره: دست عقل (اضافه استعاری و تشخیص) / عشق زمام ز دست عقل می ستاند (تشخیص و استعاره) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

د) جناس: ملول، ملال // ملال، ملام // ملامت، ملام (ادبیات ۳، درس ۸)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۱

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۳

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۴

کنایه: جان به لب رسیدن - رنج بردن، خسته شدن، آزار دیدن و ... (آرایه های ادبی، درس ۱۵)

مجاز: حرف - سخن (به علاقه جزء به کل یا جزئیته) (آرایه های ادبی، درس ۱۴)

حس آمیزی: شیرینی کلام و تلخی حرف (در آمیختن دو حس شنوایی و چشایی) (آرایه های ادبی، درس ۲۳)

تضاد: شیرین و تلخ (آرایه های ادبی، درس ۲۲)

نکته: روش "ردّ گزینه" مناسب ترین راه برای پاسخ به این تست است؛ گزینه "۲" را با "تناقض" و "ایهام"، گزینه "۳" را با "استعاره و ایهام" و گزینه "۴" را با "تناقض و استعاره" می توان رد کرد.

کنکور سراسری علوم انسانی داخل ۱۳۹۲

استعاره و تشخیص: ای غنچه غافل (منادا واقع شدن غنچه) / دهن پیش صبا بگشا (انسان انگاشتن صبا) / تشبیه: [تو] چون گل / حس آمیزی: گریه تلخ (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

نکته (۱): راه تشخیص سریع پاسخ این تست، توجه به آرایه حس آمیزی است؛ زیرا از دیگر آرایه ها آسان تر است و یافتن آن زمان زیادی نمی برد.

نکته (۲): هر تشخیصی استعاره است، بنابراین هرگاه آرایه تشخیص در عبارت یا بیت باشد، استعاره هم خواهد بود.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۲

ج) تضاد: "بقا با فنا"

الف) اسلوب معادله: مصراع دوّم مصداق یا مثالی برای مصراع اول است: گل این بوستان (دنیا) پوشش خار است همان طوری که نوش این محنت سرا (دنیا) جذب کننده نیست است. (ادبیات ۲، درس ۲۳)

د) تلمیح: به داستان عشق مجنون به لیلی اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)

ب) کنایه: گل از روزگار چیدن - بهره بردن از روزگار (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۲

ج) ایهام: بوی - ۱ - عطر، رایحه ۲ - امید و آرزو (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ب) تضاد: جمع (آسوده) با مشویش (آشفته)
 د) جناس ناقص: تُرک، تُرک (ادبیات ۳، درس ۸)
 الف) اغراق: منقش شدن خاک کوی یار با اشک خونین (ادبیات ۳، درس ۲)
 نکته: کلید حل این تست توجه به ترتیب آرایه‌های آسان‌تر به ویژه "اغراق و تضاد" است.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۲

کنایه: پرده دری - فاش کردن راز، افشاگری، رسوا کردن (ادبیات ۲، درس ۵)
 ایهام تناسب: چنگ - ۱ - دست و پنجه (معنی مورد نظر) ۲ - ساز که با "مطرب"، "پرده عشاق: نوایی در موسیقی" تناسب دارد. (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 جناس تام: پرده (مصراع اول): نغمه و آهنگ / پرده (مصراع دوم): حجاب و پوشش (ادبیات ۳، درس ۸) / (ادبیات چهارم، درس ۱)
 نکته: روش رد گزینه، بهترین راه برای رسیدن به پاسخ درست این تست است؛ در گزینه "۱" با رد کردن "مجاز و استعاره" و در گزینه‌های "۲ و ۳" با رد کردن "استعاره و تشبیه" به جواب می‌رسیم.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۲

د) تشبیه: دل پرشکن ما (مشبّه)، زلف شب قدر (مشبّه‌به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ج) استعاره: چشم جهان (اضافه استعاری و تشخیص) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ه) اغراق: برتر دانستن بردباری خود نسبت به استقامت و بردباری کوه (ادبیات ۳، درس ۲)
 الف) تلمیح: "آتش ایمن" به واقعه ای که برای حضرت موسی (ع) در وادی ایمن اتفاق افتاد اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)
 آن حضرت به هنگام شب در وادی ایمن به جستجوی آتش می‌پردازد و از دور، بر بالای کوه طور، درختی را شعله ور می‌بیند. به طرف درخت حرکت می‌کند ولی وقتی می‌رسد این ندا را می‌شنود که "من پروردگار جهانیانم" بدین صورت است که پیامبری موسی (ع) آغاز می‌شود.
 ب) پارادوکس: کلاه گوشه ما بی‌کلهی است (کلاه ما بی‌کلاهی است) (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 یادآوری: با توجه به اینکه می‌توان واژه جهان را در ترکیب "چشم جهان" در بیت "ج" مجاز از "مردم جهان" گرفت و "گرد یتیمی" نیز می‌تواند تشبیه (اضافه تشبیهی) باشد و "گرد یتیمی پیراهن ما است" نیز تشبیه دیگری در این بیت است و "زلف شب" در بیت "د" اضافه استعاری و تشخیص است، گزینه "۳" بر گزینه "۲" ترجیح دارد؛ هرچند سازمان سنجش، گزینه "۲" را پاسخ تست دانسته باشد!

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۲

شیوه رد گزینه، مناسبترین راه برای رسیدن به پاسخ درست این تست است. با رد نظر گرفتن آرایه "تشبیه" گزینه های "۲ و ۳" حذف می‌شوند و با رد نظر گرفتن آرایه "جناس"، گزینه "۴" رد می‌شود.
 تلمیح: بیت به داستان عشق فرهاد به شیرین اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)
 ایهام: گفتار شیرین - ۱ - سخن شیرین (معشوقه فرهاد) ۲ - سخن شنیدنی و دلپذیر و نغز (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 حس آمیزی: گفتار شیرین (درآمیختن دو حس شنوایی و چشایی با هم) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 کنایه: در حالت آوردن سنگ - بسیار تأثیرگذار بودن، موجب نشاط و وجد شدن و ... (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۲

مناسبت‌ترین راه برای رسیدن به پاسخ سریع این تست نیز مانند تست شماره "۱۰" استفاده از روش ردّ گزینه است؛ گزینه "۳" با "تلمیح و ایهام"، گزینه "۳": "تناقض و اسلوب معادله" و گزینه "۴" با "تناقض" قابل حذف شدن هستند.

کنایه: پرده برداشتن - افشا کردن، فاش ساختن (ادبیات ۲، درس ۵)

اغراق: بودن هزار کوه غم بر دل یک مورچه یا باریک بودن کمر به اندازه یک تار مو ... (ادبیات ۳، درس ۲)

مجاز: سینه - دل، قلب (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

جناس: "مو" با "مور" یا "موی با مور" (ادبیات ۳، درس ۸)

تشبیه: کوه غم (اضافه تشبیهی)، موی کمر (اضافه تشبیهی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۲

ج) تناقض: معنی بیگانه آشنای من است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)

الف) مجاز: نگین - انگشتر / کف - انگشت (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

د) ایهام: پُه - ۱- بهتر، نیکوتر ۲- میوه پُه (ادبیات ۲، درس ۱۲)

ب) استعاره: نسبت دادن "پر" به ما (استعاره مکنیه) / گلستان - جایگاه معشوق (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۲

بررسی دیگر گزینه‌ها:

۱) تشبیه: صدای سایش بال‌های خیال (مشبه)، سخن (مشبه‌به) / پارادوکس: سخن، سکوت کویر را نشان می‌دهد.

۳) تشبیه: شب کویر (مشبه)، این موجود زیبا (مشبه‌به) / پارادوکس: آغاز شدن شب از بامداد

۴) تشبیه: گل‌های شعر و خیال (تشبیه شعر و خیال به گل: اضافه تشبیهی) / پارادوکس: سموم سرد (سموم: باد گرم و مهلک) سرد بودن سموم، متناقض‌نما یا پارادوکس است. (ادبیات چهارم، درس ۲۰)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۲

ب) ایهام تناسب: شیرین - ۱- عزیز و ارزشمند (معنای موردنظر) ۲- بانوی ارمنی، معشوقه فرهاد و خسرو که معنای موردنظر شاعر نیست فقط با "فرهاد" تناسب دارد. (ادبیات چهارم، درس ۵)

ه) تشبیه: در این بیت دو تشبیه وجود دارد ۱- ره عمر (عمر به ره = راه تشبیه شده) ۲- اجل به راهزن (دزد) تشبیه شده است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

د) تلمیح: این بیت به داستان حضرت موسی (معجزه او) که عصایش به فرمان خداوند به اژدها تبدیل می‌شد، اشاره دارد. (ادبیات ۲، درس ۱)

ج) حس آمیزی: سلام خشک. "سلام" با حس شنوایی درک می‌شود اما "خشک" با حس لامسه قابل درک است؛ شاعر این دو حس (شنوایی و لامسه) را به هم آمیخته است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

الف) اغراق: مصراع دوم (خرمن حاصل را در چشم مورچه‌ای کردن) (ادبیات ۳، درس ۲)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۳

ایهام: شهریار - ۱- تخلص شاعر (سیدمحمدحسین بهجت تبریزی) ۲- پادشاه (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 نغمه حروف یا واج آرایه: تکرار واج‌های "ش" و "ر" موجب آهنگین شدن بیت گردیده است. (ادبیات ۲، درس ۲)
 تشبیه: در بیت، دو تشبیه به کار رفته است: ۱- شهر عشق (اضافه تشبیهی) ۲- شاعری (شهریار) خود را به حافظ تشبیه کرده است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 تضمین: شهریار مصراع دوم بیت را از حافظ شیرازی تضمین کرده است. بیت حافظ:
 "منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن"
 بررسی گزینه‌های دیگر:

- ۱) شیرین - ایهام / بیت تلمیح به داستان خسرو و شیرین (فرهاد و شیرین) / کوه عشق - تشبیه
 ۲) بو - ایهام / به‌سان شمع - تشبیه
 ۳) بامداد وصال: تشبیه / تویی چشمه خورشید: تشبیه / زلف بامداد: تشخیص و استعاره

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۳

"دست کرم ابر" اضافه استعاری و تشخیص (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / تشبیه: "دانه امید" اضافه تشبیهی (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / "دست" و "است" جناس ناقص (ادبیات ۳، درس ۸) / استعاره: "گهر" استعاره از باران / کنایه: "زمین‌گیر بودن" کنایه از ناتوان بودن، بی‌حرکت بودن (ادبیات ۳، درس ۱۹)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۳

ه) تشبیه: عشق به آتش (همان طور که آتش گریبان خار را گرفته است، عشق نیز گریبان مرا گرفته است = مرا گرفتار کرده است). (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) آرایه های تشخیص و استعاره نیز دارد. (عشق ستیزه‌خوی گریبان شاعر را گرفته است)
 د) متناقض‌نما (پارادوکس): "هشیارتر بودن مست" و "خبردارتر بودن بی‌خبران" هر دو ترکیب متناقض‌نما هستند. (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 الف) ایهام: قربان - ۱- کمان‌دان، ترکش، دوالی که در گردن اندازند و سواران کمان خود را در آن گذارند. ۲- نزدیک شدن، صدقه، تصدق، آنچه در راه خدا تصدق کنند مانند گاو، گوسفند و ... (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 در این بیت تشبیه "غمزه و ابرو چون تیر و کمان" و مراعات نظیر (غمزه و ابرو/ تیر و کمان و قربان) نیز وجود دارد.
 ب) حس آمیزی "شنیدن بو" شاعر شنیدن "شنوایی" و "بوایی" را باهم آمیخته است. مصراع اول بیت تشبیه (دل به لاله) دارد. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ج) تلمیح: به آیه ۷۲ سوره احزاب {اِنَّا عَرَضْنَا الْاِمَانَةَ عَلَی السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ وَ الْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَّحْمِلْنَهَا وَ اَشْفَقْنَ مِنْهَا وَ حَمَلَهَا الْاِنْسَانُ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا} خداوند می فرماید: ما امانت عشق را بر آسمان و زمین و کوه عرضه کردیم و آن‌ها از حمل آن سر باز زدند و انسان آن را حمل کرد. (ادبیات ۲، درس ۱)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۳

کنایه: آب گردیدن (شدن) کنایه از شرم‌نده شدن / تضاد: آب و آتش / استعاره: "عرق شرم در شعله آتش" استعاره و تشخیص (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / حسن تعلیل: شاعر دلیل عرق شرم داشتن آتش را بی‌نقاب گردیدن فرد زیبارویی می‌داند. (ادبیات فارسی ۳، درس ۱۷) در مصراع اول بیت "تشبیه" نیز وجود دارد. (زهره جبین)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۳

مجاز: عالم - مردم، انسان ها / تشبیه: عالمی چو زلف تو بی‌قرار هستند / اغراق: بی‌قرار بودن مردم جهان با دیدن زیبایی زلف تو (معشوق) توصیفی بیش از حد معمول است. / جناس ناقص: دیده و دید / تضاد: بی‌قرار و قرار (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۳

ج) جناس: "زُفتم" و "زُفتم" / تشبیه: چون باد / کنایه: گرد از دل زُفتن (ادبیات ۳، درس ۸)
 ه) مجاز: "خون" – "کشتن" به علاقۀ "لازمیۀ" است؛ زیرا "کشتن" با خون و خونریزی همراه است. / "دست به خون کسی تر کردن" کنایه از "مرکب قتل کسی شدن" یا "در کشتن کسی دست داشتن" (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ب) حس آمیزی: در ترکیب "تلخی نشنیدم"، "تلخی" مربوط به حس چشایی است و "نشنیدم" مربوط به حس شنوایی که شاعر این دو حس را به هم آمیخته است. / جناس: پیر و شیر / تضاد: پیر و جوان (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 الف) کنایه: "فرس راندن" – "تند و چالاک به حرکت درآمدن" / "خون ریختن" – "کشتن" / "پایمال ساختن" – "زیون و خوار و خراب کردن" (ادبیات ۲، درس ۵)
 د) حسن تعلیل: شاعر در این بیت برای جاری بودن سیل در هامون و پیچیدن صدا در دل کوه، دلیل شاعرانه و غیر واقعی ذکر کرده است. شاعر دلیل جاری بودن سیل و انعکاس صدا در کوه را، غم خود می داند. (ادبیات ۳، درس ۱۷) / جمله های "کوه می نالید" و "هامون می گریست" هر دو "استعاره و تشخیص" دارند. آرایۀ "مراعات نظیر" بین کلمات "سیل، هامون و کوه" و "غم، نالیدن و گریستن" برقرار است.

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۳

د) حس آمیزی: تلخی از ایام دیدن و سخن شیرین (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 الف) حسن تعلیل: پنهان شدن آفتاب در پشت ابر را، دلیل رشک به چهرۀ معشوق می داند. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 ج) اسلوب معالجه: مصراع دوم در حکم مصداق و شاهد مثال برای مصراع اول است. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 ب) تناقض: در آغاز به پایان رسیدن (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۴

تشبیه: دار، رایب منصور ماست (دار: مشبّه / رایب (پرچم) مشبّه به) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ایهام تناسب: منصور – ۱- نصرت داده، یاری کرده شده (معنای موردنظر) ۲- حسین منصور حلاج که با "دار" تناسب دارد. (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 تناقض: سور (شادی) بودن ماتم (ادبیات ۲، درس ۱۷)
 تلمیح: اشاره دارد به داستان منصور حلاج که به دار آویخته شد. (ادبیات ۲، درس ۱) (ادبیات چهارم، درس ۱۶)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۴

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

جناس تام – داد (ندادی): دادن، بخشش، عطا کردن / داد (دادم): حق، انصاف، عدل (ادبیات ۳، درس ۸)
 تشریح آرایه های موجود در گزینه ها:
 ۱) چوب خشک مجاز از درخت / بین واژه های چوب و نی مراعات نظیر. (اغراق ندارد)
 ۲) گرداب – استعاره از دنیا / بار شکم نهادن – کنایه از وابستگی و دل نهادن / اسلوب معالجه و تشخیص دارد. (نکتۀ انحرافی طرح با آوردن واژه کشتی و طوفان می خواهد لقا کند که بیت به ماجرای حضرت نوح (ع) تلمیح دارد که البته چنین نیست.)
 ۴) دست حسن – تشخیص / پنجه از خورشید برداشتن – کنایه / ترک چشمت – تشبیه / ملک سلیمان – تلمیح (حسن تعلیل ندارد.)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۴

استعاره: ای صبر (تشخیص) / تار – هجران و درد عشق / تشبیه: دل – پروانه / ایهام تناسب: پروانه – ۱- اجازه (معنای موردنظر) ۲- نوعی حشره که با تار و شیفته (عاشق) تناسب دارد.
 جناس ناقص: کار و تار
 آرایه های دیگر: پروانه در مصراع اول با پروانه در مصراع دوم جناس تام دارند / جناس ناقص: کار و تار / تشبیه: دل – پروانه (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۴

الف) ایهام: مدام - ۱. همیشگی و دائمی ۲. شراب (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ب) تشبیه: نقد خرد؛ خرد را به نقدینه تشبیه کرده است. / ملک عشق عشق به ملک
 ج) مجاز: در مصراع دوم سر به معنای جان و زندگی است.

د) تلمیح: بیت اشاره به داستان حضرت خضر دارد که در جستجوی آب حیات، راهی ظلمات شد و پس از تحمل سختی ها به آب زندگانی جاوید دست یافت.
 ه) کنایه: پای در گل فرورفتن کنایه از پایینشدن و گرفتاری است که در بیت موردنظر به معنای اسیر و گرفتار عشق شدن است. / سرو خرامان استعاره از یار بلندقامت و فریبا
 است / تضاد زیبایی میان پای در گل بودن و خرامان بودن وجود دارد.

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۴

ج) تشبیه: خوان زمین (زمین به خوان و سفره تشبیه شده است) و اضافه تشبیهی است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ب) ایهام تناسب: قامت - ۱- اذان خفیف هنگام آغاز نماز (معنای موردنظر شاعر)، ۲- قد، بالا (با قد موزون تناسب دارد) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 د) اسلوب معادله: مصراع دوم معادل و مثالی برای مصراع اول است؛ همانطوری که دل از حق غافل شود، از تن فرمان می‌پذیرد، اسب هر جا که بخواید انسان خواب‌آلوده را
 می‌برد. (ادبیات ۲، درس ۲۳)
 الف) مجاز: فردا - قیامت (ادبیات ۳، درس ۶) / (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۵

بیت آرایه ایهام تناسب و مجاز ندارد.
 بررسی آرایه‌های دیگر گزینه‌ها:
 ۱) استعاره: آشفته و جان‌برکف بودن "آب" استعاره و تشخیص دارد. / مراعات نظیر: واژه‌های "قد و قامت و پا و کف" مراعات نظیر هستند.
 ۳) تشبیه: چو آب (شاعر خود را به آب تشبیه کرده است)
 ۴) کنایه: جان‌برکف بودن - آمادگی برای بذل جان داشتن / جناس: واژه‌های "دوان" و "روان" جناس ناقص دارند.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۵

در این بیت آرایه حسن تعلیل به کار نرفته است. آرایه‌های تضاد (لطف و قهر) و کنایه (خوردن خون کسی) وجود دارد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۲) کنایه: مست بودن سر کسی - از خود بی خود بودن، بی‌خبر بودن / سحر نداشتن شب - پایان نداشتن (ادبیات ۲، درس ۵)
 ۳) استعاره: بوی جان و لب خندان - قدح: اضافه استعاری (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ۴) ایهام: مدام - ۱- شراب ۲- پیوسته، همیشه (ادبیات ۲، درس ۱۲)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۵

مجاز: ماه و پروین - ستارگان و سیاراتی که در شب آشکار هستند. / روی - وجود (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 کنایه: رخ فروپوشیدن - پنهان و ناپدیدشدن (ادبیات ۲، درس ۵)
 تشبیه: روی تو (مشبه) آفتاب‌آسا (مشبه‌به و ادات) در شب تجلی کند. (ادبیات ۲، درس ۲۰) / (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 استعاره: خجالت کشیدن و رخ داشتن ماه و پروین (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 توجه: آرایه‌های تلمیح، حسن تعلیل، اسلوب معادله، جناس و متناقض‌نما در سایر گزینه ها، ردّ گزینه خوبی خواهند بود.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۵

د) تشبیه: به سان (مانند) دیگ دائم جوش می‌زند. (ادبیات ۳، درس ۲) / (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ب) استعاره: بخشیدن چیزی (ماجرای) به سر و لب جویبار - تشخیص و استعاره (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ج) حُسن تعلیل: دلیل آنکه مؤذّن هنگام اذان گفتن، گوشش را می‌گیرد، این موضوع دانسته شده است که کسی در روزگار، حرف حق را نمی‌تواند بشنود. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 الف) ایهام: دور از یار - ۱- هنگام دوری از یار (فراق) ۲- دور از یار باد (کباب‌شدن دل دور از یار باشد) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ه) در توصیف اشک (آب دیده) اغراق و بزرگ‌نمایی کرده است. (آن را صد برابر طوفان نوح دانسته است) (ادبیات ۳، درس ۲)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۵

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۴ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۴ تابستان ۱۳۹۸

۱) تشبیه: کوه فضل (فضل: مشیّه، کوه: مشیّه‌به) اضافه تشبیهی / تضاد: گریان و خندان
 ۲) استعاره: گریان بودن ابر و خندان بودن برق / جناس: شکوه و کوه، وجود و جود / (ادبیات ۳، درس ۸)
 ۴) تشخیص: گریان بودن ابر و خندان بودن برق (تشخیص و استعاره) / مراعات نظیر: کوه و جبال و ابر و برق و سحاب

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۵

ب) حسن تعلیل: دلیل حرکت سریع ابر از سر دریا، باخبرشدن از اشک‌بار بودن (تر بودن) چشم شاعر دانسته شده است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 الف) ایهام تناسب: سعی - ۱- هفت بار دوییدن میان صفا و مروه که از لوازم حج است (معنای موردنظر) ۲- کوشش (با کوشیم تناسب دارد) / صفا - ۱- روشنی، پاکی و خلوص (معنای موردنظر) ۲- نام تپه و کوهی کم ارتفاع در کنار مسجدالحرام (با احرام، قبله، سعی و مروه تناسب دارد) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 ه) استعاره: دامن فرصت (اضافه استعاری و تشخیص) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 ج) تشبیه: ناوک دل‌دوز قضا (قضا به ناوک تشبیه شده است) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 د) اسلوب معادله: همان طوری که مشت آبی خواب سنگین را تار و مار می‌کند، قطره اشکی می‌تواند موجب ویرانی عالم شود. (ادبیات ۲، درس ۲۳)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۵

حسن تعلیل: شاعر دلیل مجنون نامیده‌شدن درخت بید را، بی‌حاصلی آن دانسته است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)
 ایهام تناسب: مجنون - ۱- مجنون (صفت بید است که معنای موردنظر شاعر است) ۲- دیوانه (با دیوانگی تناسب دارد) (ادبیات ۲، درس ۱۲)
 اسلوب معادله: همان طوری که تنگ‌دستی مایه دیوانگی است، درخت بید نیز از غم بی‌حاصلی لقب مجنون گرفته است. (ادبیات ۲، درس ۲۳)

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۵

استعاره: گل خندان ← معشوق (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 حس آمیزی: رنگ سخن (آمیختن دو حس بینایی و شنوایی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 کنایه: لب بستن از سخن ← خاموش بودن، ساکت‌شدن (ادبیات ۲، درس ۵)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۵

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۸ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۸ تابستان ۱۳۹۸

تشبیه: طوفان بلا (بلا به طوفان تشبیه شده) و سیل غم (غم به سیل تشبیه شده) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 استعاره: خانه ← وجود انسان و شاعر، دل شاعر (ادبیات ۳، درس ۱۳)
 آرایه‌های دیگر بیت:
 کنایه: دلداه ← عاشق‌شدن (ادبیات ۲، درس ۵)
 مراعات نظیر: سیل و طوفان، دل و دیده و غم
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) استعاره: رقصیدن باد صبا (تشخیص و استعاره) / کنایه: باد پیمودن ← کار بیهوده و بی‌فایده کردن / آرایه تشبیه ندارد.
 (۲) مراعات نظیر: مهر و عهد و پیمان و سوگند / آرایه‌های استعاره و تشبیه ندارد. (ادبیات ۲، درس ۵)
 (۳) جناس تام: صورت اول: تصویر، عکس، صورت دوم: چهره، ظاهر / آرایه‌های استعاره و تشبیه ندارد.

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۵

(د) حس آمیزی: "صورت شیرین" آمیختن دو حس بینایی (صورت) و چشایی (شیرین) صورت گرفته است. (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 (ج) تلمیح: اشاره دارد به داستان حضرت آدم که دانه گندم موجب فریب و رانده شدن او از بهشت شد. (ادبیات ۲، درس ۱)
 (الف) کنایه: به باد دادن خاک کسی ← کشتن و نابود کردن او (ادبیات ۲، درس ۵)
 (ب) جناس تام: تاب اول: پیچ و شکن زلف، تاب دوم: تحمل، شکیبایی، قرار، آرامش (ادبیات ۳، درس ۸)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۵

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۳ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۳ تابستان ۱۳۹۸

(د) استعاره: بوی محبت (اضافه استعاری) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 (ه) کنایه: سر بر خط کسی داشتن ← تسلیم‌شدن، فرمان‌پذیر بودن، اطاعت کردن (ادبیات ۲، درس ۵)
 (ج) حس آمیزی: شنیدن بو (آمیختن دو حس شنوایی و بویایی) (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 (الف) جناس: واژه‌های کوی و بوی جناس ناقص دارند. (ادبیات ۳، درس ۸)
 (ب) تناقض: بیگانه کردن آشنایان ترکیب متناقض‌نما است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۵

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۶ تابستان ۱۳۹۸

کنایه: از دست دادن ← گم کردن، فاقده شدن / فروکشیدن [کاروان] ← اقامت کردن در جایی، ماندن (ادبیات ۲، درس ۵)
 استعاره: ره (راه) ← زیاده‌خواهی، افزون‌طلبی (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۲) جناس: ندارم و ندارد (ادبیات ۳، درس ۸) / استعاره به کار نرفته است.
 (۳) اغراق: هر شب‌نم صد بحر (دریای) آتشین باشد، توصیفی اغراق‌آمیز است (ادبیات ۳، درس ۲) / بیت اسلوب معادله ندارد.
 (۴) تشخیص: قامت برای چنگ (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / حس آمیزی به کار نرفته است.

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۵

جناس: طوفانی و طولانی / تضاد: وصل و هجران

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ایهام تناسب: چنگ (مصراع اول) - ۱- پنجه (معنی موردنظر)، ۲- نوعی ساز که سری خمیده دارد (عود و سازی با بنوازی تناسب دارد) / آرایه حسن تعلیل ندارد.
 (۲) پارادوکس: گریان و خندان شدن و سرمایه خنده شدن گریه / آرایه حس آمیزی ندارد.
 (۴) تلمیح: اشاره دارد به چشمه آب حیات و نوشیدن حضرت خضر از آن / آرایه استعاره ندارد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۶ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۶ تابستان ۱۳۹۸

بیت ج) تشبیه: من همچو دیوانه

بیت ب) اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق و مثالی برای مفهوم مصراع اول است.

بیت هـ) ایهام: درنگبرد - ۱- اثر نمی‌کند، ۲- شعله‌ور نمی‌شود، روشن نمی‌شود.

بیت الف) استعاره: ماه خرگهی - یار، معشوق

بیت د) اغراق: بزرگ‌نمایی در بیان اشک چشم سعدی که آسیابی را می‌چرخاند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

کنایه: ترش نشستن - اخم کردن / تیزی کردن - تندخویی / حس آمیزی - شیرینی گفتار
 ایهام تناسب: شور - ۱- هیجان (معنی موردنظر)، ۲- مزه شور که با شیرین و تلخ تناسب دارد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

در بیت گزینه "۳" آرایه ایهام به کار نرفته است و واژه "شیرین" تنها در یک معنا (نام معشوقه معروف فرهاد) به کار رفته است؛ کنایه‌های بیت: طمع بریدن - ناامید شدن، امید نداشتن / عنان به کسی سپردن - اختیار عمل را به کسی دادن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ایهام: بو (در مصراع اول) - ۱- رایحه، ۲- امید و آرزو / هواخواه کسی یا چیزی بودن - علاقه‌مند بودن به کسی یا چیزی، دوستدار کسی یا چیزی بودن

(۲) ایهام: شیرین - ۱- مزه شیرین، ۲- معشوقه فرهاد / کنایه: خون از دیده باریدن - اشک ریختن و غمگین بودن

(۴) ایهام: قلب - ۱- دل، ۲- مرکز سپاه

کنایه: خیال پختن - طمع و توقع داشتن، اندیشه بیجا و بی‌فایده در ذهن خنجر دادن، تصوّر و خیال بیجا در ذهن آوردن

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۸ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۸ تابستان ۱۳۹۸

استعاره: گوشمالی دادن عشق، کسی را (تشخیص هم دارد)

کنایه: گوشمالی دادن - تشبیه کردن

جناس ناقص: زیر، زار

واج‌آرایی: تکرار واج‌های "ز، ا، ر..."

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۶

بیت ج) اغراق: زیاده‌روی و بزرگ‌نمایی در توصیف چهره روحانی مخاطب
 بیت د) تضاد: باقی، فانی
 بیت ب) تشبیه: جام لاله (اضافه تشبیهی) / شبنم به راح (شراب) / ابر نیسانی به ساقی
 بیت الف) ایهام: قانون ← ۱- آیین و مقررات، ۲- نام کتابی معروف از ابن‌سینا در طب

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۸ تابستان ۱۳۹۸

گزینه ۴:
 اغراق: بزرگ‌نمایی در بیان اشکی که به اندازه صد جوی باشد.
 حسن تعلیل ندارد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۱) پسته استعاره از لب خندان معشوق / تشبیه: لب معشوق (پسته) به قند تشبیه شده و بر آن ترجیح داده شده است.
 ۲) حس‌آمیزی: شنیدن بو / بیت جناس تام ندارد.
 ۳) ایهام تناسب: روی ← ۱- چهره (معنی موردنظر) ۲- فلز روی که با کیمیا و زر تناسب دارد. / بیت آرایه پارادوکس ندارد.

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۶

بیت د) مجاز: خاک ← قبر، سنگ قبر، مزار
 بیت الف) تشبیه: سر (مشبه)، نعل (مشبه‌به)
 بیت ج) تناقض: عدل بودن بیداد و کرامت بودن جفا
 بیت ب) جناس: ارزم، ورزم

کنکور سراسری هنر داخل ۱۳۹۶

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۷ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۷ تابستان ۱۳۹۸

بررسی سایر گزینه‌ها:
 ۱) پارادوکس: "از ره کفر به سرمنزول ایمان رسیدن" مفهومی متناقض‌نما است. / حس‌آمیزی: ندارد.
 ۲) اغراق: با یک جرعه از باره، صد صوفی مست شوند، اغراق‌آمیز است. / تشبیه: ندارد.
 ۳) اسلوب معادله: مصراع دوم بیت گزینه ۳ مصداق و معادلی برای مصراع اول است. / تضاد: ندارد.
 ۴) ایهام تناسب: عین: ۱- نهایت، کمال (معنای موردنظر) ۲- چشم که با ابرو تناسب دارد. / ایهام تناسب: مایل‌شدن: ۱- میل کردن، رغبت نموده (معنای موردنظر)، ۲- کج‌شدن، منحنی گشتن (با واژه ابرو تناسب دارد)

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۶

تشبیه: مژگان (مشبه) به خارها (مشبه‌به) تشبیه شده است.
 ایهام تناسب: سودا: ۱- عشق، هوس (معنای موردنظر شاعر)، ۲- دادوستد، خریدوفروش (با بازار تناسب دارد)
 کنایه: خار چشم بودن کنایه از "مایه زحمت و ناراحتی بودن" / "افتاده بودن" کنایه از بیچاره و درمانده، عاشق و دلداه بودن
 تشخیص: چشم گلستان / سودای گل

کنکور سراسری زبان داخل ۱۳۹۶

استعاره (تشخیص): انگشت خاییدن نیشکر
 حس آمیزی: نطق شکرین
 نغمه حروف: تکرار واج "ش"
 کنایه: لب گشودن - سخن گفتن / انگشت خاییدن - افسوس خوردن

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۶
 قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۷ تابستان ۱۳۹۸

بیت ج) ایهام تناسب: چنگ - ۱- پنجه و دست (معنی موردنظر) ۲- نوعی ساز که با مطرب و... تناسب دارد.
 الف) استعاره: گلستان صفا - کوی و دیار معشوق
 بیت ب) کنایه: کام (مقصود) در کام (دهان) نهنگ طلبیدن - خطر کردن
 بیت د) حس آمیزی: گفتن [حرف] تلخ و لطیف و لذیذ بودن سخن یار

کنکور سراسری ریاضی و فیزیک خارج از کشور ۱۳۹۶

در گزینه "۳" یک تشبیه به کار رفته است: من چون ساز از دست تو گله دارم.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۱": مرغ دل (اضافه تشبیهی) ۲- قفس سینه (اضافه تشبیهی) ۳- بلبل ساز (اضافه تشبیهی)

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

بیت الف) بهشت (فردوس) و بهشت (گذاشت، رها کرد) - جناس تام
 بیت ب) سرخ‌رویی خاقانی از سرسبزی سخن او نیست، بلکه از آن است که آتش غم را بسیار دمیده است. - حسن تعلیل
 بیت ج) گرفتار آزاد - پارادوکس (متناقض‌نما)
 بیت د) سهی سرو - استعاره از قامت یار

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۴ تابستان ۱۳۹۸

تشبیه: بیت "د": "آتش سودای عشق" - "مانند دیگ جوشان بودن"
 استعاره: بیت "ب": "فلک": تشخیص و استعاره
 حسن تعلیل: بیت "ج": آوردن دلیل ادبی و شاعرانه - مؤذن هنگام اذان گفتن به این دلیل گوش خود را می‌گیرد که در دنیا کسی سخن حق را نمی‌شنود.
 ایهام: بیت "الف": دور از یار: ۱- در فراق یار ۲- دور از جان یار
 اغراق: بیت "ه": مصراع اول در بیان شدت اشک و زاری اغراق دارد.

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۴ تابستان ۱۳۹۸

ج) سنبل: استعاره از زلف / ه) آبروی فقر و قناعت: تلمیح به سخن امام علی (ع)، "آبروی فقر و قناعت": تشخیص / د) زبان: مجاز از سخن / ب) پرده دریدن: کنایه از افشا کردن / الف) تلمیح به معجزه زنده کردن مردگان توسط حضرت عیسی

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۶ تابستان ۱۳۹۸

بیت "ج": پریشان و جمع: تضاد / متناقض نما در بیت دیده نمی‌شود.
 بیت "ه": اغراق ندارد. / تیر از شست رفت: کنایه از اینکه دیگر نمی‌توان کاری کرد.
 تشریح بیت‌های دیگر:
 بیت "الف": لب لعل: تشبیه / چشم می‌پرست، چشم مست: تشخیص
 بیت "ب": دل سنگ، بنیاد صبر: استعاره / آب شدن دل: کنایه از نهایت نگرانی و اندوه
 بیت "د": گله داشتن رخسار: تشخیص / تاب نگه گرم: حس آمیزی

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۸

بیت "ج"، ایهام: "باز": ۱- دوباره ۲- آشکارا "دامن تر": ۱- گناهکار ۲- دامن مرطوب / بیت "ب"، تشبیه: آتش به آه و چشم به چشمه تشبیه شده است. / بیت "د"، تضاد: وصل و هجر / بیت "الف"، جناس: هوا (گاز بی‌رنگ و بو) و هوا (عشق) / بیت "ه"، حسن تعلیل: شاعر علت همیشه سبز بودن سرو را ترک تعلقات دنیا و داشتن آزادگی می‌داند.

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۸

گزینه "۴": گل رخسار: تشبیه / بیت آرایه ایهام ندارد.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۱": آتش: استعاره از عشق / آب چشم چون جوی: تشبیه
 گزینه "۲": خاک، باد، آب، آتش: تناسب / آب حیوان: اشاره به آب حیات که در ظلمات است. (تلمیح)
 گزینه "۳": سینه: مجاز از دل / علت گرمی آفتاب، صفای سینه ما است: حسن تعلیل

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۸

استعاره: "لعل" استعاره از "لب" / ایهام ندارد.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۱": تلمیح: مصراع دوم، اشاره‌ای است به داستان فرهاد، عاشق شیرین / حسن تعلیل: شاعر دلیل داغدار بودن لاله‌ها را سوگواری آن‌ها بر مرگ فرهاد دانسته است.
 گزینه "۲": ایهام: "دور از تو": ۱- در هجران تو ۲- از تو دور باد (جمله دعایی) / تشبیه: آتش عشق
 گزینه "۴": واج آرایه: تکرار واج "ش"، "ر" / اسلوب معادله: مصراع دوم مصداق و مثالی برای توجیه مفهوم مصراع اول است.

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

"مژه مانند خنجر": تشبیه / "سر" مجاز از "فکر و اندیشه" / "مست و دست" و "در و سر": جناس ناقص (ناهمسان) / "ترک" استعاره از "رخسار زیبا" / "فتنه" استعاره از "رخسار زیبا"

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

"دامان فلک" و "نثار کردن فلک": تشخیص / "علت وجود ستارگان این است که آسمان می‌خواهد آن‌ها به‌پای محبوب نثار کند": حسن تعلیل / تشبیه ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "همچون قلم": تشبیه / "زبان قلم": تشخیص / "علت بریدن سر قلم، بریدن نامی غیر از نام دوست بوده است.": حسن تعلیل

گزینه ۲: "کوه درد": تشبیه / "نالیدن خامه": تشخیص / "صدای قلم بر روی کاغذ، ناله او از غم نویسنده است.": حسن تعلیل

گزینه ۳: "مهر رخت": تشبیه / "نشان یافتن و جمال ماه": تشخیص / "اگر مردم جهان ماه را نگاه می‌کنند، به این دلیل است که نشان از زیبایی و مهربانی چهره تو دارد.": حسن تعلیل

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "شب‌نم مانند مهر است" تشبیه / "دهان غنچه" تشخیص / "شاعر علت شب‌نم روی گل را مهری بر دهان غنچه از شرمندگی خنده یار می‌داند.": حسن تعلیل

گزینه ۲: "کوه درد" تشبیه / "نالیدن خامه" تشخیص / "صدای قلم بر روی کاغذ را نالیدن او از دست غم‌های نویسنده می‌داند.": حسن تعلیل

گزینه ۳: "مهر رخت" تشبیه / "نشانی یافتن ماه" تشخیص / "اگر مردم جهان ماه را نگاه می‌کنند به این دلیل است که عشق چهره تو (معشوق) در او نیز وجود دارد.": حسن تعلیل

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۸

بیت "ج" - مجاز: "سینه" مجاز از "دل"

بیت "د" - حسن تعلیل: دلیل کوتاه‌شدن شمع (ذوب‌شدن شمع)، تلاش آن برای رسیدن به خاکستر پروانه است.

بیت "الف" - تشبیه: بحر رحمت / موجۀ دریا مانند صیقل است.

بیت "ب" - اسلوب معادله: احسان دشمن خون‌خوار را از ستم بازمی‌دارد، همان‌طوری که سیر داشتن شیر، موجب رام‌شدن آن می‌شود.

بیت "ه" - کنایه: "زبان‌درازشدن" کنایه از "گستاخ‌شدن" است. / "مهر خاموشی بر لب کسی زدن" کنایه از "ساکت کردن" است.

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۶ ۱۳۹۸

بیت اسلوب معادله ندارد. در مصراع اول، "گل رعنا" استعاره از "معشوق" است، بنابراین تشخیص نیست. / "هزار" به معنای "بلبل" و "هزار" به معنای "عدد هزار": جناس تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "واج‌آرایی" / اسلوب معادله: مصراع دوم مثالی برای مصراع اول است.

گزینه ۲: تلمیح: اشاره به داستان آب حیات / تشبیه: دعای زنده‌دلان در شب به آب حیات در تاریکی

گزینه ۳: ایهام: نوا: ۱- رونق و نیکویی حال ۲- نغمه / کنایه: "دل تهی کردن از خود" کنایه از "ترک تکبر و خودخواهی"

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۶ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۶ ۱۳۹۸

ب) شیرینی کام مرا تلخ کرد: تناقض / د) همان‌طور که شب، نمی‌تواند گوهر شب‌تاب را مخفی کند، ژلف سپاه او نیز قدرت پنهان کردن دل بی‌تاب را ندارد: اسلوب معادله / الف) پشت دست به دندان گزیدن کنایه از "حسرت خوردن" / ج) "تاب" در مصراع اول: "ناراحتی و خشم" و "تاب" در مصراع دوم: "پیچ و شکن": جناس همسان (تام)

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۸ ۱۳۹۸

دهان، میان (کمر): مراعات نظیر / اسلوب معادله ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه "۱": چشم غم‌پرست، شمع: استعاره و تشخیص / بیماری هجر، من گریانم چو شمع: تشبیه

گزینه "۳": این که ماه را با انگشت به هم نشان می‌دهند به دلیل این است که ماه کاملاً خود را شکسته است: حسن تعلیل / خود را شکستن: کنایه از تواضع، انگشت‌نما ساختن:

کنایه از مشهور ساختن

گزینه "۴": فنا، بقا: تضاد / ساقی، باقی: جناس

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۸

الف) زر و آهن مجاز از پول و شمشیر است.

ب) نعمت دنیا به آب شور تشبیه شده است.

ج) مهر در دو معنای محبت و خورشید ایهام دارد.

د) جواب تلخ حس‌آمیزی دارد.

گزینه دو علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

گزینه دو علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

گزینه دو ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۲ تابستان ۱۳۹۸

خندیدن میان گریه: متناقض‌نما

چون شمع: تشبیه

زبان داشتن شمع: تشخیص و استعاره

زبان آتشین داشتن: کنایه از زبان‌آوری

در نمی‌گیرد: هم به معنای "اثر نمی‌کند" و هم به معنای "آتش نمی‌زند"، ایهام دارد.

گزینه دو علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

گزینه دو علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

گزینه دو ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

استعاره: اینکه صدف بتواند از سخن گفتن پرهیز کند (تشخیص و استعاره)

تشبیه: شاعر (صائب) مشبه / خار و خس ← مشبه‌به

واج‌آرایی: تکرار صامت‌های "ر - ز - خ"

تناسب: موج - صدف

حسن تعلیل: شاعر دلیل جایگاه مروارید شدن مخزن اسرار همچون صدف را پرهیز کردن او از سخن گفتن دانسته است.

کنایه: زبان‌بازی کنایه از سخن گفتن، تملق و چاپلوسی

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۳

ب) اسلوب معادله در این بیت مشهود است.

ج) کلمه هزار به معنی عددی آن به کار رفته است و در معنی بلبل با برخی کلمات بیت ایهام تناسب می‌سازد.

د) بین واژگان "در، هر و سر" جناس وجود دارد.

الف) میوه استعاره از خوشی‌های دنیا است و شاخ پست استعاره از دنیا.

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۶

الف) دور از تو ایهام دارد - ۱ - در دوری از تو ۲ - به دوراز تو باد!
 ب) امان ندادن آتش به آتشپرست تشخیص است.
 ج) آدم‌صفت یعنی مانند آدم (تشبیه)، در ضمن این بیت تلمیح به داستان حضرت آدم (ع) دارد.
 د) این بیت تلمیح به داستان حضرت سلیمان (ع) دارد.
 هـ) شاعر علت خمیده‌شدن قامت انسان‌ها را به هنگام پیری، این می‌داند که مرجع نهایی انسان خاک است، از آنجایی که علت واقعی خمیده‌شدن قامت انسان چیز دیگری است، پس بیت حسن تعلیل دارد.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۶

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۶

در گزینه سوم بین دو مصراع رابطه اسلوب معادله برقرار نیست و دو مصراع به لحاظ نحوی به یکدیگر وابسته هستند: از زمانی که کوه‌کن خون خود را در دامن کوهسار ریخت، لاله‌ای بی‌داغ از دل سنگ برنمی‌آید.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۶

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۶

لب مانند آتش - تشبیه
 آب حیات - تلمیح
 از آب آتش درگرفته است - متناقض‌نما
 آتش در ما گرفته است - کنایه

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۵

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۵

استعاره: دریا استعاره از هرگونه حقیقت گسترده و دست‌نیافتنی مانند شناخت خدا، اسرار جهان هستی یا عشق است.
 ایهام: هوا - ۱ - امید ۲ - گاز تنفسی
 تلمیح: اشاره به داستان کشتی حضرت نوح (ع)
 تشبیه: تو (مخاطب، مشبّه) به حباب (مشبّه‌به)

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۴

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۴

حاجت از بی‌حاجتی - پارادوکس / سلسله تدبیر - تشبیه / دل خراشیدن - کنایه / برخاست و بنشست - تضاد / مه نکوسیر - استعاره

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۵

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۵

چشم دارم: کنایه / من چون نقش پا گردیده‌ام: تشبیه / شیرین‌زبانی: حس‌آمیزی / گلشن، گل، گلچین: مراعات نظیر / خواب، بیداری: تضاد

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۵

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۵

اگر خود (مثل) پور دستان هستی: تشبیه
دستان اول به معنی فریب است و دستان دوم نام پدر زال: جناس تام
دستان اول به معنی فریب است، اما در معنی دست‌ها با تن و دست ایهام تناسب می‌سازد.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳۹۶ ۵
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳۹۶ ۵

بیت "ب": خوش خلوتی در انجمن ← متناقض نما
بیت "الف": شیرین سخن ← حس آمیزی
بیت "ج": من مثل آن شهرم / سیلاب محبت ← تشبیه
بیت "د": تازه، کهن ← تضاد

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۷

مشک: استعاره از موی سیاه / کافور: استعاره از موی سفید
مشک، کافور: مراعات نظیر
سپیدشدن مو و خم شدن پشت غیرطبیعی است و به معشوق ربط داده است: حسن تعلیل

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۸
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۸

تضاد: کذب، راستی، بیت "د" / تلمیح: خلقت انسان از آب و گل، بیت "الف" / اسلوب معادله: بیت "ج" / کنایه: چشم آن دارم. بیت "ب"

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۹
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳۹۵ ۹

در بیت گزینه "د"، "حسن تعلیل" بسیار آشکار است. علت خونین (سرخ‌رنگ) شدن آسمان به هنگام غروب آفتاب، قطره‌ای از غم و اندوه مجنون عاشق است که بر آسمان ریخته‌اند. (علت غیرواقعی و ادبی)
در بیت گزینه "الف"، بین واژه‌های "شانه" و "شانه" جناس تام وجود دارد. شانه اول به معنی "شانه مو" و شانه دوم به معنی "کتف" است.
در بیت گزینه "ب"، "سرو" استعاره از معشوق، محبوب و یار است.
در بیت گزینه "ه"، "مرغ دل" اضافه تشبیهی است (تشبیه بلیغ اضافی).
در بیت گزینه "ج"، "حرف رنگین" حس آمیزی است.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳۹۴ ۱۰
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳۹۴ ۱۰

گزینه "الف": چشمه چشم: اضافه تشبیهی
 گزینه "ب": جوی "جوی آب" و جوی "فعل امر از جستن": جناس تام
 گزینه "ج": شفا بودن رنج و دوا بودن درد: تناقض
 گزینه "د": سیاه بودن شب به علت دوری از معشوق است: حسن تعلیل
 گزینه "ه": ماه استعاره از چهره معشوق و مشک استعاره از زلف سیاه معشوق

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۶

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۶

مصراع دوم - متناقض‌نما / مصر وجود، زندان دنیا - تشبیه / است، نیست - تضاد

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۵

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۵

حسن تعلیل - علت ناله بلبل را پرپر شدن گل می‌داند. / تشبیه - دل مانند آینه / مجاز - جام مجازاً شراب / اسلوب معادله - مصراع اول حرف دل شاعر و مصراع دوم یک تمثیل است.
 تلمیح - به آیه قرآن { انا عرضنا الامانة على السموات و الارض... }

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۵

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۵

الف) "دامن چیدن" کنایه از ترک کردن است.
 ب) "خانه" استعاره از دنیا
 ج) "روی نهادن" ایهام دارد: ۱- به سمت جایی رفتن ۲- سجده کردن
 د) مراعات نظیر بین "شمشیر و سپر"
 ه) "قامتم صورت چنگ شد" یعنی قامتم مثل چنگ (خمیده) شد. (تشبیه)

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۶

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۶

الف) چین زلف ایهام دارد: ۱- کشور چین / ۲- چین و شکن
 ب) شمع، شعله خود را به لبخند معشوق تشبیه کرده است، به همین دلیل و به غرامت این خطایش، باید ایستاده بسوزد: حسن تعلیل
 ج) تلمیح به داستان حضرت یوسف و به چاه افتادن ایشان
 د) پیاله: مجاز از شراب

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۶

گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۶

الف) آواره شدن عقل "تشخیص" دارد.
 ب) اینکه اولیای خدا غایب اند و در عین حال حاضران با خبری هستند، "تناقض" دارد.
 ج) بلبلانه نعره زن؛ یعنی مثل بلبل نعره بزن؛ بنابراین "تشبیه" دارد.
 د) مدام در دو معنی دائم و شراب به کار رفته است؛ پس در بیت "ایهام" داریم.
 ه) در جمله "کوزه اندر جوی ریز" کوزه "مجاز" از آب داخل کوزه است.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳ ۱۳۹۶
 گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳ ۱۳۹۶

عشقی که اخلاقی همچون پلنگ است = تشبیه و تشخیص
 جوان و پیر، گل و خار = تضاد
 گل و خار = مراعات نظیر (تناسب)
 مصراع دوم مثالی است برای مصراع اول و دو مصراع استقلال نحوی دارند = اسلوب معادله
 بزم شعله = اضافه تشبیهی
 در بیت ایهام، ایهام تناسب و حسن تعلیل وجود ندارد.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۳ ۱۳۹۶
 گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۳ ۱۳۹۶

الف) شاعر اشک خود را همچون طوفان نوح می داند: تلمیح، تشبیه و اغراق
 ب) غم از مقابل ما فرار می کند مانند فرار خان و قیصر از مقابل شاه: تشبیه و تشخیص
 ج) تلمیح به آیات هشت تا ده سوره صافات، مبنی بر راندن شیاطین با شهاب سنگ ها
 د) زندگانی تلخ: حس آمیزی
 ه) عود در معنی چوب معطر به کار رفته است، اما در معنی ساز عود، با مطرب و چنگ تناسب دارد.

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۶
 گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۶

الف: "پیر منحنی" استعاره از "ساز چنگ"
 ب: کلام خشک (شنوایی + لامسه) حس آمیزی
 ج: مصراع اول مثالی است برای اندیشه مطرح شده در مصراع دوم، بنابراین بیت اسلوب معادله دارد.
 د: "مشتری" در معنی "خریدار" در بیت به کار رفته، در معنی "سیاره مشتری"، با "کیوان" ایهام تناسب می سازد.
 ه: بیت تلمیح به آیه "امانت" دارد.

گزینه دو علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۷
 گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۷
 گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۷

تشخیص - پای خیال
حسن تعلیل - علت خمیده شدن قامت، "سر در برابر خیال معشوق نهادن" عنوان شده است.
تشبیه - قامت به هلال
مراعات نظیر - پا، سر و قامت

- گزینه دو علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۷
گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۷

الف) حسن تعلیل: علت زردی برگ در پاییز، جدایی عنوان شده است.
ب) استعاره: زر قلب استعاره از دشنام
ج) تلمیح: بیت تلمیح به داستان حضرت یوسف (ع) دارد.
د) جناس: بر اساس واژه "تار"، در بیت جناس تام به کار رفته است.
ه) تناقض: کسی را که نمی‌شود خیال کرد، در خیال من است.

- گزینه دو علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷
گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷

الف) حسن تعلیل: علت اینکه گل سرخ و لاله به پای درخت سرو افتاده‌اند، این عنوان شده است که درخت سرو، قامتی چون معشوق دارد.
ب) استعاره: تراوش کردن گله (استعاره مکنیه)
ج) تلمیح: بیت تلمیح به دو داستان جام جهان‌نمای جمشید و کشته شدن سیاوش دارد.
د) تناقض: تو هزار گناه هم مرتکب شوی، باز بی‌گناهی.
ه) مجاز: "بیت" در این گزینه، مجاز از شعر و ترانه است.

- گزینه دو علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷
گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷

"لب" در معنی عضوی از بدن، با "سر" ایهام تناسب می‌سازد. شاعر خودش را به گل تشبیه کرده است. "سرو" استعاره از معشوق است و بین "سرو" و "سر" و نیز بین "بر" و "سر" جناس است.

- گزینه دو علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷
گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۴ ۱۳۹۷

الف) کام (آرزو) و کام (دهان) جناس تام دارند.
ب) شاعر علت با سر حرکت کردن قلم را اشتیاق به دوست می‌داند. (= حسن تعلیل)
ج) مصراع دوم، مثال مصراع اول است و هر مصراع استقلال نحوی دارد. (= اسلوب معادله)
د) تو کان (مثل) نباتی. (= تشبیه)
ه) قانون و تار در معنی "ساز قانون و ساز تار" با موسیقی و آواز ایهام تناسب می‌سازند.

- گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷
گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷

الف) تشبیه: یوسف جان
 ب) تشخیص: جگر سنگ
 ج) اسلوب معادله: مصراع دوم، مثال مصراع نخست است.
 د) حسن تعلیل: علت نگرستن زیبارویان به آینه، بینوایی و فقر آینه دانسته شده است.
 هـ) تشخیص: کلاه حباب

گزینه دو علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۷
 گزینه دو ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۷

"دست، هست و مست" جناس دارند، اما تناقض در بیت به کار نرفته است.
 تشریح گزینه‌های دیگر::
 گزینه ۱: "مجاز: شهر ← مردم شهر / تضاد: "زیر" و "زیر"، "بی‌خبر" و "باخبر"
 گزینه ۲: "نغمه حروف: تکرار واج‌های "س، ش، ی" / کنایه: "با خویش نبودن" کنایه از "هوشیار نبودن، مست بودن"
 گزینه ۴: تشبیه: "رخساره‌ها به سیم (نقره)" و "قذ الف به حرف جیم" تشبیه شده است. / استعاره: دو نیم شدن ماه از غم (تشخیص) و هر تشخیص استعاره نیز محسوب می‌شود. / "جیم" استعاره از "قد خمیده"

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۴

"چو چنگم" تشبیه / "لعل روان" استعاره از "اشک" / "از مژه یک دامن لعل روان (اشک) فشاندن" اغراق دارد. / "دامن‌کشان" و مصراع دوم کنایه

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۳

بیت "د": "مروارید دندان" تشبیه / بیت "ج": "گنبد عالم" استعاره از "آسمان" / بیت "الف": "شاعر علت گلاب گرفتن از گل را سوختن در آتش عشق محبوب زیبارو می‌داند" حسن تعلیل / بیت "ب": "سر" مجاز از "اندیشه"

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۲ ۱۳۹۲

"حکایت کردن بلبل با صبا" و "روی گل" استعاره و تشخیص است. / تشبیه در این بیت به کار نرفته است.
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "من چو لاله خونین‌دل" تشبیه / "نرگس" استعاره از "چشم" و "خونین‌دل بودن لاله" استعاره
 گزینه ۳: "چشمه چشم" تشبیه (اضافه تشبیهی) / "گل خندان" استعاره از "معشوق" و "آب روان" استعاره از "اشک"
 گزینه ۴: "سیل سرشک" تشبیه (اضافه تشبیهی) / "سهی سرو" استعاره از "قامت معشوق"

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱ ۱۳۹۲

تناقض - بیت "ت": سود در زیان دیدن
 تشبیه - بیت "ب": غبار کوی (مشبهه) تنزل (مشبه) اضافه تشبیهی
 کنایه - بیت "ث": شکسته دل بودن
 تضاد - بیت "الف": از خاک بودن و بر آسمان دیدن (خاک و آسمان)
 حس آمیزی - بیت "پ": "خشکی زهد"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۶

گزینه "۳": "یا قوت جان فزا" استعاره از "لب" / "شمشاد" استعاره از "قدوبالای معشوق" / در این بیت به علت پیوستگی مصراعها باهم اسلوب معادله دیده نمی‌شود.
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۱": "داد" اول به معنای "انصاف، عدالت" و "داد" دوم، بن ماضی از مصدر "دادن" / "رسم تطاول به گیسو آموختن" تشخیص
 گزینه "۲": "بو" ایهام دارد - ۱- رایحه ۲- آرزو / "مجانین، قید و دیوانه" مراعات نظیر
 گزینه "۴": "لعل" استعاره از "لب" / "جواب خشک": حس آمیزی

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۷ ۱۳۹۵

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۷ ۱۳۹۵

بیت "ه": استعاره: "جام زر" استعاره از خورشید / بیت "ج": جناس: تُرک (زیباروی)، تُرک: رها کردن / بیت "الف": "دُر به نوک مژه سفتن" کنایه از "کار سخت انجام دادن" / بیت "ب": "لاله چون بی‌وفایی روزگار را می‌دانست جام می (کاسه گل) را کنار نگذاشت." حسن تعلیل / بیت "د": "ایهام تناسب: پروانه" دو معنا دارد - ۱- اجازه (معنای موردنظر شاعر) - ۲- پروانه (با شمع تناسب دارد)

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۸ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۸ ۱۳۹۴

بیت "ج": "آشنا بودن معنی بیگانه" تناقض / بیت "الف": "نگین" مجاز از "انگشتری" / بیت "د": "ایهام: "په" دو معنا دارد - ۱- بهتر ۲- میوه به / بیت "ب": "گلستان": استعاره از "جهان عشق"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۴

"بو" ایهام دارد: ۱. عطر ۲. آرزو / "مشکین" ایهام دارد: ۱. مشک‌آلود (خوشبو) ۲. سیاه / "صبا طره بگشاید": تشخیص و استعاره / "خون در دل افتادن" کنایه از "دچار مشکل شدن"، "به رنج افتادن" / مراعات نظیر: "بو، نافه، مشکین، خون، دل"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۵

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۵

ایهام - بیت د: گلستان: ۱- گلستان سعدی ۲- گلزار / کنایه - بیت ج: "از قید پیراهن برآمدن" کنایه دارد. / تشبیه - بیت ج: چون بوی گل

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۲ ۱۳۹۴

"جبین خاک" اضافه استعاری - استعاره و تشخیص / "حرف بر زمین افتادن" کنایه - "خوار و بی اعتبار شدن سخن" / "علت خواندن احوال شاعر از خاک، بر زمین افتادن حرف های او است." - حسن تعلیل

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۴

حس آمیزی (جواب تلخ) / تناقض (جواب تلخ شیرین تر از شکر می گشت) / کام (دهان) جان = اضافه استعاری - استعاره / ایهام تناسب: شور: به معنی "شور و هیجان" معنای موردنظر و با معنی "مزه شور" (با کلمه شیرین مراعات نظیر می سازد)

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۵ ۱۳۹۵

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۵ ۱۳۹۵

هر دو واژه "چین" به معنای "کشور چین" است و جناس ندارد.
ایهام تناسب "چین": ۱- کشور چین (معنای موردنظر شاعر) ۲- چین و شکن مو (متناسب با زلف)
بررسی گزینه های دیگر:
گزینه "۳": شاعر دلیل اینکه غنچه بر لب مَهْری از شبنم دارد را شرم از خنده معشوق می داند (حسن تعلیل) / دهان غنچه (تشخیص)
گزینه "۲": "جام" مجازاً "شراب" / "خاکساری" کنایه از "فروتنی"
گزینه "۳": اسلوب معادله: "سماع اهل دل از شادمانی نیست همان طور که اسفند به علت درد است که از روی آتش می چهد." / استعاره: "درد داشتن اسفند"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۴ ۱۳۹۶

تشخیص و استعاره: "چشم می پرست" و "لب، آبروی آب زندگانی را برده است."
تلمیح: اشاره به آب زندگانی (آب حیات)
جناس تام: آب (مایع) / آب (آبرو)
مراعات نظیر: "می" و "مست" / "چشم" و "خواب"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۶ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۶ ۱۳۹۴

"جدا کرده است و پیوند کن" تضاد / "دست غم" و "خون می" تشخیص و استعاره / "بند (مفصل)، دست، خون" مراعات نظیر

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۵ ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۵ ۱۳۹۶

"سینه" مجاز دارد. / اسلوب معادله: در دبستان، لوح کودکان سفید نمی ماند و با نوشتن تیره می شود، همان طور که در این عالم نیز هیچ دلی بدون آه نیست (دل های افراد نیز از آه و اندوه تیره می شود) / تضاد: "است و نیست" / تشخیص: روسفید نماندن لوح (= صفحه، تخته)

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۸ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۸ ۱۳۹۴

جناس: چین (کشور چین) و چین (شکن زلف) / "صنم" استعاره از "معشوق" / "عالم" مجاز از "مردم عالم" / تناسب: چین و زلف

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۹ ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۹ ۱۳۹۴

"مژه مانند خنجر" تشبیه / "سر" مجاز از "فکر و اندیشه" / "مست و دست" و "در و سر" جناس ناقص / "ترک" استعاره از "رخسار زیبا" / "فتنه" استعاره از "ترک مست"

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۸ ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۸ ۱۳۹۶

در گزینه "۳"، استعاره به کار نرفته است. "لعل" در معنای واقعی خود به کار رفته است. "لعل و تاج" تناسب دارند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه "۱": "غم شیرین" حس آمیزی / جناس تام: "آب" اول: "مابع حیات" و "آب" دوم: "آبرو"
گزینه "۲": "دور" دو معنا دارد: ۱- چرخش جام شراب ۲- اطراف و دور جام شراب / "ندهی و نستانی" تضاد
گزینه "۴": واج آرایبی: مصوت "ی" و صامت "ر" / "خال چهره ماه صیام" استعاره و تشخیص

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۱۹ ۱۳۹۶

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۱۹ ۱۳۹۶

بیت "ه": جناس: "ما" و "ماه" / بیت "د": متناقض‌نما: در سر بودن خیال کسی که از خیال بیرون است. / بیت "ب": کنایه: "پای در گل بودن" کنایه از "گرفتار بودن" / بیت "الف": تضاد: نشینی و خیزد / بیت "ج": مجاز: "سر" در مصراع اول مجاز از فکر و اندیشه

قلمچی علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۳ ۱۳۹۷

ایهام: بوی: ۱- رایحه ۲- امید و آرزو / پارادوکس ندارد.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": استعاره: "شهبسوار شیرین‌کار" استعاره از "معشوق" / تناقض: "در برابر چشم بودن و غایب از نظر بودن"
گزینه "۲": تشبیه: "تو مانند شمع هستی" / تضاد: "صبح و مسا"
گزینه "۳": تلمیح: به "جام جم" اشاره می‌کند. / جناس: "جام و جم"

قلمچی علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷

قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷

قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷

تشبیه‌ها عبارت‌اند از:

- ۱- حُسن (زیبایی) مانند باز سپید
 - ۲- مرغ دل
 - ۳- مرغ دل مانند طعمه
 - ۴- عشق مانند شیر سیاه
 - ۵- ما همه مانند نخچیر
- بررسی گزینه‌های دیگر:
گزینه "۳":

- ۱- بازار حسن، ۲- دکان مانند ملاحظت، ۳- دو عقیق شیرین مانند شکر فروشان
- گزینه "۲": ۱- پسته دهان، ۲- لب مانند انگبین
- گزینه "۴": ۱- لب لعل، ۲- لب لعل مانند شکرستان، ۳- دهان مانند چشمه حیوان

- قلمچی علوم انسانی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷
قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷
قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۵ ۱۳۹۷

ایهام تناسب: زه + ۱- آفرین، کلمه تحسین (معنی موردنظر) ۲- چله کمان (با کمان، رزم، تیر و...) تناسب دارد. / تشبیه: کمان چرخ / چرخ (= آسمان) به کمان تشبیه شده است. / جناس: کمان، کمین / کنایه: جگردوز بودن تیر + کشنده بودن / شست گشودن + تیراندازی

- قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۷ ۱۳۹۷
قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۷ ۱۳۹۷

"بر، در" جناس ناقص / "من مثل بلبل" و "باغ جهان" تشبیه / "گلبن جوان" استعاره از "یار" / "خوردن بر دولت" کنایه از "بهره‌مندی" / ایهام: "سایه" دو معنا دارد: ۱- محیط تاریکی که در اثر قرار گرفتن جسم تیره در برابر نور ایجاد می‌شود. ۲- پناه و حمایت

- قلمچی علوم تجربی چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۷
قلمچی ریاضی و فیزیک چهارم آزمون شماره ۹ ۱۳۹۷

د) تضاد: دوری و وصال (ادبیات چهارم، درس ۱ و ۴)
الف) ایهام: بو + ۱- رایحه ۲- امید و آرزو (ادبیات ۲، درس ۱۲)
ه) تناقض: حلقه دام و نجات بخش بودن خم طرّه دوست متناقض نما است. (ادبیات ۲، درس ۱۷)
ج) تشخیص: نشستن سرو به دلیل حیا داشتن (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
ب) حُسن تعلیل: شاعر دلیل نرفتن به کوی معشوق را این موضوع دانسته است که اشک چشمانش راه عبورش را بسته است. (ادبیات ۳، درس ۱۷)

- کنکور سراسری ریاضی و فیزیک داخل ۱۳۹۴
قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸
قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۷ تابستان ۱۳۹۸

مرغ دل: تشبیه فشرده اضافی / مورد خطاب قرار دادن دیده: تشخیص / به دام افتادن: کنایه از گرفتار شدن (در اینجا کنایه از عاشق شدن)

- قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۱ تابستان ۱۳۹۸

بیت "ج": مزرع سبز فلک (تشبیه آسمان به مزرع سبز) و داس مه نو (تشبیه ماه نو به داس) تشبیه دارد.
 بیت "ب": لعل: استعاره از لب
 بیت "د": گل‌های چیده: مجاز از شهیدان با علاقه شباهت
 بیت "الف": ای نسیم سحر: تشخیص

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۱ تابستان ۱۳۹۸

چشم گویا: حس آمیزی / پارادوکس ندارد.
 تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۱": واج‌آرایی: تکرار صامت "خ" و مصوّت "ا" / جناس: "خال و خاک"
 گزینه "۳": استعاره: "ستاره" استعاره از "اشک" / تناسب: "آسمان و ستاره"
 گزینه "۴": مجاز: "سر" مجاز از "چشم" / تضاد: "صاف و تیره"

قلمچی علوم انسانی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دوازدهم آزمون شماره ۵ تابستان ۱۳۹۸

دستور زبان صادق طاهری

گزینه ۲

۱

فعل "نیست" در بیت گزینه "۲"، در معنای "وجود ندارد" است و فعل اسنادی نیست. واژه‌های "بیدل"، "بسیار"، "قادر"، "آزار" و "بیدار" به ترتیب در ابیات گزینه‌های "۱"، "۳" و "۴"، مسند هستند.

گزینه ۲

۲

در مصراع دوم: (-): نهاد / "م" (من را): مفعول / "بی‌خبر": مسند / "گرداند": فعل اسنادی

گزینه ۱

۳

بیت‌های "ب" و "ه" مفعول ندارند اما در بیت "الف"، "ناله و زاری" و "پیغامی" و در بیت "ج"، "قیمتی" و در بیت "د"، "بادی" و "مرا" مفعول محسوب می‌شوند.

گزینه ۲

۴

جمله‌های گذرا به مفعول (سه جزئی):

۱- پدرم (نهاد) / غصه (مفعول) / می خورد (فعل گذرا به مفعول) / ۲- (او= پدرش(نهاد)) همه‌چیز را (مفعول) / از دست داده بود (فعل گذرا به مفعول) / ۳- پسرش (مفعول) / درس (مفعول) / می خواند (فعل گذرا به مفعول) / با تلاش (متمم قیدی است) / ۴- [پدرم= او] (نهاد) / دلبستگی (مفعول) / داشت (فعل گذرا به مفعول) / به کتاب و مدرسه (متمم اسم). (زبان فارسی، ۳، درس ۹)
جمله "پیر و زمین گیر می شد" جمله سه جزئی گذرا به مسند / جمله "فقط یک دلخوشی برایش مانده بود" جمله دو جزئی با فعل ناگذر است. (زبان فارسی، ۳، درس ۹) (ادبیات، ۳، درس ۱۹)

گزینه ۱

۵

دقت کنید "تا" در معنا و کاربرد "فاصله" ممکن است حرف اضافه باشد:

- الف) تا چرخ دو تا گردد: "چرخ" نهاد است.
- ب) تا سبزه گردد شوره‌ها: "سبزه" مسند است.
- ج) تا چند کنم توبه: "چند" متمم است.
- د) تا غمی پنهان نباشد: "غم" نهاد است.
- ه) تا نبری ظن: "نبری" فعل است.
- و) تا نفس باقیست: "نفس" نهاد است.

گزینه ۲

۶

در این گزینه "کرد" به معنی "گرداند" است، بنابراین "غاز" مفعول است و "گرم" مسند. سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: "قرارومدار"، "ترفع" و "کباب" مفعول هستند، اما این عبارت مسند ندارد.
گزینه ۳: "رتبه" مفعول است، اما جمله فاقد مسند است. (البته کل جمله بعد از "گفت" نیز مفعول است)
گزینه ۴: "شاهد"، "بستری" و "وبال" همگی مسند هستند، اما عبارت فاقد مفعول است.

بررسی مفعول‌های هرکدام از گزینه‌ها:

(۱) آن دلبر طناب / آن جام می / آن ساز را: ۳ مفعول

(۲) جان / این کمان (در این بیت "آن ترک تیرانداز" متمم است): ۲ مفعول

(۳) رمزی / آواز: ۲ مفعول

(۴) ت (در خوب تو را به دام آورده‌ام) / شهباز: ۲ مفعول

"سلیم" قید است.

گزینه "۱": "علیم" نهاد / گزینه "۲": "قدیم" مسند / گزینه "۳": "بیم" مضاف‌الیه

"کار" در این گزینه "مضاف‌الیه" است، اما در سایر گزینه‌ها "کرد" به معنی "گردانید" است و "بیدار"، "بی‌خار" و "جوهردار" مسند هستند.

در بیت صورت سؤال می‌خوانیم: "رسم سرای درشت چنین است." در این بیت، "رسم" نهاد است. در بیت گزینه "۱"، "گل" مضاف‌الیه است. در بیت گزینه "۲"، "سیب" مفعول است. در بیت گزینه "۳"، "غضه" متمم است و در بیت گزینه "۴"، "خط" نهاد است: خط بنفشه، گرد عارض بستان دمید.

واضح است که نقش دستوری "جانور" در عبارت صورت سؤال، مفعول است:

"صاد" هرگز جانوری (را) از پهلو نکشید.

در بیت گزینه "۱" نیز "ش" به "آن" تبدیل می‌شود که مفعول است: "به شرط آنکه آن را به کج طبعان دل کور نشان ندهی."

"ملات‌ها"، "محض" و "من" در ابیات گزینه‌های "۲"، "۳" و "۴" به ترتیب نهاد، مسند و مضاف‌الیه است.

در بیت گزینه "۳"، باتوجه به مفهوم بیت، واضح است که "شد" در مصراع نخست، به معنای "رفت" آمده است: "شب هجران، رفت." جدای از این، "شب هجران" یک گروه است که "شب" هسته آن است، یعنی حتی اگر "شد" در این بیت فعل اسنادی بود، "هجران" مسند نمی‌بود. نقش دستوری بخش‌های مشخص‌شده ابیات گزینه‌ها همگی مسند است، به جز بیت گزینه "۳"، در دیگر ابیات:

گزینه "۱": از دست تو، من، شیدا شدم.

گزینه "۲": تا من حلقه به گوش شدم.

گزینه "۴": من از توبه شراب، خجل شدم.

در بیت صورت سؤال، در گروه "بوی زلف"، "زلف" مضاف‌الیه است. جمله "بوی زلف، گمراه عالمم کرد" نیز به شکل "بوی زلف، من را گمراه عالمم کرد" بازگردانی می‌شود که در آن "م" مفعول است. در گزینه "۳" نیز "وصل" در گروه "روز وصل" مضاف‌الیه است و در جمله "آن را می‌خواهند" نیز که در آن "ش" پس از "قدر" به "آن" تبدیل شده است، "آن" مفعول است.

گزینه "۱": دشمن: نهاد / مجروح: مسند

گزینه "۲": تاج: نهاد / "ش" پس از وصل: مضاف‌الیه

گزینه "۴": او: مضاف‌الیه / ایشان: نهاد

۱۴

گزینه ۱

بازگردانی مصراع دوم:
 که مرا شمع کشته می بینی و زندان غم افزا را می بینی.
 فعل "می بینی" در جمله اول گذرا به مفعول و مسند است (مرا شمع کشته می بینی) اما در جمله دوم گذرا به مفعول است. (زندان غم افزا را مشاهده می کنی)
 در گروه اسمی اول (شمع کشته)، "شمع" موصوف یا هسته است که نقش "مسند"ی دارد و در گروه اسمی دوم (زندان غم افزا)، "زندان" موصوف یا هسته و نقش مفعولی دارد.
 (زبان فارسی درس ۹ و ۱۳)

۱۵

گزینه ۱

گزینه ۱: "هشتاد": صفت / "مهر": مضاف الیه
 گزینه ۲: "زخم": مضاف الیه / "شقایق": مضاف الیه
 گزینه ۳: "دشت": مسند / "مست": مسند
 گزینه ۴: "احد": متمم قیدی / "مگر" (آیا): قید پرسش

۱۶

گزینه ۳

بررسی گزینه های دیگر:
 گزینه ۱: "لطف": مفعول
 گزینه ۲: "هم بالای": مضاف الیه
 گزینه ۴: "خدا": متمم

۱۷

گزینه ۳

"چشم" موصوف است و نقش نهاد دارد. / "فتنه" موصوف است و نقش مفعولی دارد. / "گوشه" موصوف است و نقش متمم دارد.

۱۸

گزینه ۲

جهان آفرین را به دل دشمن است: (او) به دل، دشمن جهان آفرین است.
 "را" نشانه فک اضافه است و "جهان آفرین" نقش مضاف الیهی دارد.
 تشریح گزینه های دیگر:
 گزینه ۱: "در گروه" نامداران یزدان پرست" که منادا است، واژه "یزدان پرست" صفت بیانی است.
 گزینه ۲: "۳": واژه غیرساده "لرزان" در این بیت در نقش دستوری "قید" به کار رفته است.
 گزینه ۳: "۴": واژه غیرساده "کردار" در نقش دستوری "نهاد" آمده است.

۱۹

گزینه ۳

"جام می ام ده" یعنی جام می را به من بده (نقش متممی)
 ضمیر پیوسته در سه گزینه دیگر نقش "مضاف الیهی" دارد.

۲۰

گزینه ۲

با بازگردانی بیت به نثر معیار، به نقش دستوری کلمات مشخص شده پی می بریم: چرا غم دیگران مرا پریشان می گرداند اگر رشته جانها به یکدیگر وابسته نیست؟
 (غم: نهاد / م (مرا): مفعول / پریشان: مسند / رشته: نهاد)
 (زبان فارسی ۳، درس ۹)

بررسی جملات از نظر اجزای اصلی آن‌ها:

الف) زاهد خلوت‌نشین دوش به میخانه شد: جملهٔ دوجزئی با فعل ناگذر است. فعل "شد" در این مصراع به معنی "رفت" است. نهاد: زاهد خلوت‌نشین / قید: دوش و به میخانه / فعل: شد

ب) تو خود ای گوهر یک‌دانه کجایی آخر: جملهٔ سه‌جزئی گذرا به مسند است.

منادا و جملهٔ استثنایی بی‌فعل: ای گوهر یک‌دانه / نهاد: تو / بدل نهاد: خود / مسند: کجا / یی - هستی: فعل اسنادی / قید: آخر

ج) گدای شهر نگه کن که میر مجلس شد: جملهٔ اول سه‌جزئی گذرا به متمم و جملهٔ دوم سه‌جزئی گذرا به مسند است:

متمم: [به] گدای شهر / فعل گذرا به متمم: نگه کن / نهاد: [او] / مسند: میر مجلس / فعل اسنادی: شد

د) گل عزیز است غنیمت شمردش صحبت: جملهٔ اول سه‌جزئی گذرا به مسند و جملهٔ دوم چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند است:

نهاد: گل / مسند: عزیز / فعل اسنادی: است / نهاد: [شما] / مفعول: صحبت او / مسند: غنیمت / فعل گذرا به مفعول و مسند: شمرد

(زبان فارسی ۳، درس ۹)

فعل "می‌بینم" از مصدر "دیدن" در گزینه‌های "۱، ۲ و ۳" در معنای "پنداشتن، دانستن، یافتن" علاوه بر نهاد، به "مفعول و مسند" نیاز دارد؛ اما در گزینهٔ "۳" علاوه بر نهاد، با مفعول همراه است.

تشریح گزینه‌ها:

۱) نهاد: [من] - مفعول: نرگس (مست) - مسند: بیمار و مردم‌دار

۲) نهاد: [من] - مفعول: دل (سست) - مسند: قوی افکار

۳) نهاد: [من] - مفعول: خیال (یار) - مسند: ندارد

۴) نهاد: [من] - مفعول: چشم (خویش) - مسند: برخوردار

در گزینهٔ ۲ واژهٔ "سرا" مسند و دارای دو وابستهٔ پسین صفت است. (سرد و بی‌روح) صفت مسند هستند)

گزینهٔ (۱): در مصراع دوم: آفرین مسند است و وابستهٔ وابسته ندارد.

گزینهٔ (۲): "همراه این محمل" مسند است (من را همراه این محمل کرد = گرداند) و "این" صفت مضاف‌الیه است.

گزینهٔ (۳): در مصراع اول "چه حکایت" مسند است و نهاد "این" است؛ و در مصراع دوم فعل "باشد" ناگذر است و عقل و کفایت نهاد است.

گزینهٔ (۴): "نیست" ناگذر است و مسند نمی‌خواهد و "سپر تیغ قضا" نهاد است.

فعل "بسوخت" از نظر گذر، دو وجهی است؛ یعنی در وجه گذرا و ناگذر به کار می‌رود. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ فقط به نهاد نیاز دارد و ناگذر است اما در گزینهٔ "۴" علاوه بر نهاد به مفعول هم نیاز دارد.

بررسی گزینه‌ها:

۱) نهاد: کسی / بسوخت: فعل ناگذر

۲) نهاد: او (متصور) / بسوخت: فعل ناگذر

۳) نهاد: دل ریش / بسوخت: فعل ناگذر

۴) نهاد: طبیب / مفعول: دل بیمار مرا / بسوخت (سوزاند): فعل گذرا به مفعول

(زبان فارسی ۳، درس ۷)

در شیوه بلاغی، برای تأثیر بیشتر سخن، بنا بر تشخیص نویسنده، اجزای سخن جابه جا می شود (تا شیوایی کلام بیشتر گردد).
 برای تشخیص درست نقش کلمات، ابتدا باید بیت را بازگردانی کنیم و آن را به شیوه عادی برگردانیم:
 "آن بی وفا، شمع جانم را کشت ... در این صورت "شمع جانم" که گروه مفعولی است قبل "آن بی وفا" (نهاد جمله) آمده و بر آن مقدم شده است. (ترتیب اجزای عادی جمله:
 نهاد + مفعول + فعل)

بررسی گزینه‌های دیگر:

۱) در بیت این گزینه "نهاد" محذوف است و "مفعول" (عاشقان) جای اصلی خود قرار گرفته است.

۳) "عقل" متمم است و "را" حرف اضافه در معنای "برای" به کار رفته است.

۴) "بندگان" متمم است و "را" حرف اضافه در معنای "برای" به کار رفته است.

(زبان فارسی ۳، درس ۹)

واژه های قافیه در گزینه ها به ترتیب "نجاتم، صفاتم، ذاتم، زکاتم" هستند. در گزینه "۱" ضمیر "م" نقش مفعولی دارد اما در گزینه های دیگر دارای نقش "متممی" است.
 تشریح گزینه ها:

۱) که مرا (من را) از غم ایام نجات دادند.

۲) از جام تجلی، باده را به من دادند.

۳) که در آنجا خبر از جلوه ذات به من دادند.

۴) مستحق بوم و این ها را به زکات (به عنوان زکات) به من دادند.

(زبان فارسی ۳، درس ۹) / (ادبیات ۳، درس ۷)

چو منعم کند سفله را روزگار ... ← چو روزگار (نهاد) سفله را (مفعول) منعم کند ...

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه "۱": ساز و نهاد جهان (مضاف‌الیه) چنین است که کسی جز برای مرگ (متمم) آفریده نشده است. (مفعول ندارد)

گزینه "۲": ای مسعود سعد، روزگار، دشمن فضل است، [پس] فضل خود را (مفعول) کمتر به این روزگار شیفته (متمم) نشان بده. (مفعول در بیت مقدم نشده است)

گزینه "۳": ما سر (: قصد، اندیشه) باغ و بوستان نداریم ... (مفعول ندارد)

"خاطرم را از شام و روم برانگیخت": خاطر (مفعول) و "دم" مضاف‌الیه مفعول است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": "دم" مضاف‌الیه "کار" است که نقش متممی دارد.

گزینه "۲": ضمیر "م"، به فعل می‌چسبد و نقش مفعول دارد.

گزینه "۴": "کار" مضاف ضمیر متصل "م" است و نقش متممی دارد.

امروز در بیت گزینه "۴"، در نقش مضاف الیه آمده است.

این (وابسته) برای کلمه خاطره است.

گزینه ۱: آینه هسته گروه مسندی است: دل، آینه شاهی است.

گزینه ۲: پروا هسته گروه نهادی است: پروایی از من به کسی نیست.

گزینه ۳: می‌کده مضاف‌الیه است، هسته این گروه "در" است: یک ترسا این حدیث را بر در می‌کده ای می‌گفت.

گزینه ۴: گوشه هسته گروه نهادی است: هر گوشه چشم، از غم دل، دریایی شد.

۳۳

گزینه ۴

در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ "این" به اسم‌های مابعد خود تعلق ندارد و فقط در گزینه "۴" این وابستگی دیده می‌شود.

۳۴

گزینه ۳

وابسته‌های پسین:

۱- کمک بازنویسی (مضاف‌الیه) ۲- متون ادبی (صفت بیانی) ۳- متون گذشته (صفت بیانی) ۴- زبان معیار (صفت بیانی) ۵- زبان امروز (مضاف‌الیه) ۶- عناصر کهنه (صفت بیانی) ۷- عناصر آن (مضاف‌الیه) ۸- آن‌ها (علامت جمع) ۹- واژه‌ها (علامت جمع) ۱۰- واژه مهجور (صفت بیانی) ۱۱- واژه آن (مضاف‌الیه) ۱۲- آنها (علامت جمع) ۱۳- تعابیر آشنا (صفت بیانی) ۱۴- مفاهیم دقیق (صفت بیانی) ۱۵- مفاهیم آن (مضاف‌الیه) ۱۶- آنها (علامت جمع) ۱۷- نسل امروز (مضاف‌الیه) نکته: "آن" اگر همراه اسم نیاید، ضمیر است و زمانی که بعد از هسته واقع شود، مضاف‌الیه خواهد بود؛ مثل: عناصر کهنه آن و... (زبان فارسی ۳، درس ۱۳)

۳۵

گزینه ۴

گویبی (ی نکره) بی دست و پا (صفت)، او (مضاف‌الیه)، پایت (مضاف‌الیه)، سلطان (مضاف‌الیه)، ربانی (صفت) ← ۶ وابسته پسین

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": وابسته‌های پسین: "رخشان، میدانی"

گزینه "۲": وابسته‌های پسین: "ها" در "گل‌ها" سرخ، زرد، دریا، عمرانی"

گزینه "۳": وابسته‌های پسین: "ی" در "یکی، گویبی" و "چوگان، وحدانی"

۳۶

گزینه ۳

گزینه "۱": هر ← وابسته پیشین / وصل، تو، ی و دوباره وابسته پسین هستند.

گزینه "۲": آن ← وابسته پیشین / ت، م، دامن و ت وابسته پسین هستند.

گزینه "۳": وابسته پیشین ندارد / غم، عشق، تو، گریز و رهایی وابسته پسین هستند.

گزینه "۴": همه ← وابسته پیشین / عشق، ی، سرا و یی وابسته پسین هستند.

۳۷

گزینه ۴

صفت‌های پیشین: "همین کامیابی، هر روز، هر شب، همین روز، همین شب" ← ۵ صفت پیشین
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": ۱- چه نام / ۲- همه ناموس / ۳- همه نام

گزینه "۲": ۱- هر عالم / ۲- دو عالم / ۳- این جهان / ۴- آن جهان

گزینه "۳": ۱- این بوم / ۲- همان بوم / ۳- این مرز / ۴- همان مرز

توجه: در گزینه "۳"، واژه‌های "همه" قید هستند و وابسته پیشین محسوب نمی‌شوند.

۳۸

گزینه ۱

ترکیب‌های وصفی:

۱- هر شب ۲- شب دیگر ۳- نور فسفری ۴- سایه‌روشن‌های خیال‌انگیز

۳۹

گزینه ۴

ترکیب‌های وصفی گزینه "۴"، عبارت‌اند از: ۱- آن زلف ۲- دو زلف ۳- زلف دل‌بند ۴- هزاران بند ۵- گونه‌گون بند (= بند گونه‌گون)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": ۱- این دو ۲- هر دو ← ۲ صفت

گزینه "۲": ۱- کدام بیگانه ۲- همین سبب ۳- آشنای دیرین ← ۳ صفت

گزینه "۳": ۱- هر بار ۲- این بار ۳- آن جگرخوار ← ۳ صفت

۴۰

گزینه ۳

- (۱) دلسوز من - دل بیگانه
 (۲) خون من
 (۳) آبروی من - جمالش - نار مغان
 (۴) شاخ گل - جگر خار

۴۱

گزینه ۴

صفت‌های پیشین: "همین کامیابی، هر روز، هر شب، همین روز، همین شب" - ۵ صفت
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه "۳": ۱- چه نام ۲- همه ناموس ۳- همه نام
 گزینه "۲": ۱- هر عالم ۲- دو عالم ۳- این جهان ۴- آن جهان
 گزینه "۳": ۱- این بوم ۲- همان بوم ۳- این مرز ۴- همان مرز

۴۲

گزینه ۱

همین دو بازیکن ماهر این تیم قهرمان
 صفت صفت اسم صفت صفت اسم صفت

۴۳

گزینه ۱

واژه‌های مشتق: زردگون - زبانه - جاهلیت - بی‌بدیل - نورانی
 واژه‌های مرکب: لیخند - رعب آور - دوردست - جان پرور
 توجه: "گون" در "زردگون" پسوند شباهت و در کلماتی مانند "گونگون" و "گونه" تکواژ آزاد است!
 نکته: علامت‌های جمع (فارسی / عربی) و "ی" نکره، تأثیری در ساختمان واژگان ندارند؛ یعنی واژه ساده را به مشتق و واژه مرکب را به مشتق - مرکب تبدیل نمی‌کنند؛ مثال: لب
 (ساده) - لبان (ساده) / لیخند (مرکب) - لیخندی (مرکب)
 (زبان فارسی ۳، درس ۱۷ و ۲۰)

۴۴

گزینه ۱

توجه: در این نوع سؤالات باید هم صفات پیشین (اشاره، تعجبی، مبهم، پرسشی، عالی) را در نظر بگیرید و هم صفات پسین را که با نقش نمای - پس از موصوف می‌آیند.
 مثال: پاسخ همین دو سؤال دشوار را نمی‌دانم دارای دو صفت پیشین (همین، دو) و یک صفت پسین (دشوار) است.
 (۱) چشم بد، آن سلسله زلف، زلف دراز، هر حلقه، عالم دیگر ← ۵ ترکیب وصفی
 (۲) آینه روشن، خط نارسته، آن چهره، چهره انور ← ۴ ترکیب وصفی
 (۳) آه گرم، دل پر خون، لاله احمر ← ۳ ترکیب وصفی
 (۴) معنی روشن، آن زلف، زلف معنبر ← ۳ ترکیب وصفی
 (زبان فارسی ۳، درس ۱۳)

۴۵

گزینه ۲

ترکیب‌های وصفی: گوشه روشن، شیرین‌ترین لیخند، بشریت رهگذر (۳ مورد)
 ترکیب‌های اضافی: گوشه وجدان، وجدان تاریخ، لبان اراده، اراده تو، خون خویش، گذرگاه تاریخ (۶ مورد)
 (زبان فارسی ۳، درس ۱۳)

۴۶

گزینه ۴

ترکیب‌های وصفی: یک چینه / یک شعله / یک خواب / خواب لطیف = ۴ مورد
 ترکیب‌های اضافی: مردم شهر / موسیقی احساس / احساس تو / صدای پر / پر مرغان / مرغان اساطیر = ۶ مورد
 (زبان فارسی، درس ۱۳)

ترکیب‌های وصفی:

- ۱- این شاعر (صفت اشاره + اسم) ۲- برجسته‌ترین چهره (صفت عالی + اسم) ۳- چهره ادبی (اسم + صفت بیانی) ۴- قرن نوزدهم (اسم + صفت شمارشی ترتیبی) ۵- برخی داستان (صفت مبهم + اسم) ۶- زبان فارسی (اسم + صفت بیانی) ۷- سال‌های آخر (اسم + صفت بیانی) نکته: کلمات "قرن، فرانسه، وی، احترام، و عام" مضاف‌الیه هستند. (زبان فارسی، درس ۱۳)

وابسته‌های پسین عبارت‌اند از:

- (۱) شور جوانه زدن
(۲) امید شکفتن
(۳) نهاد ساقه
(۴) ساقه‌شان
(۵) جرم گستاخی
(۶) برابر کویر

"طوبا" نقش دستوری بدل دارد برای "عمه‌ام".
توجه: هرگاه بین شاخص و هسته فاصله ایجاد شود؛ دیگر شاخص نخواهد بود.
عمه (شاخص)، طوبا + عمه (هسته)، ام (مضاف‌الیه)، طوبا (بدل)
بررسی گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": حاج آقا (شاخص) رضا
گزینه "۲": سید (شاخص) علی جمال‌زاده
گزینه "۳": امامزاده (شاخص) علی عباس

صدهزاران بار - صدهزاران: صفت (وابسته پیشین)، بار: اسم

ترکیب‌های اضافی: ریگش (ریگ او)، کار آب، آب زندگی، پیچ و تاب ناامیدی، سراب عشق - ۵ مورد
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه "۱": "طفلان ره، امید جوی، جوی شیر، جست و جوی می": ۴ ترکیب اضافی
گزینه "۲": "مفتاح قفل، قفل کعبه، کعبه دل، مهر خاموشی": ۴ ترکیب اضافی
گزینه "۳": "لب چشمه، چشمه چشم، چشمم (چشم من)، آب چشمه": ۴ ترکیب اضافی

"صفت مضاف‌الیه" در سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۲: "آن" در گروه اسمی "قدر آن خاک"
گزینه ۳: "بیمار" در گروه اسمی "شفای دل بیمار"
گزینه ۴: "دیگر" در گروه اسمی "غم فردای دیگر"
توجه: واژه "مست" در بیت گزینه "۱" صفت هسته است و وابسته مضاف‌الیه به حساب نمی‌آید.

مضاف‌الیه مضاف‌الیه در سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: "م" در "تاروپود هستی‌ام"
گزینه ۲: "م" در "مرغ دلم"
گزینه ۳: "ت" در "ورطه عشقت"

"وابسته و ابسته" در بیت گزینه "۱" از نوع "صفت مضاف‌الیه" و در سایر گزینه‌ها "مضاف‌الیه مضاف‌الیه" است:
گزینه ۱: "هر" در گروه اسمی "کشتی هرکه (کس)"
گزینه ۲: "ت" در گروه اسمی "کمند زلفت"
گزینه ۳: "خویش" در گروه اسمی "جمال طلعت خویش"
گزینه ۴: "ت" در گروه اسمی "خاک دزت"

گزینه ۱: "سخت آلوده" گروه مسندی است و وابسته و ابسته وجود ندارد.
گزینه ۲: بعد از آن درنگ لازم است؛ یعنی "فضای اسرارآمیز آن" و "استشمام" از هم جدا هستند و "آن" مضاف‌الیه فضا است و وابسته و ابسته هم نیست.
گزینه ۳: "معلق" صفت دریا است نه سبز، پس وابسته و ابسته وجود ندارد.
گزینه ۴: "کویر" وابسته مردم است و مردم مضاف‌الیه تماشاخانه بنابراین مضاف‌الیه مضاف‌الیه است.

گزینه ۱: "هر" در "مرغ هرکس" ← صفت مضاف‌الیه / "زندگی" در "نقش حال زندگی" ← مضاف‌الیه مضاف‌الیه (۲ مورد)
گزینه ۲: "تو" در "شکنج زلف تو" ← مضاف‌الیه مضاف‌الیه / "کدام" در "دست کدام دل" ← صفت مضاف‌الیه (۲ مورد)
گزینه ۳: "م" در "مرغ دلم"، "ت" در "داغ غمت" و "تو" در "دانه خال تو" ← مضاف‌الیه مضاف‌الیه (۳ مورد)
گزینه ۴: "سیاه" در "پرده ابر سیاه"، "نیلی" در "حجاب پرده نیلی" ← صفت مضاف‌الیه (۲ مورد)

هرگاه مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم، ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند را می‌شنوم.

"وابسته و ابسته در بیت گزینه ۳" "قید صفت" و در سایر گزینه‌ها "صفت مضاف‌الیه" است:
گزینه ۱: علمی (صفت مضاف‌الیه)
گزینه ۲: گواراترین (صفت مضاف‌الیه)
گزینه ۳: بسیار (قید صفت)
گزینه ۴: همان (صفت مضاف‌الیه)

وابسته‌های وابسته در گزینه‌ها:
گزینه ۱: "هر" در گروه اسمی "دل هر دزه": صفت مضاف‌الیه (یک مورد)
گزینه ۲: "زلف" و "ت" در گروه اسمی "حلقه زنجیر زلفت": مضاف‌الیه مضاف‌الیه (دو مورد)
گزینه ۳: "نوشین" و "ت" در گروه اسمی "لعل لب نوشینت": به ترتیب "صفت مضاف‌الیه" و "مضاف‌الیه مضاف‌الیه" (دو مورد)
گزینه ۴: "دو" و ضمیر "ش" در گروه اسمی "طاق دو ابرویش": به ترتیب، "صفت مضاف‌الیه" و "مضاف‌الیه مضاف‌الیه" (دو مورد)

گزینه ۲

هریک از واژه‌های گزینه "۲"، سه وند دارد:
 ستایشگری: -ش + گر + ی / نایافتنی: نا + ن + ی / ناشنوایی: نا + ا + ی

گزینه ۲

بیت "الف": وندی: شهری، بی‌خبر، باخبر، مستان / مرکب: صاحب‌نظر / وندی- مرکب: زیروزبر
 بیت "ب": وندی: روزی، ماهی و زنگی / مرکب: نوپرده / وندی- مرکب: رومی‌رخی
 بیت "ج": وندی: نامور، مشک‌بار / مرکب و وندی- مرکب ندارد.
 بیت "د": وندی: مهربانی و زیوری / مرکب: ماه‌روی / وندی- مرکب: خوب‌رویی

گزینه ۴

در گزینه "۴"، "خوبی" و "نیکی" واژه‌های وندی هستند اما واژه وندی - مرکب وجود ندارد.
 تشریح گزینه‌های دیگر
 گزینه "۱": واژه‌های وندی: عاقلان، عاشقان / وندی - مرکب: راز و نیاز
 گزینه "۲": واژه وندی: مجلسیان / وندی - مرکب: سوز و گداز
 گزینه "۳": واژه وندی: کسی / واژه وندی - مرکب: گفت‌وگو

گزینه ۱

واژه‌های مشتق:
 نوشته: نوشت + ه / ایرانی (ایرانیان): ایران + ی / آرمانی: آرمان + ی / قدرتمند: قدرت + مند
 واژه‌های مرکب:
 گران‌قدر: گران + قدر / خودمختار: خود + مختار
 واژه‌های مشتق- مرکب:
 الگوگیری: الگو + گیر + ی / مملکت‌داری: مملکت + دار + ی / فرمانداری: فرمان + دار + ی

گزینه ۴

گزینه	وندی	مرکب	وندی- مرکب
۱	یاران، پژمردگی، کردار	—	دلتنگی
۲	مردی، چشمان	زردچهره، باریک‌اندام	—
۳	خریداری	تجارت‌خانه	—
۴	گل‌ها، درونی، چلچله‌ها، درختان	سرمرست	گرداگرد

گزینه ۴

در گزینه "۴" داریم:
 "سپهر": ساده
 "گیرنده" گیر (بن مضارع "گرفتن" + تنده (وند): وندی
 "آبپاش": آب + پاش (بن مضارع "پاشیدن"): مرکب
 شکسته‌بند: شکست (بن ماضی "شکستن") + ه + بند (بن مضارع "بستن"): وندی- مرکب
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 در گزینه "۱"، واژه "زیبا" ساده نیست، چراکه ساختار "زیب + ا" دارد که "زیب" بن مضارع مصدر "زیبیدن" است.
 در گزینه "۲"، واژه "کارکشته" ساختار "کار + کشت + ه" دارد که وندی- مرکب است نه مرکب
 در گزینه "۳"، کلمه "سرزمین" را می‌توان مرکب گرفت، ضمن اینکه "کوبنده" نیز وندی است نه مرکب.

۶۷

گزینه ۴

واژه‌های وندی - مرکب در گزینه‌ها عبارت‌اند از "پیشاپیش، جنگاوران، دلاوری‌ها، سربازان" که از این میان تنها واژه "سربازان" در گزینه ۴، وابسته پسین است.

۶۸

گزینه ۱

ساده: دیوار، دیوانه، سهراب، تابستان، دستگاه - ۵ واژه
مشتق: آموزش، هم‌کلاسی، سخنور، نمکدان - ۴ واژه
مرکب: شب‌کلاه - ۱ واژه
مشتق - مرکب: روان‌نویس، روبه‌رو، رهبری، رستاخیز - ۴ واژه

۶۹

گزینه ۳

در این گزینه ساختمان همه واژه‌ها از ترکیب "اسم + انه ← صفت / قید" است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) ساختمان دو واژه "ناخلف و نامنظم" از ترکیب "نا + صفت ← صفت" است.
اما واژه‌های "ناگذر و ناتوان" از ترکیب "نا + بن مضارع ← صفت" ساخته شده‌اند.
(۲) واژه‌های "شیشه‌گری، وحشی‌گری و منشی‌گری" از ترکیب "صفت + گری ← اسم"
و واژه "رویگری" از "اسم + گر + ی ← اسم" ساخته شده‌اند.
(۴) واژه‌های "لودگی و پیوستگی" از "صفت + ی (گی) ← اسم" و واژه‌های "خانگی و همیشگی" از "اسم + ی (گی) ← صفت" ساخته شده‌اند.
(زبان فارسی ۳، درس ۲۰)

۷۰

گزینه ۴

در دومین گروه اسمی بیت گزینه "۴" واژه "گلوگیر" به‌عنوان هسته، "مرکب" است.
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) "چراغدان" هسته گروه اسمی و مشتق است.
(۳) واژه "گرگ‌طبع" مرکب و وابسته پسین است. / "گرگی" هسته گروه اسمی و مشتق است.

۷۱

گزینه ۱

روزه‌دار: مشتق مرکب است.
واژه‌های مرکب:
گزینه ۲: ناواقفکن
گزینه ۳: هشیار
گزینه ۴: گهربار
وندی: یک جزء معنادار + وند - هم + راه
مرکب: واژه‌ای که از بیش از یک جزء معنادار تشکیل شده: کتاب + خانه / گل + آب
وندی - مرکب: واژه‌ای که بیش از یک جزء معنادار و نیز از جزء بی‌معنی تشکیل شده: سازمان‌دهی فرماندهی

۷۲

گزینه ۳

واژه‌های مرکب: سیه‌مست - هشیار - گران‌خواب
واژه‌های مرکب سایر گزینه‌ها:
(۱) دعاگو - شکربار
(۲) پری‌رو
(۴) ظلمت‌خانه

۷۳

گزینه ۱

گزینه ۱: "گنجینه، جوانی، وفایی، بی‌مروت، نایاب"
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۲: "طوفانی"
 گزینه ۳: "پریشانی، بی‌حاصل، آسایش"
 گزینه ۴: "شیرینی، روانی"

۷۴

گزینه ۳

شنیدار، پدیدار، گفتار: بن ماضی + ار = اسم / پندار: ساده
 پیرایه، ماله، ناله، آویزه: بن مضارع + ه = اسم / تیغه: اسم + ه = اسم
 عاقلانه، محرمانه، مخفیانه: صفت + انه = صفت / صبحانه: اسم + انه = اسم / شبانه: اسم + انه = صفت
 عروسک، شهرک، اتاقک، طفلک: اسم + ک = اسم / زردک: صفت + ک = اسم

۷۵

گزینه ۳

گزینه ۳: "گر، ی، گری، گر، ی - ۵ وند
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "ش، ی، ی، ی، ه، ان" - ۶ وند
 گزینه ۲: "ه، ی، ه، ی، ینه، ی" - ۶ وند
 گزینه ۴: "نا، ب، ی، نا، ب، ی" - ۹ وند

۷۶

گزینه ۳

بن ماضی + ه: صفت مفعولی - دیده، بسته
 بن مضارع + ه: اسم - آویزه، پیرایه
 اسم + گر + ی: اسم - رویگری، آرایشگری
 بن مضارع + ان: صفت / قید - تابان، گریان

۷۷

گزینه ۳

گزینه ۱: واژه "نونین" از صفت + ین ساخته شده است، در ضمن، "سهمگین" از اسم + گین ساخته شده است.
 گزینه ۲: "شاگردانه" اسم است، نه صفت و در ضمن از اسم + انه ساخته شده است. "مردانه" نیز باینکه صفت است از اسم + انه ساخته شده است.
 گزینه ۴: "خودخواه" از ضمیر + بن مضارع ساخته شده است.

۷۸

گزینه ۱

دروغین، نونین، دیرین - اسم + ین = صفت / غمگین - اسم + گین = صفت / چوبین - اسم + ین = صفت
 خودنویس، خودپرداز، خودآموز - ضمیر + بن مضارع = اسم / زیرنویس - صفت + بن مضارع = اسم / زیرنا - صفت + اسم = اسم
 آفریدگار، سازگار، خواستگار، ماندگار - بن فعل + گار = صفت / یادگار - اسم + گار = اسم
 بالابند، ریش‌سفید، پابرهنه - اسم + صفت = صفت / چهل‌چراغ - صفت + اسم = اسم / بالادست - صفت + اسم = اسم

۷۹

گزینه ۲

واژه "خدانشناس" در بیت گزینه ۲ "طبق الگوی" اسم + وند + بن مضارع" ساخته شده است.
 بررسی گزینه‌های دیگر:
 اسم‌های "وندی-مرکب" در سایر ابیات:
 گزینه ۱: "دادوستد / گزینه ۳: "زدو خورد / گزینه ۴: "خرید و فروش"

گزینه "۱": "صبحگاهی": اسم + وند + وند (واژه وندی)

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های "۲" و "۴": "چشم پوشیدن" و "نفس‌پروری": اسم + بن + وند

گزینه "۳": "شیرین‌سخنی" و "چرب‌زبانی": صفت + اسم + وند

در گزینه "۱" هر مصراع یک جمله محسوب می‌شود و فعل آن‌ها در جمله موجود است. فعل جمله اول: بده / فعل جمله دوم: سر گران ندارد

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۲" که یارب بر این بنده بخشایشی [کن] کز او وقتی آسایشی دیده‌ام.

گزینه "۳" یکی شخص از این جمله در سایه‌ای [بود] به گردن بر (بر گردن) از حله، پیرایه‌ای [داشت]

گزینه "۴" بداندیش را جاه و فرصت مده. عدو (دشمن) در چاه [باشد] و دیو در شیشه [باشد] به (بپتر) [است].

(زبان فارسی ۳، درس ۵)

در این بیت فعل "باشد" بعد از شاهد بازاری به قرینه لفظی حذف شده است ولی در سایر ابیات حذف فعل به قرینه معنوی صورت گرفته است.

گزینه ۱: افعال مصراع اول (شب تاریک است)

گزینه ۲: چه امن عیش (وجود دارد؟)

گزینه ۴: روی آرام دل خلق جهانی (است)

[آن‌ها: حذف به قرینه لفظی] به اعتقاد خود سوگند می‌خورند که این، یوسف ثانی است که [او را: لفظی] باز آوردند.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه "۱": [من: لفظی] به خاک پای تو و نور دیده سوگند [می‌خورم: معنوی] که [من: لفظی] بی رخ تو فروغ از چراغ دیده ندیدم.

گزینه "۲": [من: لفظی] به آن روی تو و هستی تو سوگند [می‌خورم: معنوی] اگر [من: لفظی] این پستی تو را از تو نمی‌دانم.

گزینه "۳": [من: لفظی] به آن دم که [آن‌ها: لفظی] مرا با یک دست پیمانه و با دستی در دستش می‌دیدند، سوگند [می‌خورم: معنوی]

در گزینه‌های اول و دوم، به ترتیب نهاد فعل‌های "برگرفت" و "گرفت" محذوف هستند. در گزینه چهارم نیز، نهاد جمله "که سخن مختصر گرفت" حذف شده است؛ اما در گزینه

سوم، نهاد هر چهار فعل حضور دارد:

جمله ۱: عشق عشوه داد. جمله ۲: مفتی ز ره برفت. جمله ۳: دوست لطف کرد. جمله ۴: دشمن حذر گرفت.

در گزینه "۲"، فعل "است" در جمله "وگر باده مست [است]" به قرینه لفظی حذف شده است.

هرگاه جزء حذف‌شده را از طریق معنا بفهمیم. - حذف به قرینه معنوی است، اما اگر جزء حذف‌شده در قسمتی از کلام باشد. - حذف به قرینه لفظی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه "۱"، فعل "است"، در مصراع دوم به قرینه معنوی حذف شده است. / در گزینه "۳"، فعل "است" به قرینه معنوی حذف شده است. / در گزینه "۴"، فعل "هستند" و فعل

"است" حذف شده است. - نگاه من به تو مشغول [است] و دیگران به خود مشغول [هستند] / معاشران ز می و عارفان ز ساقی مست [هستند].

در گزینه‌های "۱"، "۲" و "۴" حروف ربط "گر"، "زیرا" و "ار" جمله غیرساده ساخته‌اند، اما در گزینه "۳" دو جمله ساده به وسیله حرف "و" باهم پیوند خورده‌اند.

در این گزینه "چون" به معنی "وقتی که" از پیوندهای وابسته‌ساز است و می‌دانیم هرگاه بر سر جمله‌ای پیوند وابسته‌ساز بیاید، جمله وابسته یا پیرو نامیده می‌شود، بنابراین مصراع نخست این گزینه، جمله پیرو است:

چون (= پیوند وابسته‌ساز) روی‌ها زین بیابان درکنند ← جمله پیرو یا وابسته

جمله سر از یک گریبان برکنند ← جمله پایه یا هسته

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در این گزینه هیچ نوع حرف پیوند به کار نرفته است و هر مصراع یک جمله مستقل است.

گزینه ۲: در این گزینه فقط پیوند همپایه‌ساز "واو" به کار رفته:

در گلستان چشم بگشا ← جمله مستقل ساده

و - پیوند همپایه‌ساز

جلوه آب صاف در گل و خار را ببین ← جمله مستقل ساده

گزینه ۴: این بیت از چهار جمله مستقل ساده تشکیل شده و حرف ربط وابسته‌ساز در آن وجود ندارد: ۱- طاووس باغ قدسم ۲- بوم این خرابه نیستم ۳- جلوه‌گام آنجاست ۴- اینجا چه کار دارم؟

در این گزینه پیوند وابسته‌ساز دیده نمی‌شد و از پیوند وابسته‌ساز محذوف هم خبری نیست؛ بنابراین این بیت، جمله وابسته ندارد. توجه داشته باشید که "چون" در این بیت به معنی "مانند" است و در این معنی، حرف اضافه محسوب می‌شود.

سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: "اگرچه" پیوند وابسته‌ساز است، بنابراین جمله "صنعت بسیار در عبارت کرد" جمله وابسته است.

گزینه ۲: "کزان" مخفف "که از آن" است و "که" وابسته‌ساز است، بنابراین "از آن شعله چراغ افروزد" جمله وابسته است.

گزینه ۳: در این گزینه پیوند وابسته‌ساز "که" بعد از فعل "نگفت" محذوف است:

هرگز نگفت [که]...

بنابراین جمله "مسکن مألوف یاد باد" جمله وابسته است.

"به خاک ما گذری کن که خون مات حلال" یک جمله غیرساده است و فعل اسنادی "است" از پایان آن به قرینه معنوی حذف شده است: به خاک ما گذری کن که خون ما حلال [است].

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "جمله غیرساده وجود دارد، اما نوع حذف به قرینه لفظی است: لیک به معنی قصیر [است یا هست]."

گزینه ۲: "فعل" است" به قرینه معنوی حذف شده است، اما بیت یک جمله ساده محسوب می‌شود.

گزینه ۳: "جمله غیرساده وجود دارد، اما حذف فعل به قرینه لفظی است: نه باغ ماند و نه بستان [ماند]."

حرف "واو" در بیت گزینه ۲، "حرف ربط" است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

"خود" در گزینه ۱ و "بدمستان" در گزینه ۳، بدل محسوب می‌شوند. در گزینه ۴، "دین" معطوف است.

واژه‌های "یار" و "من" نقش‌های متفاوت دارند و نقش تبعی تکرار نیستند.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: "خوبستن" بدل

گزینه ۳: "دین" معطوف

گزینه ۴: "فریاد" تکرار

در این گزینه "دل" نهاد جمله دوم است و "معطوف" به حساب نمی‌آید و واژه "صورت" در دو نقش متفاوت (مفعول و نهاد) به کار رفته است و "تکرار" محسوب نمی‌شود. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: "خود" بدل از "ما"
گزینه ۳: "جمله (همه)" بدل از "یاران"
گزینه ۴: "خویشتن" بدل از "تو"

"فرستاد" فعل ماضی ساده / "بستانم" فعل مضارع التزامی

در بیت گزینه ۲ "۲" فعل مشخص شده حالت انا و اگر دارد و مضارع التزامی است، انا در سایر گزینه‌ها فعل مضارع اخباری مشخص شده است. بررسی ابیات:
گزینه ۱: "چه کسی می‌یارد (می‌تواند) به حضرت تو پیامی از من بیاورد؟"
گزینه ۲: "اگر نسیم در رسالت خود، کسالتی بنماید، سلام من را چه کسی برساند؟"
گزینه ۳: "دارد" مضارع اخباری است.
گزینه ۴: "تو مرا به روز وصل خود وعده داده بودی. سلمان، در این هوس، همه‌شب‌های تیره را روز می‌شمارد."

"گرفته است" فعل ماضی نقلی است.
تشریح گزینه‌های دیگر
گزینه ۱: "یک کرپلا شکوه به چشمت نهفته (مسند) است (فعل)."
گزینه ۲: "گفت: پوسیده (مسند) است (فعل) ..."
گزینه ۴: "دل داغدار من زنده (مسند) است (فعل)"

افعال متن و زمان هرکدام:
بود: ماضی ساده / است: مضارع اخباری / شد: ماضی ساده / فرونشست: ماضی ساده / آمدید: ماضی ساده / شناخته باشید: ماضی التزامی / کرد: ماضی ساده / کنده شدم: ماضی ساده (فعل مجهول است) / دویدم: ماضی ساده

بررسی زمان افعال هرکدام از گزینه‌ها:
۱) م (هستم): مضارع اخباری / برآید: مضارع التزامی / سرآمد: ماضی ساده / به سرآید: مضارع التزامی
۲) سیر نگردم: مضارع اخباری / کنی: مضارع التزامی / آید: مضارع اخباری
۳) زدیم: ماضی ساده / بازنگشتی: ماضی ساده / ندانم: مضارع اخباری / برآید: مضارع اخباری
۴) است: مضارع اخباری / بگرید: مضارع التزامی / آید: مضارع التزامی

مصدر "گردیدن" در بیت سؤال و گزینه "۳" در معنی "منصرف شدن، برگشتن از تصمیم، تغییر عقیده دادن و نقض کردن پیمان" آمده است. معنی بیت سؤال: ای فرد نیک‌آیین، تو نباید از پیمان و قول خود برگردی (منصرف شوی) و آن را نقض کنی.

(۱) اگر از نظر کردن به دوست، نهی شده است، من در کل عمرم تصمیم گرفته ام که از نهی‌شده‌ها برنگردم و عقیده ام را تغییر ندهم (من همواره به دوست نظر می‌کنم). بررسی معنی "گردیدن" در سایر گزینه‌ها:

(۲) گردد: شود (فعل اسناد)، معنی بیت: فرد دانا می‌گوید اگر در یک خانه، فرمان یا سخن، دو تا شود، آن سخن، ماندگار و تأثیرگذار نخواهد بود یا آن خانه ثبات نخواهد داشت.

(۳) بگردید: دگرگون شد، معنی بیت: یک شخص، فردی زیبارو را دید و از غلبه شور عشق، احوالش دگرگون شد.

(۴) بگردی: تغییر می‌کنی، رنگ عوض می‌کنی. معنی بیت: ای یار، در هر لحظه، روحیات تو، عوض می‌شود؛ گاهی خوش‌سخنی در پیش می‌گیری و گاهی گفتارت تلخ و رنج‌آور می‌شود.

(زبان فارسی ۳، درس ۷ و ۱۲)

در بیت صورت سؤال و گزینه "۳"، "گرفتن" یعنی "اثر کردن"

بررسی گزینه‌های دیگر:

"گرفتن" در گزینه "۳" معنی "فرض کردن"، در گزینه "۲" معنی "بازخواست و مؤاخذه" و در گزینه "۴" معنی "مشتعل‌شدن و شعله کشیدن" دارد.

(۱) ای مطرب خوشخون، با شعر فارسی و آهنگی عراقی نغمه سرکن و بنواز. (ساختن: نغمه سرایی کردن، نواختن)

(۲) ای شمع، اکنون که یار شیرین از تو جدا شد، تقدیر آسمانی است، اگر تحمل کنی یا نکنی تفاوتی ندارد. (ساختن: سازگاری کردن)

(۳) پس از این قصد سهراب کنید و کار او را بسازید و یک شب در خواب او را بکشید. (ساختن: قصد کردن)

(۴) نمی‌دانیم چه چاره کنیم و چه راه درمانی پیدا کنیم، نمی‌توان با دانش این کار را چاره کرد. (ساختن: تدبیر کردن)

(زبان فارسی ۳، درس ۷)

در گزینه ۳ نیست به معنی وجود ندارد و غیراسنادی است (مجال آه وجود ندارد). اما در سایر گزینه‌ها به معنی "نمی‌باشد" و فعل اسنادی است.

در سه بیت اول ایستادن در همان معنای اصلی (مخالف نشستن) و در بیت گزینه "۴" در معنای "شروع" به انجام کار آمده است.

فعل "می‌گشت" در گزینه "۲" در معنی گردیدن و جستجو کردن به کار رفته است، ولی در سایر ابیات به معنی اسنادی "شد" به کار رفته است.

در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴، "گذشتن" در معنی مردن آمده است. گذشتن در بیت اول به معنی "طی‌شدن و سپری‌شدن" آمده است.

در این گزینه، "این دایره کبود" گروه نهادی برای فعل "بود" در مصراع نخست است: اگر عشق نبود، این دایره کبود از نقطه موهومی بی‌رنگ‌تر بود. در سایر گزینه‌ها، اجزای جمله به شیوه عادی آمده‌اند.

گزینه ۱: "تو" همزه غم باش: عادی / "تو" می‌طلب عمر دراز را: بلاغی
 گزینه ۲: مشورت واجب شود: عادی / پشیمانی کم بود: عادی
 گزینه ۳: "او" وعده‌ها بدهد تو را: بلاغی / "او" آن‌ها را شکست: عادی
 گزینه ۴: مصراع اول: عادی / نروید بی‌تو از شوره گیا: بلاغی

در مصراع دوم بیت گزینه ۱ فعل "می‌شوند" بعد از واژه "کباب" به قرینه معنوی حذف شده است اما ترتیب اجزای جمله، به شیوه عادی است: او نمک می‌ریزد و مردم کباب [می‌شوند].

بازگردانی ابیات سایر گزینه‌ها:

۲) بامدادی تا به شب رویت مپوش تا جمال آفتاب را بپوشانی

۳) ماه‌رویا، روی خوب از من متاب، بی‌خطا کشتن، چه صواب می‌بینی؟

۴) درون ما یک‌دم از تو خالی نمی‌شود. اکنون که شهر را گرفتی، خراب، روا مدار.

مرتب‌شده شیوه بلاغی گزینه‌ها:

گزینه ۲: آدم مرا در این دیر خراب‌آباد آورد.

گزینه ۳: پیر میخانه به دردی کش خویش چه خوش گفت که حال دل سوخته با خامی چند مگو

گزینه ۴: سوخته داند که پختن سودای خام چیست.

که من نه مست هستم و در دور تو هوشیاری هست. - واو ربط است، زیرا دو جمله را به هم پیوند داده است.
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "شب و روز" - واو عطف / گزینه ۲: "جان و سر" - واو عطف / گزینه ۳: "در و دیوار" - واو عطف

حرف "و" در هر دو مصراع این بیت، حرف ربط است.

نوع حرف "و" به ترتیب در سایر گزینه‌ها:

۱) حرف عطف - حرف ربط

۲) حرف عطف - حرف ربط

۳) حرف ربط - حرف عطف

حرف ربط همپایه‌ساز: و / حرف ربط وابسته‌ساز: ندارد

توجه: واژه‌های "چو" و "چون" در معنای "مثل و مانند" به کار رفته و حرف اضافه محسوب می‌شوند.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۱: حرف ربط وابسته‌ساز: ار (اگر) - حرف ربط همپایه‌ساز: و

گزینه ۲: حرف ربط وابسته‌ساز: که (کش = که‌اش = او) - حرف ربط همپایه‌ساز: اما

گزینه ۳: حرف ربط وابسته‌ساز: تا - حرف ربط همپایه‌ساز: ولی

در گزینه ۲ از "واو ربط" استفاده شده، زیرا میان دو جمله قرار گرفته است، در حالی که در گزینه‌های دیگر "واو عطف" داریم.

در این گزینه در مصراع دوم پیوند وابسته ساز "که" به کار رفته، اما در این بیت پیوند هم پایه ساز (مطابق تعریف کتاب درسی) به کار نرفته؛ زیرا "واو" در مصراع نخست از نوع عطف است.

سایر گزینه ها:

گزینه ۱: وابسته ساز: که / هم پایه ساز: "واو" ("وین" در مصراع دوم، مخفف "و این" است)

گزینه ۳: وابسته ساز: چون (= وقتی که) / هم پایه ساز: "واو"

گزینه ۴: وابسته ساز: که / هم پایه ساز: یا

بررسی حرف ربط و حرف عطف در گزینه‌ها:

(۱) حرف ربط: یا (هر دو "یا" در مصراع دوم) / حرف عطف: واو (بین زلف و بالا)

(۲) حرف ربط: ندارد / حرف عطف: واو (هر دو واو عطف است)

(۳) حرف ربط: واو مصراع دوم (ما خود یکی داریم و بس [است]) / حرف عطف: واو مصراع اول

(۴) حرف ربط: که (کز) در ابتدای مصراع دوم (در این تست نگفته است چه نوع حرف ربطی، وابسته‌ساز یا هم‌پایه‌ساز) / حرف عطف: واو (میان هوا و طبیعت)

"خواهد دیده شد" در معنای "دیده خواهد شد"؛ فعل مجهول است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "از دست شدن" کنایه "از دست رفتن" و "اختیار از دست دادن" است و "نیست"، "هست" و "مست" نقش مسندی دارند.

گزینه ۲: "ضایع" و "گوهر یک‌دانه" نقش مسندی دارند.

گزینه ۳: "زنده" و "پاینده" نقش مسندی دارند.

"گفته آید" در گزینه ۱، "خوانده آید" در گزینه ۲ و "گفته آمد" در گزینه ۳ فعل‌های مجهول به شکل کهن هستند.

"شکسته شد" فعل مجهول است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "خسته" و "تیره" مسند هستند.

گزینه ۲: "سرگشته" مسند است. "شود" در مصراع دوم، به معنای "رود" فعل ناگذر است.

گزینه ۴: "میسر" و "منور" مسند هستند.

در این گزینه، حرف "را" به ترتیب نشانه "متمم" و نشانه "مفعول" است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: "مستمع را کام" – کام مستمع

گزینه ۲: "غافلان را عمر" – عمر غافلان

گزینه ۳: "بلبلان را دهان" – دهان بلبلان

در بیت صورت سؤال می‌خوانیم: "علی، تو چه آیتی برای خدا هستی، که همه سایه‌ها را به ماسوا فکندی." در این عبارت، "را"ی نخست کاربرد حرف اضافه داشت و به "برای" تبدیل شد و "را"ی دوم نشانه مفعولی است.

در ابیات گزینه‌های ۱ و ۴ هر دو "را" از نوع نشانه مفعولی است و در بیت گزینه ۲ هیچ‌کدام از دو "را" نشانه مفعولی نیست. اما در بیت گزینه ۳، "می‌خوانیم": "یا رب، چه کسی به آن بت‌پرست آینه داد؟ که حسن خودش را دید و دست را از ما برد." که "دست" در معنای مجازی "اختیار" آمده است. بدیهی است که "را"ی نخست کاربرد حرف اضافه داشت و به "به" تبدیل شد و "را"ی دوم نشانه مفعولی است.

حرف "را" در ابیات گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ حرف اضافه و در بیت گزینه "۲" نشانهٔ مفعول است: یکرنگی معشوق، عشق را یکدل می‌کند.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه "۱": دامن افشاندن ز دنیا برای عشق مشکل نیست.
گزینه "۳": دوست برای ما [باشد] و همهٔ نعمت دنیا برای شما [باشد].
گزینه "۴": ای ساقی، به رندان پارسا بشارت بده.

حرف "را" در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به ترتیب نشانهٔ "مفعول" و "نقش نمای متمم: حرف اضافه" است اما در بیت گزینه "۳"، در هر دو مورد "نقش نمای متمم" و معادل حرف اضافهٔ "به" است.

در تاریخ گذشتهٔ زبان فارسی، گاهی یک متمم همراه با دو حرف اضافه به کار می‌رفته است، این ویژگی در ابیات "۱"، "۳" و "۴" دیده می‌شود:
(۱) به شهر اندر
(۳) به تن در
(۴) به دست تو یر

الف: در هر دو عبارت "توانمش خواند" و "توانمش گفت"، "م" پس از "توان" شناسه و "ش" ضمیر پیوسته در نقش مفعول است. دقت کنید "توانمش گفت" یعنی "توانمش گفتن" و "توانمش خواند" یعنی "توانمش خواندن"؛ "گفتن" و "خواندن" فعل نیستند و شناسه ندارند.
ب: این گرگی شبان شما نیز بگذرد: "د" در "بگذرد" شناسه و "شما" ضمیر جدا است.

تحلیل:
گزینه ۱: ضمیر "ش" به باغبان بازمی‌گردد که: همیشه چشم امید باغبان به دست گلچین است.
گزینه ۲: اگرچه سلطان اویس از چاکر یادی نکند. (من از صمیم دل دوستدار و غلام سلطان اویس هستم اگرچه او هیچ وقت یادی از چاکر خود نمی‌کند)
گزینه ۳: او - چرخ
گزینه ۴: من و ساقی به هم سازیم و با یکدیگر متحد می‌شویم و بنیاد غم را برمی‌اندازیم با شرابی که ساقی به او می‌بخشد.

به خاک افکندی ام: مرا به خاک افکندی
در گزینه‌های دیگر ضمیر پیوسته، مضاف‌الیه است.

در گزینه ۲ هشت ضمیر وجود دارد که بیشتر از سایر گزینه‌ها است:
(۲) خویشتن / تو / من / خود / تو / من / من / تو: ۸ ضمیر

در گزینه (۴) هیچ ضمیری وجود ندارد، "این" در ز این سفر صفت اشاره است و "م" در پایان همهٔ افعال شناسه است نه ضمیر.
بررسی ضمیر در سایر گزینه‌ها:
(۱) آن: ضمیر اشاره
(۲) کی (در کیست): ضمیر پرسشی
(۳) همه: ضمیر مبهم

متمم: به من دست نداد
گزینه ۱: با محتسب عییم مگوید: (مضاف الیه)
گزینه ۳: رفتن + ش: (مضاف الیه) اسم + ضمیر
گزینه ۴: کلاه از سرت افتاد: مضاف الیه

در گزینه "۴" واژه "برگستوان" از واژگانی است که دیگر در زبان فارسی به کار نمی‌رود.
در گزینه‌های دیگر واژه "کرسی" در معنای "تخت"، "شوخی" در معنای "گستاخی" و "آچار" در معنای "چاشنی غذا" امروزه تحول معنایی یافته‌اند.

واژه "فتراک" امروزه از فهرست واژگان حذف شده است.

واژه‌های "محضر، افسر و مهد" همچون واژه سوگند معنای گذشته را از دست داده و معنای جدیدی پذیرفته‌اند، ولی در بیت گزینه ۳ هیچ‌یک از واژه‌ها (از جمله دی، شیخ، دد و ملول) معنای جدیدی نگرفته‌اند.

تحول معنایی: تماشا، شوخ، کثیف، سوگند، دستور
حذف شده: سوفار، فتراک، برگستوان
حفظ معنای قدیم و پذیرش معنای جدید: رکاب، سپر، یخچال، زین
ادامه حیات با معنای قدیم: چشم، زیبایی

واژه‌های روان، گریان و سوزان در سایر گزینه‌ها ساخت فاعلی دارند، ولی تنها واژه خندان در گزینه ۴ در جایگاه و نقش صفت بیانی به کار رفته است.

انواع صفات:
الف) روحانی: اسم + انی - نسبی
ب) شکفته: بن ماضی + ه / ه - مفعولی
ج) گذشتنی: مصدر + ی - لیاقت
د) آراسته: بن ماضی + ه / ه - مفعولی
ه) سیمینه: اسم + ینه - نسبی

گزینه ۳: "بسیاردان" - بسیاریارنده (صفت بیانی از نوع صفت فاعلی مرکب مرخم) / گزینه ۲: "خشک" صفت بیانی / گزینه ۴: "آسمانی" - صفت بیانی از نوع صفت نسبی

دو واژه "طولانی و روشن": یعنی مسندهای دو جمله، علاوه بر معنای مشخص خود، از طریق رابطه همنشینی با نهاد، در تشخیص معنای "ماه" کمک می‌کنند و به کمک آن دو، می‌فهمیم که منظور از "ماه" نخست یکی از دوازده ماه سال و منظور از دومین "ماه"، ماه آسمانی است.

گزینه ۱: "سیر و کاشتن" تضمن و تناسب / "سهند و سیلان" تناسب
 گزینه ۳: "ارس و کارون" تناسب / "سیر و پیاز" تناسب
 گزینه ۴: "سیر و گرسنه" تضاد / "گرم و وزن" تضمن

در این گزینه، "شیر" با واژه‌های "وحوش" و "سباع" رابطه معنایی تضمن دارد. در گزینه ۱، از طریق رابطه "تناسب" بین "شیر" و "پلنگ"، در گزینه ۲، از طریق قرار گرفتن واژه "شیر" در جمله و در گزینه ۳، "شیر و عسل"، تناسب دارند.

"ان" در واژه‌های "شیرین‌دهنان" و "صف‌شکنان" به‌عنوان علامت جمع، کاربردی یکسان دارد. تشریح گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "ان" در "لولیان" علامت جمع و در "روان" علامت صفت فاعلی است.
 گزینه ۲: "ان" در "خامشان" علامت جمع و در "کشان" نشانه قیدساز یا علامت صفت فاعلی است.
 گزینه ۳: "ان" در "نگران" علامت صفت فاعلی و در "دگران" علامت جمع است.

در بیت صورت سؤال و گزینه ۳ "پسوند" "ان" در واژه‌های "بامدادان" و "بهاران" پسوند زمان است. بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "ان" در "گیلان" پسوند مکان است.
 گزینه ۲: "ان" در "چرخ‌زان" پسوند صفت‌ساز در مفهوم حالت است.
 گزینه ۴: "ان" در "عدلیبان" نشانه جمع است.

در این گزینه "گفت و شنفت" مرگب اتباعی نیست؛ زیرا هیچ‌کدام از دو واژه بی معنی نیستند؛ "گفت و شنفت" به معنی "گفتن و شنیدن" است. سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: خاک‌وماک / گزینه ۲: رخت‌وپخت / گزینه ۳: کژ مژ

در این بیت واژه‌ای که هم‌آوا داشته باشد، وجود ندارد. واژه "فراغ" با "فراق" هم‌آوا نیست. بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "صفیر: بانگ و فریاد / سفیر: فرستاده
 گزینه ۲: "خان: رئیس، سرور / خوان: سفره
 گزینه ۳: "نقض: شکستن / نغز: خوب، نیک

تلفظ "خجل" فقط درست است و به‌صورت "خِجَل" کاملاً نادرست است. بررسی گزینه‌های دیگر:
 گزینه ۱: "رایگان" – به دو صورت "رایگان / رایگان" تلفظ می‌شود.
 گزینه ۲: "روزگار" – به دو صورت "روزگار / روزگار" تلفظ می‌شود.
 گزینه ۴: "مهربان" – به دو صورت "مهربان / مهربان" تلفظ می‌شود.

گزینه ۴

۱۴۴

واژگان "حجیب، رکیب، حسیب" به ترتیب در ابیات ۱، ۲ و ۳ مُمال هستند. اما واژه "نشیب" در بیت ۴ مُمال نیست.

گزینه ۴

۱۴۵

بررسی سایر عبارات:
گزینه ۱: با یکدیگر گفت [ند]
گزینه ۲: مخصوص گشت [م]
گزینه ۳: نیکو بشناخت [ند]

گزینه ۲

۱۴۶

در بیت گزینه "۲" حذف فعل، صورت نگرفته است. بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) گوشم به راه [است / بود]
(۳) رسید ناله سعدی به هرکه در آفاق [است / بود]
(۴) هرکه سودای تو دارد، چه غمش از جهانیان [باشد] / نگران تو چه اندیشه و بیمش از دگران [باشد]

گزینه ۳

۱۴۷

نقش‌های تبعی: ۱- خسته و بی‌تاب (معطوف) ۲- دمساز باش دمساز (تکرار)

گزینه ۴

۱۴۸

فرستاده بود: ماضی بعید / کنی (بکنی): مضارع التزامی / نداشت: ماضی ساده / می‌داد: ماضی استمراری

گزینه ۴

۱۴۹

زمان افعال در عبارت صورت سؤال:
ملامتم می‌کردند: ماضی استمراری / مانده‌ای: ماضی نقلی / می‌گذرانی: مضارع اخباری / ترک گویی (بگویی): مضارع التزامی

گزینه ۱

۱۵۰

فعل "گردد" در بیت گزینه "۳" از مصدر "گشتن" در معنای "دور زدن، چرخیدن، گردش و سیر کردن" به کار رفته است اما در ابیات دیگر به معنی "شدن" فعل اسنادی است.
(۱) همان بهتر است که در ویرانه بگردد (سیر کند).
(۲) کسی که از عشق او دیوانه شود، وجودش با عدم هم‌خانه می‌شود.
(۳) او از نور شمع دیوانه می‌شود.
(۴) با کلّ ماهیان بیگانه می‌شود.
(زبان فارسی ۳، درس ۷)